

**VYSOKÁ ŠKOLA EVROPSKÝCH A REGIONÁLNÍCH
STUDIÍ, O. P. S., ČESKÉ BUDĚJOVICE**

BAKALÁŘSKÁ PRÁCE

**PROSAZOVÁNÍ ROVNÝCH PŘÍLEŽITOSTÍ ŽEN
A MUŽŮ NA REGIONÁLNÍ ÚROVNI**

Autor práce: Karolína Šimová

Studijní obor: Regionální studia

Forma studia: Kombinovaná

Vedoucí práce: Ing. Jiří Dušek, Ph.D.

Katedra: Katedra společenských věd

Prohlašuji, že jsem bakalářskou práci vypracovala samostatně, na základě vlastních zjištění a s použitím odborné literatury a materiálů uvedených v této práci.

Souhlasím, aby práce byla uložena v knihovně Vysoké školy evropských a regionálních studií v Českých Budějovicích a zpřístupněna v souladu s § 47b zákona č. 111/1998 Sb. v platném znění.

.....

Děkuji vedoucímu bakalářské práce Ing. Jiřímu Duškovi, Ph.D. za cenné rady, připomínky a metodické vedení práce. Dále bych ráda poděkovala paní Mgr. Marcele Adamusové z občanského sdružení Fórum 50 % za veškeré rady a spolupráci. Velice si vážím pomoci ze strany dotčených obcí, konkrétně starostky města Staňkovice paní Naděždy Černíkové, dále paní Mgr. Aleny Pressové, bývalé starostky města Milotice, paní Ludmily Mottlové, starostky města Záluží, a pana Ing. Vladimíra Gerharda, tajemníka Městské části Prahy 18.

ABSTRAKT

ŠÍMOVÁ, K. *Rovné příležitosti žen a mužů na úrovni žen a mužů : bakalářská práce*. České Budějovice : Vysoká škola evropských a regionálních studií, o. p. s., 2012. 84 s. Vedoucí bakalářské práce : Ing. Jiří Dušek, Ph.D.

Klíčová slova: Evropská charta za rovnost žen a mužů na úrovni života ve městech a obcích, gender mainstreaming, rovné příležitosti žen a mužů.

Aby mohlo být dosaženo rovných příležitostí, je nutné tento princip nejen právně uznat, ale také účinně uplatňovat ve všech aspektech života. Cílem bakalářské práce je proto analýza současného stavu institucionálního zabezpečení výkonu politiky rovných příležitostí žen a mužů na regionální úrovni v České republice.

Bakalářská práce se skládá ze dvou hlavních částí. První část práce mapuje historii feministických hnutí, které znamenaly pokrok v prosazování rovných příležitostí žen a mužů. Jsou zde zmíněny feministické vlny, kde se poprvé ženy vzbouřily a začaly bojovat za svá práva. Druhá část práce je zaměřena na Evropskou chartu za rovnost žen a mužů na úrovni života ve městech a obcích. Dochází zde ke komparaci Akčních plánů rovnosti švýcarského města Bern a Městské části Prahy 18. Jsou zde zmíněny důležité kroky k šíření principů a samotné Charty v České republice. Závěr bakalářské práce otevírá další možnosti, jak šířit a propagovat Evropskou chartu za rovnost žen a mužů na úrovni života ve městech a obcích a podnítit tak ostatní obce a města, aby se Chartou inspirovaly a staly se v budoucnu jejími dalšími signatáři.

ABSTRACT

ŠÍMOVÁ, K. *Promoting of gender equality on regional level : Bachelor thesis.*
České Budějovice : The College of European and Regional Studies, o. p. s., 2012. 84 p.
Supervisor : Ing. Jiří Dušek, Ph.D.

Key words: The European Charter for equality of women and men at the level of life in cities and villages, Gender mainstreaming, Equal opportunities for women and men.

To achieve equal opportunities, it is necessary to practise this principle both legally and effectively in all aspects of life. The thesis aims to analyze contemporary situation of institutional security of public policy of equal opportunities for women and men at regional level in the Czech Republic.

The thesis is composed of two main parts. The first part describes the history of feminist movements which succeeded in promoting of equal opportunities of women and men. There are also feminist waves mentioned, where women revolted and fought for their rights. The other part is focused on the European Charter for equality of women and men at the level of life in cities and villages. The thesis compares action plans of equality in Bern, the capital of Switzerland and municipal district Prague 18. The thesis mentions important steps to spread principles of the Charter in the Czech republic. The conclusion opens other possibilities to spread and promote the European Charter for equal opportunities of women and men in the level of life in cities and villages and supports other cities and villages to become it's future signatories.

OBSAH

ÚVOD.....	8
1 CÍL A METODIKA BAKALÁŘSKÉ PRÁCE.....	9
2 HISTORICKÝ KONTEXT ROVNÝCH PŘÍLEŽITOSTÍ.....	11
2.1 PRVNÍ VLNA FEMINISMU	11
2.2 DRUHÁ VLNA FEMINISMU	12
2.3 TŘETÍ VLNA FEMINISMU.....	13
3 TEORETICKÉ VYMEZENÍ ROVNÝCH PŘÍLEŽITOSTÍ ŽEN A MUŽŮ	15
3.1 ROVNÉ PŘÍLEŽITOSTI ŽEN A MUŽŮ.....	15
3.2 POHLAVÍ Z HLEDISKA ROVNOSTI ŽEN A MUŽŮ.....	16
3.3 GENDER – KULTURNĚ VYTVOŘENÉ ROZDÍLY MEZI ŽENAMI A MUŽI	16
3.4 GENDER MAINSTREAMING	17
4 ANTIDISKRIMINAČNÍ LEGISLATIVA.....	18
4.1 ANTIDISKRIMINAČNÍ ZÁKON Č. 198/2009 SB.	18
4.1.1 Genderová politika	19
4.1.2 Zákon č. 2/1993 Sb. - Listina základních práv a svobod.....	20
4.2 ÚMLUVA OSN O ODSTRANĚNÍ VŠECH NOREM DISKRIMINACE ŽEN A VÝBOR PRO ODSTRANĚNÍ DISKRIMINACE ŽEN CEDAW	21
4.3 EVROPSKÁ CHARTA ZA ROVNOST ŽEN A MUŽŮ NA ÚROVNI ŽIVOTA VE MĚSTECH A OBCÍCH.....	21
5 INSTITUCIONÁLNÍ ZABEZPEČENÍ ROVNÝCH PŘÍLEŽITOSTÍ ŽEN A MUŽŮ V ČR.....	23
5.1 RADA VLÁDY PRO ROVNÉ PŘÍLEŽITOSTI ŽEN A MUŽŮ	23
5.2 VÝBOR PRO INSTITUCIONÁLNÍ ZABEZPEČENÍ ROVNÝCH PŘÍLEŽITOSTÍ ŽEN A MUŽŮ	25
5.3 ČESKÝ STATISTICKÝ ÚŘAD.....	26
5.4 DALŠÍ NÁRODNÍ ORGÁNY A INSTITUCE, VĚNUJÍCÍ SE ROVNOSTI ŽEN A MUŽŮ	26
5.4.1 Ministerstvo práce a sociálních věcí.....	26
5.4.3 Úřady práce a inspektoráty práce	27
5.5 INSTITUCIONÁLNÍ ZABEZPEČENÍ ROVNOSTI ŽEN A MUŽŮ NA LOKÁLNÍ ÚROVNI V ČESKÉ REPUBLICE.....	28
6 EVROPSKÁ CHARTA ZA ROVNOST ŽEN A MUŽŮ NA ÚROVNI ŽIVOTA VE MĚSTECH A OBCÍCH	30
6.1 VÝZNAM EVROPSKÉ CHARTY ZA ROVNOST ŽEN A MUŽŮ NA ÚROVNI ŽIVOTA VE MĚSTECH A OBCÍCH A JEJÍ OBSAH	31
6.2 OBSAH CHARTY	32
6.2.1 První část Evropské charty - principy.....	33
6.2.2 Druhá část Evropské charty - specifické kroky.....	33

6.2.3 Třetí část Evropské charty - hlavní oblasti zodpovědností.....	34
6.3 APLIKACE EVROPSKÉ CHARTY ZA ROVNOST ŽEN A MUŽŮ NA ÚROVNI ŽIVOTA VE MĚSTECH A OBCÍCH V ČR.....	40
6.3.1 Motivace obcí České republiky k přijetí Evropské charty za rovnost žen a mužů na úrovni měst a obcí	41
6.3.2 Fáze rozpracovanosti Akčního plánu rovnosti jednotlivých obcí	42
6.3.3 Zastoupení žen v zastupitelstvu jednotlivých obcí.....	43
6.3.4 Jednotlivá opatření obcí na podporu rovnosti žen a mužů.....	43
6.4 AKČNÍ PLÁN ROVNOSTI.....	46
6.4.1 Komparace Akčních plánů rovnosti města Bern a Městské části Prahy 18...	47
6.4.2 Nedostatky města Bern i Městské části Prahy 18	50
6.4.3 Hlavní společné body a cíle Akčních plánů rovnosti města Bern a Městské části Prahy 18.....	52
6.4.4 Vzájemná inspirace Akčních plánů	53
6.4.5 Návrhy na zlepšení chybějících potřeb v Městské části Prahy 18	55
6.4.6 Signatáři Evropské charty za rovnost žen a mužů na úrovni života ve městech a obcích	57
7 DALŠÍ MOŽNOSTI ROZŠIŘOVÁNÍ EVROPSKÉ CHARTY ZA ROVNOST ŽEN A MUŽŮ NA ÚROVNI ŽIVOTA VE MĚSTECH A OBCÍCH	60
ZÁVĚR	62
SEZNAM POUŽITÝCH ZDROJŮ	64
SEZNAM PŘÍLOH	68
PŘÍLOHY	69

ÚVOD

„Emancipace ženy je měřítkem emancipace celé společnosti.“

Alexander Dumas starší

Co si představíme pod pojmem lidská práva? Právo žít a existovat, právo k vlastnímu majetku, právo na ochranu před právem a mnoho dalšího. Problematika rovných příležitostí žen a mužů také spadá do této rozsáhlé oblasti. Společnost většinou vnímá rovné příležitosti žen a mužů jako nevýznamný předpoklad ekonomického růstu, občas se domnívá, že ženy a muži jsou si už dávno rovni a je neochotná přijmout fakt, že rovné příležitosti žen a mužů se promítají ve všech aspektech společnosti.

Základním principem každé demokratické společnosti je rovnost občanů bez ohledu na pohlaví. Rovné postavení žen a mužů je základní právo, společná hodnota Evropské unie a jedna z nezbytných podmínek pro dosažení cílů. I když se vynakládá velké úsilí, ženy v Evropě nemají dodnes rovnocenné postavení ve společnosti. Evropské společnosti jsou založeny na principu genderové rovnosti neboli kulturně vytvořených rozdílů mezi muži a ženami. Už historie odhalila nerovné vztahy mezi ženami a muži, které se týkaly moci, kdy ženy byly podřízeny mužům a měly podřadná zákonná práva, například neměly žádnou osobní svobodu. Z historického hlediska tak v 19. století došlo k zásadnímu posunu. Hnutí feministek narušilo tradiční pojetí rolí žen a mužů a ženy se více prosadily ve veřejném životě.

V České republice je vývoj politiky rovných příležitostí žen a mužů úzce spjat se vstupem do Evropské unie. Vláda České republiky se v předvstupní strategii věnovala ženské problematice a rovným příležitostem. V České republice bohužel neexistuje žádný koordinovaný postup politiky rovných příležitostí žen a mužů na úrovni samospráv. Evropská charta (dále jen Charta) za rovnost žen a mužů na úrovni měst a obcí, jakožto strategický dokument, se během několika let rozmohla do všech zákoutí Evropy. Proto se některé obce České republiky rozhodly na tuto skutečnost reagovat a staly se tak její součástí - tedy signatáři. Stále zůstává velkým otazníkem, proč se k Chartě nepřidaly další obce České republiky, když pro evropská významná města jako je Madrid, Brusel, Vídeň, Stockholm, Francie, Barcelona a pro mnohé další státy je to samozřejmost.

1 CÍL A METODIKA BAKALÁŘSKÉ PRÁCE

Hlavním cílem této bakalářské práce je analýza současného stavu institucionálního zabezpečení výkonu politiky rovných příležitostí žen a mužů v České republice. Dílčím cílem bakalářské práce je navrhnout opatření k posílení institucionálního zabezpečení, obecně navrhnout kroky pro lepší prosazování genderové rovnosti na regionální úrovni.

Práce je rozdělena na část teoretickou a část praktickou. Teoretická část bakalářské práce se věnuje historii rovných příležitostí žen a mužů, která je spjata s hnutími feministek a dále je zde zmínka o pojmech, které s touto problematikou souvisí. Důležitou součástí je antidiskriminační legislativa a instituce, které rovné příležitosti žen a mužů zastupují z vládní pozice České republiky. V praktické části jsou srovnány Akční plány rovnosti dvou zemí, města Bern ze Švýcarska a Městské části Prahy 18 z České republiky, které přijaly podmínky Charty. Je zde uveden seznam obcí a měst v Evropě a České republice, které se staly signatáři. Zmíníme se zde i o Itálii, Německu, Rakousku a samozřejmě České republice.

Bakalářská práce je rozčleněna celkem do sedmi kapitol, kdy druhá kapitola stručně shrnuje na základě získaných informací z publikací a internetových zdrojů historický kontext rovných příležitostí žen a mužů. Důležitou součástí jsou vlny feminismu, kdy se ženám podařilo dosáhnout svých práv a tím odhalit, že v průběhu času vznikaly mocenské rozdíly mezi vztahem žen a mužů.

Třetí kapitola se zabývá teoretickým vymezením pojmů rovných příležitostí žen a mužů. Jako v každé jiné technologii je důležitá terminologie, proto v této kapitole terminologie umožňuje vysvětlení nerovných příležitostí žen a mužů. Kapitola definuje jednotlivé pojmy, které napomáhají k vysvětlení této problematiky.

Čtvrtá kapitola je věnována antidiskriminační legislativě. Povinnost zajišťovat rovné zacházení a ochranu před diskriminací je zakotvena v mnoha právních vztazích. Do antidiskriminační legislativy spadá i Charta. Charta se inspirovala zejména Úmluvou o odstraňování všech norem diskriminace žen z roku 1979. Ve svých principech se hlavně obrací na práva za rovnost žen a mužů.

Pátá kapitola pojednává o institucionálním zabezpečení mužů a žen v České republice. Rada vlády pro rovné příležitosti žen a mužů delší dobu působila na Úřadu vlády České republiky a byla součástí odboru lidských práv. Během realizace bakalářské práce se na základě usnesení vlády České republiky rozhodlo, že

se problematikou rovných příležitostí žen a mužů zabývat nebude, a proto delegovala Radu vlády pro rovné příležitosti žen a mužů na Ministerstvo práce a sociálních věcí, jakožto koordinátora této politiky. Z tohoto důvodu se bakalářská práce zaměřuje více na oblast Charty.

Šestá kapitola se věnuje samotné Chartě v České republice, konkrétně obci Milotice, Staňkovice, Záluží a Městské části Prahy 18. Těmto dotčeným obcím byl zaslán v prosinci 2011 krátký dotazník emailovou poštou. Na dotazníky bylo ze strany obcí reagováno v rozmezí 14 dní (návratnost 100 %). Tento krátký dotazník je uveden v příloze č. 2 bakalářské práce.

Místní a regionální samosprávy mají za úkol vypracovat Akční plány rovnosti. Dochází zde ke srovnání Akčních plánů rovnosti mezi Městskou částí Prahy 18 – Letňany z České republiky a z oblasti Evropské unie městem Bern. Je zde zveřejněn seznam signatářů, kde je vidět rozdíl mezi počtem signatářských obcí a měst v Evropě a v České republice.

Závěr práce navrhuje další možnosti jak šířit Evropskou chartu za rovnost žen a mužů na úrovni života ve městech a obcích a další její principy a napomohli tak přijetí Charty dalšími obcemi a městy z České republiky.

V bakalářské práci je využita metoda analýzy dostupných informačních zdrojů, syntézy a komparace. Dále bakalářská práce čerpá z informací získaných z odborné literatury a dalších pramenů. Bakalářské práce byla v průběhu práce obohacena aktuálními informacemi, které vycházejí z vývoje Akčních plánů obcí.

2 HISTORICKÝ KONTEXT ROVNÝCH PŘÍLEŽITOSTÍ

Problematika rovných příležitostí žen a mužů je až v posledních letech centrem pozornosti. Česká republika se v roce 1995 přihlásila k závěrům IV. Světové konference o ženách. Konference se konala v Pekingu a pro Českou republiku to znamenalo především zvýšit pozornost a začít se zabývat řešením otázek rovného postavení žen a mužů.

V roce 1989 ekonomické, sociální a zásadní politické změny ovlivnily v posledních několika letech životy lidí. „Současně se otevřely možnosti a příležitosti k proměnám pracovního a osobního života, prolomily se společenské stereotypy, které souvisely s organizací veřejného i soukromého života, s hodnotovými orientacemi a preferencemi členů společnosti.“¹

2.1 První vlna feminismu

Období od konce 18. století do počátku třicátých let 20. století bylo volání po rovnoprávnosti a ustanovení základních občanských, politických a lidských práv pro všechny, nejen pro muže. Byla to tzv. první vlna feminismu. V tomto období proběhly dvě velké revoluce, Americká a Velká francouzská revoluce.

Ve skutečnosti tomu bylo tak, že pouze mužům byla lidská a občanská práva svobody přiznána. Pochopitelně podporu si tím hlavně získala jejich svobodná volba. Nejspíše z tohoto důvodu se začala prohlubovat nerovnost mezi muži a ženami.

Muži byli chápáni jako dokonalost sama. Hlavně byli samostatně uvažujícími osobami, které se nechtěly nikomu podřizovat. „Pro ženu byl zvolen úplně obrácený model – její místo je v domácnosti, musí se podřizovat svému okolí a pro svou roli se vzdát seberealizace. Muž je tedy občan s občanskými právy, žena neobčanka bez občanských práv.“²

„Na začátku 19. století se základním měřítkem moci, úspěšnosti a společenské prestiže staly peníze. K jejich vydělávání a tedy získání dobrého společenského postavení a nezávislosti měli usnadněnou cestu muži. Jejich úspěšnost byla založená hlavně na jejich schopnostech, pomocí kterých našli své uplatnění. Díky vzdělání mohli získat dobrá pracovní místa v oborech, které si zvolili. Mohli vlastnit majetek.“³

---

¹ NĚMEC, O. *Realizace principů rovných příležitostí na trhu práce v ČR* [online]. Praha : Vysoká škola ekonomická v Praze, 2012, poslední revize 7.3.2012 [cit. 2012-03-07]. Dostupné z WWW: <http://kvalitazivota.vubp.cz/prispevky/realizace_principu.doc>.

² FORMÁNKOVÁ, L., RYTÍŘOVÁ, K. *Abc feminismus*. Brno : Nesehnutí, 2004, s. 163.

³ VESELÁ, M. *Z historie feminismu*. Praha : Masarykova univerzita v Brně, 2007, s. 7.

Ženy byly oproti mužům znevýhodněné na základě vzniku nových zákoníků, které upravovaly podřízené postavení žen vůči mužům. Avšak toto období zaznamenalo i velký zvrat, kdy ženy začaly bojovat za svá základní práva, práva na majetek, ale hlavně o právo na svobodu, jelikož do svatby rozhodovali otcové a poté manželé.

Jednou z nejvýznamnějších představitelk ženského hnutí byla například spisovatelka Marry Woolstonecraftová (1759-1797), zakladatelka školy v Anglii pro dívky, která se ve svých dílech zabývala vzděláváním žen. V jednom ze svých děl rozebírá život žen ve společnosti mužů. Kladla velký odpor k tomu, že muži si vytvářejí špatné představy o ženské povaze a schopnostech. Ženy na základě těchto špatných představ byly vmanipulovány do určité role, která nebyla zpochybňována a stala se automaticky přirozenou. „Ve společnosti musí být zavedena jistá rovnost, nebo se morálka nikdy neuplatní. A tato ctnostná rovnost nikdy nebude pevná, byť spočívala na skále, pokud bude polovina lidstva spoutána osudem, neboť bude tuto rovnost neustále podrývat svou nevědomostí či pýchou.“⁴

Velkou zajímavostí byla u nás podpora ženského hnutí ze strany Charlotte Garrigue a jejího manžela, prvního prezidenta Tomáše Garrigue Masaryka. V Československu mohly ženy volit od roku 1920. Na rozdíl od většiny evropských států a Ameriky, kde bylo volební právo pro ženy dosaženo až kolem první poloviny 20. století.

První vlna feminismu skončila ve 30. letech 20. století, kdy došlo k odstranění legislativních překážek a ženám bylo umožňováno postupně studovat, vlastnit majetek a volit.

2.2 Druhá vlna feminismu

„Osobní je politické“ – heslo druhé vlny feminismu. O vyvolání druhé vlny feminismu se zasloužila demobilizace vojáků, konjunktura, druhá světová válka a návrat konzervativního myšlení a způsobu života. „Feminismus byl v této době úzce spojen s bojem za lidská práva, práva černochů a minorit a se studentským radikalismem.“⁵

Ženy si začaly uvědomovat, že patří mezi jednu z utlačovaných a diskriminovaných minorit. Nešlo pouze o problém žen, ale celé společnosti. Mohly sice vystudovat jakoukoliv školu, ale poté měly problém s uplatněním se na trhu práce.

---

⁴ INDRUCHOVÁ, L. *Dívčí válka s ideologií : klasické texty angloamerického feministického myšlení*. 1. vyd. Praha : Sociologické nakladatelství, 1998, s. 26.

⁵ *Feminismus* [online]. Praha : Azet, 2006, poslední revize 4.1.2012 [cit. 2012-01-04]. Dostupné z WWW: <<http://referaty.aktuality.sk/feminizmus/referat-12890>>.

Všeobecně byly ženy vyloučeny z veřejného života a jejich místo bylo stále v domácnosti, kde se jim nedostávalo žádného ohodnocení.

Muži se snažili podmanit si svět a stále v politických aktivitách zařazovali ženy do podřízených pozic. Ženy začaly zakládat nezávislé organizace, které se zabývaly feministickými otázkami.

Odlíšnost mužů a žen neměla vést k nerovnostem, ale každému mělo být umožněno rozvíjet se a nacházet své schopnosti a individuální kvality.

„Ženy se pohybovaly v politice a v zaměstnáních a začaly se dokonce zajímat o fyzickou kondici a chtěly se učit sebeobraně. Požadovaly rovnoprávnost na poli ekonomickém a právo na potrat. Využívaly své fyzické krásy a šarmu a začaly pracovat jako herečky, zpěvačky a tanečnice.“⁶

Toto období přináší úplně nové přístupy a nová témata. V USA vzniká vědní obor „gender studies“, zabývající se postavením žen a mužů v kultuře. Ženy z Evropy Američankám záviděly jejich pozici, jelikož „Americká hospodyňka byla zdravá, krásná a vzdělaná žena, která se nemusela o nic starat, vyjma manžela, dětí a domácnosti. V této činnosti našla životní spokojenost a naplnění. V pozici hospodyně a matky byla také považována za rovnoprávnou partnerku svého manžela.“⁷

V západoevropských zemích skončila druhá vlna feminismu v osmdesátých letech. Bohužel u nás se objevila se zpožděním, z důvodu komunistického režimu, který znemožnil vznik feministického hnutí. Základní principy feminismu se tedy nestačily u nás rozvinout, a z toho může plynout dnešní negativní přijímání feminismu českou společností.

2.3 Třetí vlna feminismu

Důležitým zlomem ve třetí vlně feminismu je přesun genderové problematiky na univerzitní půdu. Třetí vlna je charakterizována tím, že reflektuje i jiné typy nerovností, než genderové a snaží se o dekonstrukci a redefinici stávajícího pojetí žen a žensství. Především v západních zemích dochází k zakládání samostatných kateder gender studies k pronikání problematiky rovnosti žen a mužů do dalších oborů (např. genderový pohled v sociální práci nebo psychologii). Vychází časopisy a odborná literatura. Otázka postavení ženy se stává součástí odborně vědecké diskuze, vznikají nové termíny a výzkumy, které se zabývají touto problematikou.

---

⁶ *Feminismus* [online]. Praha : Azet, 2006, poslední revize 4.1.2012 [cit. 2012-01-04]. Dostupné z WWW: <<http://referaty.aktuality.sk/feminizmus/referat-12890>>.

⁷ FRIEDAN, B. *Feminina mystique*. Praha : Pragma, 2002, s. 53.

Tento tzv. akademický feminismus má však i své záporné stránky. Hovořit totiž o feminismu v uzavřené společnosti vysokých škol je zcela neuspokojivé. Tento problém je třeba dostat do podvědomí celé společnosti. Věnovat se mu již od základních škol, jež se většinou stávají posledním prostředím, kde se střetávají různé společenské vrstvy a kde dochází k formování základních životních postojů.⁸

Pokud bychom vzali třetí vlnu z historického hlediska, tak v 70. letech vznikaly ženské a feministicky orientované organizace. Zajímavostí bylo, že americké feministky odmítaly vstup lesbických žen do svých řad z důvodu strachu ze špatné pověsti, kterou by jim tímto způsobily ve společnosti. Liberální proud se začínal stávat nejvýraznějším a dominuje dodnes.

Participace na stávajícím ekonomickém a politickém systému je prostředkem k dosažení rovnosti žen a mužů. Příčinou byl nejspíš rozmach perestrojky (skupina ekonomických reformních kroků zahájených v 80. letech 20. století v SSSR) a demokratizační vlny v mnoha státech na jihu a východě, které vyvolaly na národní úrovni ženského hnutí příklon k institucionalizované politice. Ženské organizace ustupují od veřejných protestů, projektů a kampaní. Zásadní změna se datovala roku 1992, kdy se v Brazílii konala konference o životním prostředí. Ženy z nevládních organizací projednávaly strategické otázky, např. zda odstranit Světovou banku nebo usilovat, aby pracovalo v zastoupení banky více žen ve vedoucích pozicích. Nyní je tato otázka vyřešena podílením žen na fungování Světové banky. Současné feministické strategie jsou lobbying, reforma, participace, transparentnost.

„O feminismu se dnes nedá hovořit v jednotném čísle, neboť existuje mnoho přístupů a stanovisek.“⁹

Závěrem by se dalo říci, že rovnost žen a mužů je výdobytkem až posledního století, ne-li desetiletí. Mnoho staletí před společenské postavení mužů a žen bylo rozdílné a každý měl úplně jiné životní role. Člověka ve společnosti určovala především jeho stavovská příslušnost. Nejspíš z tohoto důvodu vznikla feministická hnutí, která měla napomoci ženám k rovnoprávnosti. „Avšak i přes všeobecné uznání ideálu rovnosti zůstalo mnoho předsudků a mýtů o ženách i mužích.“¹⁰ Do budoucna stále zůstává otázkou, zda rovnost žen a mužů bude hrát velkou roli při rozvoji společnosti.

---

⁸ POLÁŠEK, M. *Dějiny feminismu a jeho osobnosti*. Zlín : Gymnázium ve Zlíně, 2003, s. 6.

⁹ KALNICKÁ, Z. *Úvod do gender studies : Otázky rodové identity*. Opava : 2009, s. 82.

¹⁰ FORMANKOVÁ, L., RYTÍŘOVÁ, K. (eds.). *Abc feminismus*. Brno : Nesehnutí, 2004, s. 23.

3 TEORETICKÉ VYMEZENÍ ROVNÝCH PŘÍLEŽITOSTÍ ŽEN A MUŽŮ

Každá znalostní expertíza jako jsou různé vědy, potřebuje určitý nástroj, který umožní vysvětlení jejich terminologie. Proto se níže zmíníme o pojmech, týkajících se rovných příležitostí žen a mužů.

3.1 Rovné příležitosti žen a mužů

Pojem „rovné příležitosti žen a mužů“ je v této problematice asi nejvíce užíván. Rovné příležitosti vychází z rovnosti mezi ženami a muži, obecně se tato rovnost vztahuje k právům, povinnostem a příležitostem. Předpokládá se rovné zviditelnění, rovná pravomoc a účast příslušníků obou pohlaví ve všech sférách veřejného i soukromého života.¹¹

Je důležité se ale zamyslet nad tím, že rovnost ne vždy znamená stejné zacházení. Nároky na život např. životní podmínky, různé očekávání a postoje jsou u mužů a žen rozdílné.

Vývoj v chápání problematiky postavení žen a mužů ve společnosti zaznamenal posun od pojetí „ženské otázky“ k pojetí rovnovážného postavení obou pohlaví ve smyslu rovných příležitostí.¹²

Hlavní problém vztahu mezi nerovným rozdělením vzácných statků, jakožto materiální blahobyt, moc a prestiž k mužskému či ženskému pohlaví je jednoduchý, ale těžce řešitelný. Studie zabývající se nerovnými příležitostmi žen a mužů, si dlouhou dobu nevšímalý žen, jako kdyby neexistovaly, nebyly významné a zajímavé. „Nerovné příležitosti mezi mužem a ženou mají totiž starší historické kořeny než třídní systémy. Ekonomické postavení ženy nelze jednoduše odvodit od postavení jejího manžela. Nasvědčují tomu sociologické výzkumy, které se promítají do rodinného života např. při rozhodování o tom, kdo zůstane doma s nemocným dítětem. Pokud měla žena v práci vyšší postavení než muž, připadla obvykle tato odpovědnost jemu.“¹³

Závěrem můžeme říci, že jedním z předpokladů žádoucích změn v postavení a společenské roli žen je změna celkového klimatu společnosti a změna postojů k odlišnostem života žen. Je proto třeba změnit veřejné mínění právního vědomí žen

¹¹ ASKLÖF, C., STRANDBERG, H., WENANDER, K. *Proč a jak vypracovat plán rovnosti žen a mužů*. Praha, 2003, s. 51.

¹² *Ženy a muži v letech 2005* [online]. Praha : Ministerstvo práce a sociálních věcí ČR, 2005, poslední revize 20.1.2012 [cit. 2012-01-20]. Dostupné z WWW: <<http://www.mpsv.cz/files/clanky/2083/final.pdf>>.

¹³ GIDDENS, A. *Sociologie*. Praha : Argo, 1999, s. 273 - 274.

a mužů tak, aby se usilovalo o odstranění nedodržování práva a vytvářely se pozitivní příklady prosazování rovnoprávných příležitostí.

3.2 Pohlaví z hlediska rovnosti žen a mužů

U člověka je pohlaví určeno přísně geneticky. Je jedním ze základních biologicko-sociálních charakteristik každého lidského jedince, běžně používaná jako primární třídící znak. Souvisí s mateřstvím a otcovstvím v rovině rolí a je to biologická danost.

Rozdíly mezi pohlavími vnímáme už jako velmi malé děti. Ještě předtím než sami sebe dokážeme správně označit jako „chlapce“ nebo „děvče“, dostává se nám řada signálů, které jsou neverbálního charakteru. Například odlišné oblečení u ženy a muže, kosmetika, kterou běžně používají ženy má odlišnou vůni než kosmetika, se kterou se setkáváme u mužů. „Až do pěti nebo šesti let si však neuvědomujeme, že se příslušnost k mužskému nebo ženskému pohlaví nemění, že každý musí být tím či oním a že rozdíly mezi chlapci a dívkami mají anatomickou povahu.“¹⁴

S rozdílem mezi pohlavími se setkáváme každý den a pohlaví je také významnou součástí chování a praktik například v rodině, práci a náboženství.

Je tedy známo, že pohlaví je jedním z faktorů, které ovlivňují naše životy, například pro jaké vzdělání a zaměstnání se rozhodneme atd.

3.3 Gender – kulturně vytvořené rozdíly mezi ženami a muži

Gender = role ženy a muže ve společnosti; sociální pohlaví – na rozdíl od fyzického pohlaví není ani vrozené ani neměnné; role žen a mužů se mění a liší se podle kultury národa a dané historické etapy vývoje společnosti. Ještě před pár lety téměř neznámé slovo, dnes stále častěji používané.

„Jedná se o určité vlastnosti a způsoby chování připisované určitému pohlaví jako „přirozené“ – např. „přirozenou“ (a tudíž typickou) vlastností ženy v západní společnosti je emocionální založenost, záliba v parádění, poslušnost, přitažlivost, pořádkumilovnost naopak typickou vlastností muže je agresivnost, dominance, sebevědomí či to, že muži nepláčou a jsou nepořádní.“¹⁵

---

¹⁴ GIDDENS, A. *Sociologie*. Praha : Argo, 1999, s. 114 - 115.

¹⁵ KARSTEN, H. *Ženy - muži*. 1. vyd. Praha : Portál, 2006, s. 24.

3.4 Gender mainstreaming

Gender mainstreaming je systematický přístup, řešící prosazování rovných příležitostí mužů a žen, zaměřený na podmínky, priority a potřeby mužů a žen ve všech relevantních politikách i zavedené praxi. Cílem je podpora aktivit, založených na rovnosti mezi oběma pohlavími, a přenesení teoretické politiky do konkrétní každodenní reality v konečném stavu dosáhnout genderové rovnosti.¹⁶

Z hlediska historického byl v roce 1997 gender mainstreaming zakotven v Amsterdamské smlouvě a od toho roku je platný jako závazný princip pro všechny členské země Evropské unie. Cílem gender mainstreamingu je zapojení rovných příležitostí žen a mužů do všech oblastí politiky a do všech akcí Evropského společenství.

Výhody, které gender mainstreaming přináší:¹⁷

- je posílena politika zrovnoprávnování: Všechna rozhodnutí a opatření jsou rozšířena o rovnost příležitostí, v top-down procesu jsou zodpovědné všechny dotčené strany,
- jsou odstraňovány dosavadní nevýhody pro obě pohlaví,¹⁸
- opatření pro zrovnoprávnění žen a mužů jsou efektivnější, protože genderové aspekty jsou zapojeny hned od začátku: Prevence je (nákladově) účinnější než dodatečné odstraňování vzniklých nevýhod,
- je to příkazání ekonomického rozumu: Dochází k lepší podpoře ekonomické strukturní změny.

Politické činitele na základě toho, že se nedařilo měnit postavení žen a mužů, začalo vést ke společenskému uspořádání, praktickému přístupu k společnosti a vztahům mezi ženami a muži. Proto tento nástroj pojmenovali gender mainstreaming.

Je tedy důležité zkusit upravit procesy tak, aby vytvořily prostor pro zapojení žen a mužů. Společenské uspořádání, hodnoty a názory jsou základní příčinou neustálé nerovnosti mezi ženou a mužem.

---

¹⁶ *Gender nástroje/gender toolbox*. Berlín : Fit pro gender mainstreaming, 2007, poslední revize 8.1.2012 [cit. 2012-01-08]. Dostupné z WWW: <http://www.gendertoolbox.org/toolbox/toolboxCZ/Tschechische%20Version/5CZMaterialien/PDF_cz/5.1.1%20Gender%20Mainstreaming_cz.pdf>.

¹⁷ NOVÁKOVÁ, J. *Gender mainstreaming*. Praha : Ministerstvo práce a sociálních věcí, 2002, s. 70.

¹⁸ *Gender nástroje/gender toolbox*. Berlín : Fit pro gender mainstreaming, 2007, poslední revize 8.1.2012 [cit. 2012-01-08]. Dostupné z WWW: <http://www.gendertoolbox.org/toolbox/toolboxCZ/Tschechische%20Version/5CZMaterialien/PDF_cz/5.1.1%20Gender%20Mainstreaming_cz.pdf>.

4 ANTIDISKRIMINAČNÍ LEGISLATIVA

„Zvláštní formou porušení rovnosti je diskriminace, jež se liší od porušení rovnosti či porušení rovnoprávnosti, a to tím, že se nevztahuje pouze k právním předpisům. Diskriminace se může dopustit i subjekt soukromého práva v rámci běžných soukromoprávních (např. pracovněprávních) vztahů, tedy nikoli pouze v legislativní oblasti. Za diskriminaci lze tedy označit porušení rovnosti zakotvené právem. Diskriminací bude dále takové jednání či opomenutí, spočívající v neoprávněném rozlišování či znevýhodnění určité skupiny, ve vztahu ke skupině jiné, jež ve svém důsledku může přivodit jedinci či celé skupině újmu peněžité či morální povahy.“¹⁹

4.1 Antidiskriminační zákon č. 198/2009 Sb.

Antidiskriminační zákony byl několikrát odložen a byl zde velký odpor ho vůbec schvalovat. 1. prosince 2004 přece jen vláda České republiky antidiskriminační zákon schválila. Záměrem předloženého zákona bylo především odstranění nedostatků, týkajících se právní úpravy ochrany před diskriminací a uplatňováním pozitivních opatření.

Ochranu před diskriminací můžeme v České republice najít v usnesení o vyhlášení Listiny základních práv a svobod a také v mnoha mezinárodních úmluvách např. Mezinárodní úmluvě o odstranění všech forem rasové diskriminace.

Antidiskriminační zákon obsahuje a má se vztahovat na:²⁰

- právo na zaměstnání,
- oblast členství v organizacích,
- oblast sociálního zabezpečení a sociálních výhod,
- oblast zdravotní péče,
- vzdělání,
- přístup ke zboží a službám,
- zákaz diskriminace z důvodu rasy, etnického původu, pohlaví, sexuální orientace, věku atd.,
- dále za diskriminaci je považováno nerovné zacházení. U diskriminované osoby nebude rozhodující určitá rasa, sexuální orientace a věk.

¹⁹ FIALOVÁ, E., KOLDINSKÁ, K. (eds.). *Neviditelný problém : Rovnost a diskriminace v praxi*. Praha : Gender studies, o.p.s., 2010, s. 13.

²⁰ ČURDOVÁ, A., HOLMAN, R. *Antidiskriminační zákon : pomoc slabším nebo převrácení práva?* Praha : Centrum pro ekonomiku a politiku, 2006, s. 12.

Dále do zákona spadá i definice pojmu přímé a nepřímé diskriminace. Antidiskriminační zákon obsahuje komplexní a jednotnou právní úpravu, kde je možno uplatnit všechny prostředky nápravy. S antidiskriminační legislativou je i úzce spjat sám ombudsman.

„Ombudsman by měl podle návrhu zákona přispívat k prosazování rovného zacházení se všemi osobami a za tím účelem poskytovat právní pomoc ve věcech ochrany před diskriminací, vydávat doporučení a stanoviska, provádět výzkum a poskytovat informace veřejnosti.“²¹

4.1.1 Genderová politika

Roku 2001 vznikla Rada vlády pro rovné příležitosti žen a mužů. Každý rok vyhodnocuje a aktualizuje dokument „Priority s postupy vlády při prosazování rovnosti žen a mužů“. Podle těchto dokumentů se vláda snaží podporovat výběr vhodných kandidátek do funkcí ve vládních orgánech a vedoucích pozic na ministerstvech a správních úřadech. Navazují na spolupráci s nevládními organizacemi, které se zabývají rovnými příležitostmi žen a mužů.

„O tom, že to vláda myslí s genderovou politikou vážně, svědčí i informativní metodika Rozpočtování z hlediska žen a mužů. Genderové rozpočtování je definováno jako uplatnění gender mainstreamingu v rozpočtovém procesu, tj. zhodnocení rozpočtů z hlediska genderu, přičemž se na všech stupních rozpočtového procesu bere ohled na otázku pohlaví s cílem prosazování rovnosti žen a mužů.“²² Ženy jsou častějším příjemci sociálních dávek a vdovských důchodů.

O antidiskriminačních opatřeních je potřeba diskutovat a snažit se o to, aby byla genderová politika co nejefektivnější a co nejméně ohrožovala svobodu a nepřerůstala v zbytečnou kontrolu. Zároveň je však nutné si uvědomit, že právě antidiskriminace zaručuje svobodu a důstojný život všech. „Nebo snad ty politické strany, které tak brojí proti, mají ve svých programech speciální sociální podporu a dávky pro ty, kteří jsou odmítnuti zaměstnavatelem jenom na základě svého věku či pohlaví, i přesto že jsou dostatečně kvalifikovaní, a je jim tak znemožněno zajistit své živobytí?“²³

---

²¹ ČURDOVÁ, A., HOLMAN, R. *Antidiskriminační zákon: pomoc slabším nebo převrácení práva?* Praha : Centrum pro ekonomiku a politiku, 2006, s. 14.

²² FOLTYSOVÁ, M., PAVLÍK, M., SIMERSKÁ, L. *Rozpočtování z hlediska žen a mužů.* Praha : Ministerstvo financí ČR a Ministerstvo práce a sociálních věcí ČR, 2004, s. 8.

²³ ČURDOVÁ, A., HOLMAN, R. *Antidiskriminační zákon: pomoc slabším nebo převrácení práva?* Praha : Centrum pro ekonomiku a politiku, 2006, s. 16.

4.1.2 Zákon č. 2/1993 Sb. - Listina základních práv a svobod

Právo na rovné zacházení a rovné příležitosti žen a mužů je jedním ze základních lidských práv. V České republice jsou občanům jejich základní práva a svobody zaručeny Listinou základních práv a svobod zákonem č. 2/1993 Sb. Zákaz diskriminace je již obsažen v Listině práv a základních svobod a dalších mezinárodních smlouvách o lidských právech. Zaručuje základní práva všem bez rozdílu pohlaví, rasy, barvy pleti, jazyka, víry, politického smýšlení, příslušnosti k národnosti či etnické menšině. Zahrnuje právo svobodně rozhodovat o své národnosti. Je nutné si uvědomit, že ústava a lidská práva aplikují primárně vztahy mezi státem a občany.

Článek III. z Listiny základních práv a svobod:²⁴

- I. Základní práva a svobody se zaručují všem bez rozdílu pohlaví, rasy, barvy pleti, jazyka, víry a náboženství, politického či jiného smýšlení, národního nebo sociálního původu, příslušnosti k národnosti nebo etnické menšině, majetku, rodu nebo jiného postavení.
- II. Každý má právo svobodně rozhodovat o své národnosti. Zakazuje se jakékoliv ovlivňování tohoto rozhodování a všechny způsoby nátlaku směřující k odnárodňování.
- III. Nikomu nesmí být způsobena újma na právech pro uplatňování jeho základních práv a svobod.

Závěrem lze konstatovat, že právní dokumenty jsou jednou z cest, jak pomáhat nastolit vztah rovnosti v jednotlivých oblastech, nejen na území České republiky. Legislativa tak dává možnost, kterou subjekty mohou využít jednak ke své ochraně a jednak k možnosti svobodného rozvoje.²⁵

Legislativa obvykle znamená nějaký zákaz či příkaz a určitou formou omezení svobody. Proto tomu není jinak v případě antidiskriminačního zákona a dokonce by se mohlo zdát, že uvedená legislativa jen pomáhá.

---

²⁴ Česko. Zákon č. 2/1993 552 ze dne 16. prosince 1992, o vyhlášení Listiny základních práv a svobod ve znění ústavního zákona č. 162/1998 Sb. In *Sbírka zákonů, Česká republika*. Dostupné z WWW: <<http://www.psp.cz/docs/laws/listina.html>>.

²⁵ *Gender mainstreaming v souvislosti s legislativou na světové, evropské a národní úrovni : Diskriminace a legislativa ČR a EU* [online]. Praha : RegioPartner, s.r.o., 2012, poslední revize 6.2.2012 [cit. 2012-02-06]. Dostupné z WWW: <http://www.equalcr.cz/files/clanky/1445/Priloha_3_legislativa.pdf>.

4.2 Úmluva OSN o odstranění všech norem diskriminace žen a Výbor pro odstranění diskriminace žen CEDAW

Úmluva OSN o odstranění všech forem diskriminace žen (1979) Úmluva CEDAW je mezinárodní úmluva, týkající se práv žen. Zakazuje jakékoli činění rozdílu, vyloučení nebo omezení provedené na základě pohlaví, které narušuje nebo ruší uznání, používání nebo uplatnění ze strany žen ve všech oblastech. Definuje pojem diskriminace a stanovuje zákazy ve všech oblastech veřejného života. Úmluva CEDAW obsahuje a popisuje celou řadu specifických práv žen, tedy politická, majetková práva, právo na vzdělání, práci, ochranu zdraví, manželství, venkovské ženy. V této Úmluvě není však zmírněna oblast násilí na ženách. Členské státy, které Úmluvu CEDAW podepsaly, se zavazují k podávání pravidelných zpráv o plnění Úmluvy.²⁶

Česká republika předložila v roce 2010 generálnímu tajemníkovi Organizace spojených národů 4. a 5. periodickou zprávu o plnění Úmluvy o odstranění všech norem diskriminace žen. Generální tajemník Organizace spojených národů uvítal, že došlo k přijetí a implementaci několika zákonů, zaměřených na zamezení diskriminace:

- „Zákon o rovném zacházení a o právních prostředcích ochrany před diskriminací o změně některých zákonů („Antidiskriminační zákon“ 2009), kterým se zakazuje diskriminace na základě, mimo jiné, pohlaví a sexuální orientace v oblastech jako přístup ke zboží a službám, vzdělání, zaměstnání, sociálního zabezpečení a bydlení a přiznává ombudsmanovi působnost ve věcech rovného zacházení.“²⁷
- Z druhé strany generální tajemník Organizace spojených národů kritizoval nízké zapojení ženské populace do rozhodovacích procesů, především ve vládě.

4.3 Evropská charta za rovnost žen a mužů na úrovni života ve městech a obcích

Na první pohled se může jevit, že Evropská charta za rovnost žen a mužů na úrovni života ve městech a obcích do antidiskriminační legislativy nespadá. Důležité je nahlédnout do jejího obsahu, který tvoří tři různé části. Jedna z částí obsahuje šest základních principů, které podpírají všechna opatření pro rovnost žen a mužů.

---

²⁶ Úmluva o odstranění všech forem diskriminace žen. Praha : Česká ženská lobby, 2006, s. 3.

²⁷ Úmluva o odstranění všech forem diskriminace žen. Praha : Česká ženská lobby, 2006, s. 5.

„Tyto principy zahrnují: základní právo pro ženy a muže na rovné zacházení a nezbytnost pojmenovat četné diskriminace a znevýhodňování.“²⁸

Evropská charta za rovnost žen a mužů se snaží pomocí zavádět rovnost do každodenního života prostřednictvím jednotlivých obcí. Jeden z principů nabádá k zajištění rovnosti žen a mužů.

„Díky projevům různých našich politiků a extremistických skupin se v posledních letech hojně diskutuje o nesnášenlivosti a diskriminaci rasové. O rovnosti a rovných příležitostech žen a mužů v České republice se zatím příliš nemluví. Jen pomalu se postupně začínají v médiích objevovat alespoň některá dílčí témata, jako například platový rozdíl nebo zoufalý nedostatek žen v politice na všech úrovních.“²⁹

Charta doporučuje, aby některé z těchto principů byly zapracovány do interních dokumentů úřadů, jako je např. pracovní řád, organizační řád atd. Dále doporučuje zvážení možnosti pro zaměstnavatele k vydání interního dokumentu, který by stanovil rámec a pravidla pro řešení případů diskriminace a zřízení antidiskriminačního týmu uvnitř větších úřadů.

Další ukázkou snahy Evropské charty za rovnost žen a mužů na úrovni měst a obcí je zabránit jakémukoliv diskriminačnímu chování. Jde o obecný rámec pro rovnost, který je obsažen ve všeobecném dokumentu, vypracovaném Radou evropských samospráv a regionů a jejími partnery.

Signatáři, kteří se rozhodli stát se členy Charty za rovnost žen a mužů na úrovni měst a obcí, musí splňovat určité závazky a musí plnit určité podmínky. Jednou z takových podmínek je, že signatáři musí uznávat jakoukoliv diskriminaci, např. diskriminaci založenou na pohlaví, rase, etnickém či sociálním původu, genetických znacích, jazyce, náboženství či víře, politickém nebo jiném názoru, příslušnosti k národnostní menšině, majetku, rodu, tělesném postižení, věku nebo sexuální orientaci, a musí vědět, že jakákoliv diskriminace je zakázána.³⁰

Signatář musí dále uznat, že navzdory zákazům trpí mnoho žen a mužů kolektivní diskriminací nebo znevýhodňováním, včetně sociálně - ekonomického znevýhodňování, což má přímý dopad na jejich možnost uplatňovat ostatní práva.

---

²⁸ ADAMUSOVÁ, M., HEJZLAROVÁ, E. *Rovné příležitosti žen a mužů ve městech a obcích – Jak začít?* Praha : Fórum 50 %, o. s., 2009, s. 7.

²⁹ ADAMUSOVÁ, M., HEJZLAROVÁ, E. *Rovné příležitosti žen a mužů ve městech a obcích – Jak začít?* Praha : Fórum 50 %, o. s., 2009, s. 7.

³⁰ *Evropská charta za rovnost žen a mužů na úrovni života ve městech a obcích.* Innsbruck : Rada evropských samospráv a regionů, 2006, s. 13.

5 INSTITUCIONÁLNÍ ZABEZPEČENÍ ROVNÝCH PŘÍLEŽITOSTÍ ŽEN A MUŽŮ V ČR

Institucionální zabezpečení rovnosti žen a mužů v České republice pokrývá pouze vládní a ministerskou úroveň, není však zajištěno prosazování rovnosti žen a mužů na úrovni krajů, měst a obcí. „Struktura institucionálního zabezpečení je složena z Vládní zmocněnkyně pro lidská práva, Oddělením pro rovnost žen a mužů (nyní na Ministerstvu práce a sociálních věcí), dále Radou vlády pro rovné příležitosti žen a mužů, Gender Focal Point (y) v jednotlivých resortech a jako poslední samozřejmě Ombudsmanem.“³¹ V této kapitole se zmíníme pouze o některých institucích z hlediska důležitosti.

5.1 Rada vlády pro rovné příležitosti žen a mužů

Usnesením ze dne 23. listopadu 2011 č. 876 vláda České republiky jmenovala předsedu Rady vlády pro rovné příležitosti žen a mužů (dále Rada), kterým se stal ministr práce a sociálních věcí Dr. Ing. Jaromír Drábek. Zároveň se jmenováním předsedy Rady rozhodla o přesunu sekretariátu Rady z Úřadu vlády České republiky na Ministerstvo práce a sociálních věcí. Rada vlády pro rovné příležitosti žen a mužů je stálým orgánem vlády České republiky v oblasti vytváření rovných příležitostí pro ženy a muže. Byla zřízena usnesením vlády ČR č. 1033 ze dne 10. října 2001 a současně byl schválen její Statut.

„První předsedkyní byla A. Čurdová (ČSSD), další D. Stehlíková, M. Kocáb a J. Fischer, podle Statutu to má být ministr/člen vlády, v jehož působnosti byla lidská práva. Funkci Rady nyní zajišťuje Referát rovných příležitostí žen a mužů. „Sekretariát Rady, jehož roli vykonávalo Oddělení rovnosti žen a mužů Sekce pro lidská práva Úřadu vlády České republiky, byl na Ministerstvo práce a sociálních věcí převeden k 1. prosinci 2011.“³²

Rada a její činnosti:

- Schází se nejméně třikrát ročně;

³¹ *Rovné příležitosti žen a mužů*. Praha : Úřad vlády ČR - Oddělení rovnosti žen a mužů, 2010, s. 5.

³² *Přesun Rady vlády pro rovné příležitosti žen a mužů a jejího sekretariátu* [online]. Praha : Úřad vlády ČR, 2011, poslední revize 6.2.2012 [cit. 2012 02-06]. Dostupné z WWW: <<http://www.vlada.cz/cz/ppov/rada-pro-rovne-prilezitosti/aktuality/presun-rady-vlady-pro-rovne-prilezitosti-zen-a-muzu-a-jejeho-sekretariatu-90305/>>.

- Funkční období je totožné s funkčním obdobím vlády. Nicméně Rada vykonává svou činnost v dosavadním složení, dokud nejsou jejím předsedou jmenovány nové členky a členové;
- Členek a členů je 29, zastupují jednotlivé resorty, odbory, zaměstnavatele, občanskou a odbornou veřejnost.³³ Členem, zpravidla místopředsedou Rady, byl i zmocněnec vlády pro lidská práva;
- Stálí hosté: krajsí hejtmani/nky, primátor/ka hl. m. Prahy, zástupce/kyně Svazu měst a obcí České republiky, předseda/kyně Stálé komise PSP ČR pro rovné příležitosti a zástupci/kyně sdružení manažerek a podnikatelek v České republice, bývalé předsedkyně Rady Mgr. Anna Čurdová a MUDr. Džamila Stehlíková.

Rada přijímá usnesení a doporučení. Za dobu své existence se Rada zabývala např. těmito tématy:³⁴

- zavedením povinnosti přípravy Priorit a postupů při prosazování rovných příležitostí pro ženy a muže pro jednotlivá ministerstva;
- genderové rozpočtování;
- prevence domácího násilí (zákonná úprava, prevence, nebezpečné pronásledování, atd.), včetně předložení návrhu Národního akčního plánu prevence domácího násilí;
- posílení agendy rovných příležitostí pro ženy a muže na jednotlivých ministerstvech (od 1. ledna 2002 pracuje na každém ministerstvu minimálně na poloviční úvazek jeden pracovník);
- doporučení, týkající se zákona o nemocenském pojištění a pravidel pro ošetřování členů rodiny;
- doporučení, kterým bylo do Jednacího řádu vlády a Legislativních pravidel vlády zavedeno pravidlo stanovující, že legislativní i nelegislativní materiály předkládané vládě, musí obsahovat zhodnocení současného stavu, očekávaných dopadů nebo očekávaného vývoje ve vztahu k rovnosti žen a mužů a vysvětlení příčin případných rozdílů;
- podpora sladování pracovního, soukromého a rodinného života a vzájemné sdílení rodičovských povinností, včetně návrhu na zřízení tzv. dne otců a tzv.

³³ *Rovné příležitosti žen a mužů*. Praha : Úřad vlády ČR - Oddělení rovnosti žen a mužů, 2010, s. 6.

³⁴ *Rovné příležitosti žen a mužů*. Praha : Úřad vlády ČR - Oddělení rovnosti žen a mužů, 2010, s. 4.

časových kont, umožňujících flexibilnější sladění čerpání rodičovské dovolené a práce na částečný úvazek;

- rovnost žen a mužů ve vědě;
- Evropskou chartou měst a obcí zaměřené na podporu rovnosti žen a mužů na regionální úrovni.

Doporučení a usnesení Rady jsou zpravidla předjednávána a diskutována na jednáních jejích pracovních orgánů, které si podle Statutu může ustanovovat. Rada má v současné době zřízeny čtyři výbory. „Jsou to Výbor pro prevenci domácího násilí, Výbor pro vyrovnané zastoupení žen a mužů v politice, Výbor pro sladění pracovního, soukromého a rodinného života. Výbor pro institucionální zabezpečení rovných příležitostí žen a mužů.“³⁵

5.2 Výbor pro institucionální zabezpečení rovných příležitostí žen a mužů

Výbor pro institucionální zabezpečení rovných příležitostí žen a mužů se od svého zřízení (vznik 22. dubna 2009) věnoval především připomínkování podoby Priorit a postupů vlády při prosazování rovných příležitostí žen a mužů. Dále předkládání návrhů k zlepšení institucionálního zabezpečení na lokální úrovni, k čemuž také zřídil dvě pracovní skupiny. Předložil na základě připravovaných stanovisek a koncepčních materiálů Radě podnět, týkající se Evropské charty za rovnost žen a mužů, na úrovni života ve městech a obcích. Dále Výbor pro institucionální zabezpečení rovných příležitostí žen a mužů spolupracuje s orgány veřejné správy, neziskovými organizacemi i odbornou veřejností za účelem koordinace postupů.

K posílení činnosti Výboru pro institucionální zabezpečení rovných příležitostí žen a mužů byly vytvořeny dvě pracovní skupiny:³⁶

1. Priority a postupy vlády při prosazování rovnosti žen a mužů - zaměření na obecné podněty k současné podobě tohoto dokumentu.
2. Podpora institucionálního zabezpečení na lokální úrovni - zaměření na podpůrná opatření institucionálního zabezpečení na lokální úrovni (kraje, samospráva).

³⁵ *Rovné příležitosti žen a mužů*. Praha : Úřad vlády ČR - Oddělení rovnosti žen a mužů, 2010, s. 4.

³⁶ *Výbor pro institucionální zabezpečení rovných příležitostí žen a mužů* [online]. Praha : Ministerstvo práce a sociálních věcí ČR, 2012, poslední revize 22.1.2012 [cit. 2012-01-22]. Dostupné z WWW: <<http://www.mpsv.cz/cs/12158>>.

5.3 Český statistický úřad

Vytváří a analyzuje statistiky z pohledu rovnosti žen a mužů. Každoročně Český statistický úřad vydává publikaci - Zaostřeno na ženy, na muže.

Český statistický úřad se zaměřuje většinou na míru nezaměstnanosti žen a mužů, dále zastoupením žen ve vedoucích pozicích, zastoupením žen a mužů v jednotlivých pracovních odvětvích. Řeší platové rozdíly žen a mužů, sexuální obtěžování a mnoho dalšího.

5.4 Další národní orgány a instituce, věnující se rovnosti žen a mužů

Každoročně vláda České republiky vydává stínovou zprávu z oblasti rovného zacházení a rovných příležitostí žen a mužů. Stávající institucionální zabezpečení státní politiky pro rovné příležitosti žen a mužů je zcela nedostatečné.

Podkapitola zmiňuje orgány a instituce v České republice na ministerské úrovni, dále na poradní úrovni a instituce, které mají velký vliv na odstraňování či posilování genderových stereotypů na pracovním trhu a ve společnosti vůbec.³⁷

5.4.1 Ministerstvo práce a sociálních věcí

Jak již bylo zmíněno výše, od 1. prosince 2011, se agenda rovných příležitostí přesunula z Úřadu vlády České republiky na Ministerstvo práce a sociálních věcí.

Ministerstvo práce a sociálních věcí je koordinátorem politiky rovných příležitostí žen a mužů od roku 1998. Na základě vládou schváleného programového dokumentu „Priority a postupy při prosazování rovnosti mužů a žen“, jsou ostatní ministerstva povinna poskytovat Ministerstvu práce a sociálních věcí potřebnou součinnost.

„Ministerstva musí také spolupracovat s nevládními organizacemi. Programový dokument obsahuje důležitá opatření pro politiku rovných příležitostí žen a mužů a členům vlády ukládá úkoly. V každém resortu bylo do roku 2002 vytvořeno jedno pracovní místo, které se věnuje rovným příležitostem pro muže a ženy.“³⁸

Nyní na ministerstvu práce a sociálních věcí byl zřízen tzv. Referát rovných příležitostí žen a mužů, který vznikl v rámci Sekce náměstka ministra pro sociální začleňování a rovné příležitosti.

---

³⁷ PAVLÍK, P. *Stínová zpráva v oblasti rovného zacházení a rovných příležitostí žen a mužů 2008* [online]. Praha : Nadace Open Society Fund, 2008, poslední revize 2.4.2012 [cit. 2012-04-02]. Dostupné z WWW: <<http://www.proequality.cz/res/data/005/000588.pdf>>.

³⁸ *Rovné příležitosti žen a mužů*. Praha : Úřad vlády ČR - Oddělení rovnosti žen a mužů, 2010, s. 8.

5.4.2 Stálá komise Poslanecké sněmovny pro rodinu a rovné příležitosti

Dříve Stálá komise (dále Komise) Poslanecké sněmovny pro rovné příležitosti vznikla v 5. volebním období. Nyní se Komise přejmenovala na Stálou komisi Poslanecké sněmovny pro rodinu a rovné příležitosti.

Práce Komise není zaměřena pouze na rovné příležitosti žen a mužů, ale hlavně se chce soustředit na boj s dalšími druhy diskriminace - například diskriminaci na základě rasy, věku, postižení, národnosti, etnického původu či sexuální orientace. „Dále se Komise soustředí především na legislativu dané oblasti, a to jak českou, tak evropskou. V minulosti se například zabývá přípravou antidiskriminačního zákona a rovněž sledovala zákonodárné aktivity Evropské komise.“³⁹

Předsedkyní Stálé komise v Poslanecké sněmovně pro rodinu a rovné příležitosti, je Mgr. Soňa Marková.

Každoročně spolu s Ministerstvem práce a sociálních věcí vyhláší celostátní soutěž Obec přátelská rodině, která je nástrojem k propagaci rodinné politiky na místní úrovni.

5.4.3 Úřady práce a inspektoráty práce

Úřady práce mohou mít velký vliv na posilování rovnosti žen a mužů na trhu práce a ve společnosti vůbec. „Státní úřad inspekce práce pak kontroluje dodržování všech norem a opatření, a to včetně oblasti rovných příležitostí žen a mužů na trhu práce.“⁴⁰

Úřad práce musí spolupracovat se Státním úřadem inspekce práce na tématice rovných příležitostí.

K ochraně pracovních vztahů, práv a povinností v nich a pracovních podmínek neslouží pouze úřady práce, ale od 1. července 2005 i zvláštní kontrolní orgán Státní úřad inspekce práce se sídlem v Opavě a oblastní inspektoráty práce.

„Státní úřad inspekce práce by měl vytvořit sekci pro potírání diskriminace na pracovním trhu a přikročit k proškolení osob v kontrolních komisích. Ministerstvo práce a sociálních věcí, jakožto zřizovatel úřadů práce, by pak mělo vydat pokyny pro práci zaměstnanců/kyň těchto úřadů v oblasti rovných příležitostí žen a mužů, proškolit pracovníky/ice a nařídit vytvoření alespoň jednoho pracovního místa

³⁹ *Stálá komise pro rovné příležitosti* [online]. Praha : Poslanecká sněmovna ČR, 2012, poslední revize 22.1.2012 [cit. 2012-01-22]. Dostupné z WWW: <<http://www.psp.cz/sqw/hp.sqw?k=95&ido=810>>.

⁴⁰ PAVLÍK., P., et al. *Stínová zpráva v oblasti rovného zacházení a rovných příležitostí žen a mužů 2008*. Praha : Nadace Open Society Fund Praha, 2008, s. 29.

pro poradenskou a koordinační činnost v oblasti rovných příležitostí žen a mužů na úřadech práce.⁴¹

5.5 Institucionální zabezpečení rovnosti žen a mužů na lokální úrovni v České republice

Současné otázky, týkající se institucionálního zabezpečení rovnosti žen a mužů na lokální úrovni v České republice, řeší výzkumná práce „Analýza stavu rovných příležitostí pro ženy a muže ve vybraných úřadech samosprávy“ (Pavlík & Smetáčková, n. d.). Z výzkumu vyplynulo, že agenda rovnosti žen a mužů není na úrovni samospráv v České republice adekvátně zajištěna.

Konkrétní lidé v konkrétních odděleních / odborech musí být pověřeni danou agendou a musí mít k dispozici odpovídající nástroje. V rámci výzkumu, který provedl PAVLÍK a SMETÁČKOVÁ, došlo k zjištění, že pouze 7 úřadů má ve své kompetenci pracovníky, kteří se agendě věnují neustále, aniž by to měli stanovené ve své pracovní náplni, dále v 11 úřadech se této agendě věnují pracovníci jen příležitostně a celkem 26 úřadů indikovalo, že se agendě rovnosti žen a mužů nikdo nevěnuje. Vyplývá z toho, že na 56 % z participujících úřadů není za danou problematiku nikdo zodpovědný.⁴²

Tabulka č. 1 - Zodpovědnost za problematiku rovných příležitostí žen a mužů⁴³

Opatření	Zohledňuje	%
Pracovní místo/pozice	4	5,3
Není pozice, ale soustavná pozornost	8	10,7
Není pozice, ale příležitostná pozornost	21	28
Nikdo se nevěnuje	42	56
Celkem	75	100

Výzkum nabízí tedy výzvu k posílení institucionálního zabezpečení na základě vytvoření pozic sledujících agendu rovnosti žen a mužů přímo v úřadě, tak aby mohlo dojít k navázání dialogu s neziskovými organizacemi a to na základě genderových auditů, které by špatné situaci též mohly napomoci.

Je tedy možné doporučit vládě určité kroky, které by mohly zlepšit celkovou situaci rovných příležitostí žen a mužů na základě vládních priorit na úrovni samospráv.

⁴¹ PAVLÍK, P., et al. *Stínová zpráva v oblasti rovného zacházení a rovných příležitostí žen a mužů*. 2008. Praha : Nadace Open Society Fund Praha, 2008, s. 29.

⁴² PAVLÍK, P., SMETÁČKOVÁ, I. *Analýza stavu rovných příležitostí pro ženy a muže ve vybraných úřadech samosprávy*. Praha : Univerzita Karlova, s. 23.

⁴³ PAVLÍK, P., SMETÁČKOVÁ, I. *Analýza stavu rovných příležitostí pro ženy a muže ve vybraných úřadech samosprávy*. Praha : Univerzita Karlova, s. 23.

Prvním důležitým krokem je dostat do podvědomí místních úřadů možné nabízené vzdělávací aktivity k problematice rovných příležitostí žen a mužů např. formou e-learningových kurzů, zřizovat pracovní místa, která budou mít ve své pracovní náplni problematiku rovných příležitostí žen a mužů nebo zřídit poradny či diskusní fóra pro samosprávné úřady.⁴⁴

Druhým krokem musí být příprava metodických materiálů, které napomohou představit jednotlivým samosprávným úřadům nástroje k prosazování rovných příležitostí žen a mužů. Takovými nástroji mohou být genderové audity, genderové rozpočtování atd.

Třetím a posledním přínosným krokem by mohl být vznik výzev, které by napomohly větší spolupráci samosprávních úřadů s neziskovými organizacemi a akademickými pracovišti, které mají zkušenosti z Evropských strukturálních fondů v této oblasti. Tato spolupráce by mohla být dobrou nabídkou pracovních míst v samosprávných úřadech pro pracovníky z akademických pracovišť.

Česká republika spolu s Evropskou unií vzaly na vědomí, že prosazování rovných příležitostí žen a mužů bude hlavní prioritou na všech úrovních státní, krajské i místní správy a hlavně závazek vlády České republiky. Bohužel, vzhledem k přetrvávajícím nerovnostem mezi ženami a muži, které jsou prakticky ve všech sférách společnosti, by se měly snažit o jejich odstraňování a vycházet by především měly ze smyslu pro elementární spravedlnost a respektu k základním demokratickým principům, které většinou odmítají společnosti postavené na nerovnosti a do popředí by se měly dostat konkrétní sociální skupiny.

Prosazování rovných příležitostí pro ženy a muže stojí především na aktivním přístupu používání osvědčených metod a ochotě přijímat relevantní opatření, což se bohužel na úrovni samosprávy příliš často neděje.

Nezanedbatelný je ale i rozměr ekonomický, jelikož prosazování rovnosti žen a mužů vede k lepšímu využití lidských zdrojů a souvisejícím pozitivním ekonomickým efektům.⁴⁵

---

⁴⁴ PAVLÍK, P., SMETÁČKOVÁ, I. *Analýza stavu rovných příležitostí pro ženy a muže ve vybraných úřadech samosprávy*. Praha : Univerzita Karlova, s. 37 - 39.

⁴⁵ PAVLÍK, P., SMETÁČKOVÁ, I. *Analýza stavu rovných příležitostí pro ženy a muže ve vybraných úřadech samosprávy*. Praha : Univerzita Karlova, s. 33 - 36.

6 Evropská charta za rovnost žen a mužů na úrovni života ve městech a obcích

Evropská charta za rovnost žen a mužů na úrovni měst a obcí je strategický dokument, který formuluje základní práva a principy, ke kterým se mohou jednotlivé obce přihlásit. Z pozice právní vázanosti není Charta závazná a je především adresována místním a regionálním samosprávám v Evropě.

„Vznik Charty iniciovala Rada evropských obcí tzv. CEMR a zástupci místních a regionálních orgánů, kteří již léta aktivně podporují rovnost žen a mužů na místní a regionální úrovni. A to například uplatňováním metody „město za rovnost“, kterou zavedl CEMR v roce 2005 jako konkrétní nástroj upozorňující na dobrou praxi některých evropských měst a obcí v oblasti uskutečňování politiky za rovnost žen a mužů.“⁴⁶ Od této doby byla Charta přeložena do 16 světových jazyků a přijata v mnoha významných evropských městech.

Rada evropských samospráv a regionů je v Evropě největším sdružením místních a regionálních samospráv. Skládá se z více než 50 nadnárodních asociací měst, obcí a regionů ze 40 zemí.

„Místní a regionální samosprávy jako složky vlády stojící nejbližší k lidem představují nejlepší platformu pro boj proti přetrvávání a reprodukci nerovností a možnosti podporovat vskutku rovnou společnost. Na základě svých pravomocí a spolupráce s nejširší řadou místních činitelů mohou podnikat konkrétní akce ve prospěch rovnosti žen a mužů.“⁴⁷ Je tedy důležité, aby regionální a místní demokracie zajišťovala nejvhodnější volbu atributů, se kterými se setkáváme v každodenním životě, jako je např. doprava, zdravotnictví atd.“⁴⁸

V hojném počtu 21 evropských partnerů byla Charta sepsána CEMRem a znamenalo v tvorbě tohoto dokumentu velký krok.

„Máme-li vytvořit společnost založenou na rovnosti, je důležité, aby místní a regionální samosprávy vzaly ve své politice, organizaci a veškeré práci plně v úvahu rozměr genderu. A v dnešním a zítřejším světě je také skutečná rovnost žen a mužů

---

⁴⁶ *Naše aktivita* [online]. Praha : Fórum 50 %, o.s., 2009, poslední revize 2.2.2012 [cit. 2012 -02-02]. Dostupné z WWW: <<http://padesatprocent.cz/cz/nase-aktivity/rovnost-zen-a-muzu-ve-mestech-a-obcich/evropska-charta-za-rovnost-zen-a-muzu-sance-i-pro-vasi-obec-ci-mesto>>.

⁴⁷ ADAMUSOVÁ, M. HEJZLAROVÁ, E. *Rovné příležitosti žen a mužů ve městech a obcích – Jak začít?* Praha : Fórum 50 %, o. s., 2009, s. 8.

⁴⁸ *Evropská charta za rovnost žen a mužů na úrovni života ve městech a obcích*. Innsbruck : Rada evropských samospráv a regionů, 2006, s. 2.

klíčová pro naši ekonomiku a společenský úspěch – nejen na evropské a celostátní úrovni, ale také v našich regionech, městech a obcích.“⁴⁹

Za Českou republiku se na vzniku Charty podílel Svaz měst a obcí České republiky. Svaz měst a obcí České republiky se zúčastňoval veškerých setkání, která zorganizovala Rada evropských samospráv a regionů a napomáhal do obsahu Charty především tím, že poskytoval pohledy na genderovou problematiku z pozice místních a regionálních orgánů České republiky.

Bohužel zatím v České republice tento dokument není moc znám. Proto Česká republika zaostává v pozadí a nejeví o problematiku rovnosti žen a mužů velký zájem. Je tedy velice důležité zvýšit zájem měst a obcí o Evropskou chartu za rovnost žen a mužů na úrovni měst a obcí.

6.1 Význam Evropské charty za rovnost žen a mužů na úrovni života ve městech a obcích a její obsah

Charta se obecně snaží vytvořit jednotnou metodologii pro jednotlivé obce a města už toho důvodu, aby jak města, tak i obce dosáhly skutečné rovnosti žen a mužů. Smyslem Charty jako takové je především shromáždění nejlepších praktik rovnosti žen a mužů na evropské i regionální úrovni.

„Uvedením Charty je koncem dlouhé cesty a začátkem nové naděje, naděje na rovnost. Tato Charta je pomůckou pro dosažení našich ambiciózních cílů, je to politický dokument stejně jako politický nástroj.“⁵⁰

Hlavním cílem Charty je především prosazování silné a sjednocené Evropy, složené z místní a regionální samosprávy a samozřejmě demokracie. Díky vzájemné spolupráci mezi regiony jednotlivých států by mohlo vzniknout jedno velké Evropské společenství, založené na rovných příležitostech žen a mužů a rozšířit se dále do světa. Bohužel je tu jeden zásadní problém a tím jsou některé státy jako např. Česká republika, které neberou Chartu s takovou vážností jako ostatní státy Evropy.

Velkým plusem pro Chartu bylo navázání spolupráce s národními svazy a členy CEMR, kteří přeložily Chartu do různých evropských jazyků. To vše bylo iniciováno na základě projektu, který spustila Evropská unie a CEMR se k projektu zavázal. Projekt probíhal od 2006 – 2008 a měl za úkol rozšiřovat a prosazovat Chartu

---

⁴⁹ ADAMUSOVÁ, M. HEJZLAROVÁ, E. *Rovné příležitosti žen a mužů ve městech a obcích – Jak začít?* Praha : Fórum 50 %, o.s., 2009, s. 10.

⁵⁰ ADAMUSOVÁ, M. HEJZLAROVÁ, E. *Rovné příležitosti žen a mužů ve městech a obcích – Jak začít?* Praha : Fórum 50 %, o.s., 2009, s. 7.

po celé Evropě. Zahájil dále proces, který začal brát ohled a začal vypomáhat signatářům Charty s implementací v jejich oblastech na základě vytvořených nástrojů.⁵¹ Proč je Charta velkou příležitostí pro Evropu a samozřejmě i pro Českou republiku?

Na základě zkušeností ze zahraničí lze říci:⁵²

- obecně rovnost žen a mužů by se mohla stát skutečností každodenního života,
- pro demokracii by to znamenalo zásadní požadavek a to ve vyvážené účasti a zastoupením žen a mužů v rozhodovacích procesech a ve vedoucích postaveních,
- nahlíželo by se na rovnost žen a mužů v rozvoji financování výdajů měst a obcí jako například v západoevropských zemích, kde je rovnost žen a mužů na jiné úrovni,
- v České republice by došlo k odstranění přetrvávajících společenských stereotypů např. názory na kvóty pro zastoupení žen a mužů atd.
- rozpočtování v České republice na základě principu rovných příležitostí se takřka neděje,
- z hlediska rozpočtování by se hledaly nové možnosti a nedocházelo by ke stereotypnímu pojetí rozpočtu.

Proto Rada vlády rovné příležitosti žen a mužů doporučuje místním a regionálním samosprávám, aby Chartu podepsaly, a dále aby veřejně přijaly princip rovnosti žen a mužů na území své působnosti uskutečňovaly závazky vytyčené Chartou.

6.2 Obsah Charty

Obsah Charty tvoří tři různé části a každá z částí má svou důležitost. Od signatářů se neočekává a ani není vyžadováno, aby všechny kroky zmíněné v Chartě striktně dodržovali. Dále Charta obsahuje vhodná opatření a nástroje pro efektivní prosazování žen a mužů.

Především je důležité, aby si jednotlivý signatáři pečlivě nastudovali obsah Charty a snažili se dodržovat její principy a realizovali specifické kroky, ke kterým se na základě podpisu zavázali.

---

⁵¹ ADAMUSOVÁ, M., HEJZLAROVÁ, E. *Rovné příležitosti žen a mužů ve městech a obcích – Jak začít?* Praha : Fórum 50 %, o.s., 2009, s. 10.

⁵² ADAMUSOVÁ, M., HEJZLAROVÁ, E. *Rovné příležitosti žen a mužů ve městech a obcích – Jak začít?* Praha : Fórum 50 %, o.s., 2009, s. 10.

Níže se ve stručnosti zmíníme o obsahu jednotlivých částí hlavně o úkolech, které z jednotlivých částí pro signatáře vyplývají.

6.2.1 První část Evropské charty - principy

První část obsahuje šest základních principů, které se snaží podpírat opatření pro rovnost žen a mužů. Pokud se města a obce rozhodnou stát se signatáři Charty musí tyto principy, které jsou v ní zmíněny realizovat.

Principy obecně zahrnují:⁵³

- a) základní právo pro ženy a muže na rovné zacházení a nezbytnost pojmenovat četné diskriminace a znevýhodňování. Dále uznání vyrovnaného zapojení žen a mužů v rozhodování jako předpoklad demokratické společnosti,
- b) nutnost potírat a odstraňovat genderové stereotypy (myšleno u mnohých profesí jako je např. učitelství ve školách, které je považováno zcela za ženskou profesi atd.),
- c) nezbytnost integrovat genderová hlediska do všech činností místní a regionální samosprávy,
- d) rozvíjení a osvojení správně zajištěných Akčních plánů rovnosti a programů.
(pro Akční plán rovnosti to znamená, stanovení si konkrétních a proveditelných kroků).

Principy jsou považovány jako zásadní pro všechny činnosti. Pro signatáře to znamená hlavně uznání důležitosti těchto principů při uskutečňování činností Charty.

6.2.2 Druhá část Evropské charty - specifické kroky

Druhá část napomáhá s popsáním specifických kroků, ke kterým se signatáři zavazují. Týká se to celé rozsahu od rozvoje osvojení Akčního plánu rovnosti až po zavedení systému vyhodnocování. Většina obcí a měst uspořádají veřejné zasedání na téma Evropské charty za rovnost žen a mužů na úrovni měst a obcí a snaží se vyslechnout požadavky obyvatel, na základě kterých se pokouší poté vypracovat Akční plán rovnosti. Na zpracování Akčního plánu je dáno časové rozpětí, které nepřesáhne dva roky.

„Každý signatář Charty v přiměřené lhůtě (nepřesahující dva roky) vypracuje a přijme svůj Akční plán rovnosti a poté ho musí uskutečnit.“⁵⁴

---

⁵³ ADAMUSOVÁ, M., HEJZLAROVÁ, E. *Rovné příležitosti žen a mužů ve městech a obcích – Jak začít?* Praha : Fórum 50 %, o.s., 2009, s. 7.

Na základě poskytnutých informací k Chartě v prosinci 2011 od čtyř signatářských obcí v České republice, se obce snaží na tvorbě Akčního plánu spolupracovat s veřejností.

„Každý signatář důkladně svůj Akční plán rovnosti prodiskutuje a po jeho přijetí ho také rozšíří. Bude také pravidelně veřejně informovat o postupu plnění plánu.“⁵⁵

6.2.3 Třetí část Evropské charty - hlavní oblasti zodpovědností

Třetí část se věnuje oblastem zodpovědnosti evropských místních a regionálních samospráv. Z pohledu obsahového, je tato část nejrozsáhlejší částí dokumentu. Obsahuje 30 článků, které popisují, jak provést rovnost žen a mužů v různých oblastech na místní a regionální úrovni.

Články jsou zásadním vodítkem k tvorbě Akčního plánu rovnosti a ukazují nám, že se s rovností a rovnými příležitostmi žen a mužů setkáváme v každodenním životě ve všech aspektech.

Níže se v krátkosti seznámíme s jednotlivými články Charty a zaměříme se především na jejich obsahovou část. Články jsou rozděleny na jednotlivé okruhy a ke každému okruhu je přiřazen určitý počet článků.

Demokratická zodpovědnost⁵⁶

Článek 1 - se zaměřuje na demokratickou zodpovědnost. Zde se signatář zavazuje k tomu, že bude uznávat právo na rovnost žen a mužů. Na základě toho nesmí přehlížet schopnosti žen např. tvůrčí schopnosti, znalosti a zkušenosti. Musí tedy ženy různých věkových kategorií zapojit do oblasti politické a veřejného rozhodování.

Politická úloha

Článek 2 - věnuje se politickému zastoupení, kdy ženy a muži musí mít stejné právo hlasovat nebo se stát kandidátem či kandidátkou daného úřadu. Z toho vyplývá, že signatáři ve svých obcích či městech budou mít vyrovnané zastoupení žen a mužů v rozhodovacích orgánech.

---

⁵⁴ *Evropská charta za rovnost žen a mužů na úrovni života ve městech a obcích*. Innsbruck : Rada evropských samospráv a regionů, 2006, s. 4.

⁵⁵ *Evropská charta za rovnost žen a mužů na úrovni života ve městech a obcích*. Innsbruck : Rada evropských samospráv a regionů, 2006, s. 4.

⁵⁶ *Evropská charta za rovnost žen a mužů na úrovni života ve městech a obcích*. Innsbruck : Rada evropských samospráv a regionů, 2006, s. 58 - 61.

„Pokud však orgán nemá vyrovnané zastoupení žen a mužů, bude výše uvedený závazek plnit tak, aby nebyl méně příznivý vůči menšinovému pohlaví, než je jeho současný poměr obou pohlaví.“⁵⁷

Závěrem článek upomíná signatáře k zajištění, že budou-li volit zástupce/kyně v rozhodovacích či veřejných orgánech, nebude v praxi omezena nebo od ostatních jakýmkoliv způsobem chápána jako obvyklá role jednoho pohlaví.

Článek 3 - znamená pro signatáře uznání práva občanů dané obce či města. Konkrétně, aby občané měli možnost účastnit se řízení ve veřejných věcech a dále ženy a muži měli možnost zúčastňovat se veřejného života ve svém regionu.

Článek 4 - se nazývá veřejné přihlášení k principu rovnosti. Signatář, který se rozhodne Chartu podepsat, oznámí po jednání vrcholného orgánu, že Chartu přijal. Musí plnit povinnosti, které jsou v Chartě striktně dány a informovat veřejnost o průběhu zpracování Akčního plánu. Poté se musí všichni zvolení členové/ky zavázat k tomu, že dodrží veškerá pravidla týkající se rovnosti žen a mužů.

Článek 5 - informuje o tom, že signatář musí zapracovat na spolupráci se svými partnery z veřejného a soukromého sektoru. Na základě těchto vytvořených spoluprací bude při zpracování Akčního plánu rovnosti, věci které budou souviset s rovností žen a mužů, projednávat právě s těmito partnerskými orgány.

Článek 6 - specifikuje signatářům odmítání stereotypů. Podrobněji se musí signatář zavázat k tomu, že odmítne veškeré předsudky, praktiky používání jazyka a obrázků, které by představovaly nadřazenost jednoho z pohlaví. Dále signatáři budou pomáhat svým zaměstnankyním/cům např. školením a jinými prostředky k tomu, aby dokázali odhalit a odstranit stereotypní chování a postoje. Na základě toho by měli i v tomto ohledu upravit pravidla chování.⁵⁸

Článek 7 - se věnuje dobré administrativě a kvalitním poradám v obci nebo daném městě. Blíže tedy jde o to, aby signatář uznal právo žen a mužů a aby záležitosti, které chtějí jak ženy, tak muži projednávat, byly vyřešeny spravedlivě a v přiměřené lhůtě a rovnosti. Signatář se tedy zavazuje učinit tyto případné kroky:⁵⁹

- zajistit, aby ustanovení pro poskytování informací braly v úvahu potřeby žen a mužů, včetně jejich přístupu k informacím a komunikačním technologiím;

⁵⁷ ADAMUSOVÁ, M., HEJZLAROVÁ, E. *Rovné příležitosti žen a mužů ve městech a obcích – Jak začít?* Praha : Fórum 50 %, o.s., 2009, s. 59.

⁵⁸ HEJZLAROVÁ, E. *Evropská charta za rovnost žen a mužů na úrovni života ve městech a obcích.* Praha : Fórum 50 %, o.s., s. 4.

⁵⁹ ADAMUSOVÁ, M. HEJZLAROVÁ, E. *Rovné příležitosti žen a mužů ve městech a obcích – Jak začít?* Praha : Fórum 50 %, o.s., 2009, s. 61.

- zajistit, aby pokud se budou konat porady, se mohli ti, jejichž názory obvykle bývají nejméně slyšet, porad účastnit na základě rovnosti, a aby byly učiněny zákonné pozitivní kroky k zajištění tohoto požadavku;
- pokud je to možné vést zvláštní porady pro ženy.

Obecný rámec pro rovnost⁶⁰

Tato část začíná **článkem 8**, kde je zmínka o tom, že by signatář měl prosazovat veškerá práva a principy rovnosti žen a mužů a měl se snažit čelit diskriminaci založené na rovnosti žen a mužů.

Do problematiky rovných příležitostí žen a mužů spadá spousta obecných rámců, které zajišťují rovnost žen a mužů např. Směrnice Rady 2000/78/ES ze dne 27. listopadu 2000, kterou se stanoví obecný rámec pro rovné zacházení v zaměstnání a povolání.

Článek 9 - udává signatářům, aby v rámci zpracování Akčního plánu rovnosti zohlednili a zapracovali hodnocení a postoje k otázce rovnosti žen a mužů. Musí přezkoumat současnou politiku a její postupy a praktiky. Dále po finanční stránce by signatáři měli kontrolovat, zda jsou využívány k tomu účelu, na jaký byly určeny a zohlednit zájmy a potřeby všech, kteří by se stali oběťmi kolektivní diskriminace nebo jakéhokoliv znevýhodňování.

Role zaměstnavatele

Do této části spadá pouze článek 11, který ukládá všeobecně signatáři uznávat právo žen a mužů na rovnost příležitostí konkrétně, aby došlo k přezkoumání dané politiky a postupů v rámci zaměstnání při vypracování a provádění Akčního plánu rovnosti. Dále se článek zmiňuje o rovných platech, včetně odměňování, o stejných podmínkách pro ženy a muže při budování pracovní kariéry a samozřejmě je zde i zmínka o sexuálním obtěžování na pracovišti. Na závěr článek signatáře nabádá k podpoře sladění profesionálního, sociálního a soukromého života na základě těchto prostředků:⁶¹

- zavedením politiky umožňující, pokud je to vhodné, úpravu pracovní doby a opatření umožňující péči o závislé osoby zaměstnance či zaměstnankyně,

⁶⁰ ADAMUSOVÁ, M., HEJZLAROVÁ, E. *Rovné příležitosti žen a mužů ve městech a obcích – Jak začít?* Praha : Fórum 50 %, o.s., 2009, s. 61 - 63.

⁶¹ ADAMUSOVÁ, M., HEJZLAROVÁ, E. *Rovné příležitosti žen a mužů ve městech a obcích – Jak začít?* Praha : Fórum 50 %, o.s., 2009, s. 63.

- vyzýváním mužů, aby využili svého nároku na dovolenou z důvodu péče o závislé osoby.

Zadávání veřejných zakázek a uzavírání smluv⁶²

Článek 12 - popisuje závazné kroky při zadávání veřejných zakázek. Je důležité při uzavírání jakýchkoliv smluv prosazovat rovnost žen a mužů.

Úloha poskytování služeb

Tato část z pohledu počtu článků je nejpočetnější. Do této problematiky spadá celkem deset článků.

Článek 13 - je zaměřen na právo na vzdělání a všechny odborné výcviky pro všechny. Signatář musí zajistit rovný přístup ke vzdělání žen a mužů, dívek i chlapců.

Článek eliminuje jakékoliv stereotypního chápání úlohy žen a mužů ve všech formách vzdělání. „Signatář uznává, že způsob, jak jsou školy a další vzdělávací instituce řízeny, představuje pro děti a mladé lidi důležitý vzor. Zavazuje se tedy prosazovat vyvážené zastoupení žen a mužů na všech úrovních řízení škol.“⁶³

Článek 14 - věnuje svou důležitost zdraví. Všeobecně je důležité zajistit vysokou úroveň zdravotní péče jak pro muže, tak pro ženy. Z hlediska tvorby Akčního plánu rovnosti je třeba zapracovat do plánování a rozpočtování poskytování zdravotních a lékařských služeb, založených na genderové rovnosti. Dále zajistit, aby lidé, kteří poskytují sociální péči a veškeré služby věděli, jak gender tyto služby ovlivňuje.

Článek 16 - zajišťuje dobrou péči o děti. Ukládá signatářům zajistit takové služby a dostupnou péči o děti bez ohledu na finanční situaci rodičů a pečujících osob. Dále klade důraz na výchovu dětí, která vyžaduje odpovědnost jak žen, tak i mužů.

Článek 17 - udává signatářům povinnost starat se a pečovat o další závislé osoby nejen děti. Na základě této skutečnosti signatář musí uznat, že tyto povinnosti spadají na ženy a dochází tedy k nerovnostem mezi ženami a muži, proto se signatář musí snažit tuto nerovnost odstranit.

Článek 18 - pro signatáře uznává právo na ochranu proti chudobě. Je zde zdůrazněno, že ženy všeobecně trpí, jelikož mají omezený přístup ke službám a zboží než muži. Signatář by tedy měl chránit všechny, aby se nedostali do tíživé situace jak z hlediska společnosti a zaměstnání, tak i bydlení, školy atd.

⁶² ADAMUSOVÁ, M., HEJZLAROVÁ, E. *Rovné příležitosti žen a mužů ve městech a obcích – Jak začít?* Praha : Fórum 50 %, o.s., 2009, s. 63 - 64.

⁶³ ADAMUSOVÁ, M., HEJZLAROVÁ, E. *Rovné příležitosti žen a mužů ve městech a obcích – Jak začít?* Praha : Fórum 50 %, o.s., 2009, s. 64.

Článek 19 - je založen na základě poskytování kvalitního bydlení z důvodu jedné z nejhlavnějších potřeb lidstva. Musí se brát v úvahu odlišné potřeby žen a mužů, když jde o bydlení z důvodu nižšího příjmu žen. Ve většině neúplných rodin je hlavou rodiny žena, ale z druhé strany mezi lidmi bez domova se vyskytují převážně muži. Signatář musí učinit kroky k tomu, aby zamezil situaci, že by se člověk ocitl v situaci bez domova a zejména poskytovat pomoc těmto osobám bez domova.⁶⁴

Článek 20 - se věnuje sportu, kultuře a rekreaci. Signatář musí uznat veškerá práva týkající se kulturního života. Jednoznačně ženy a muži musí mít stejné právo ke kulturním, rekreačním a sportovním činnostem. Signatář by měl vytvářet motivace, pro to, aby se ženy, muži, chlapci a dívky zúčastňovali sportů a kulturních činností včetně sportů a činností, které jsou považované za mužské, anebo ženské.

Patří sem i provoz veřejných knihoven a mobilita s dopravou. Podle statistik Českého statistického úřadu, veřejnou dopravu užívají více ženy než muži. Je tedy důležité zajistit takové dopravní služby, které budou uspokojovat potřeby žen a mužů a bude zajišťovat skutečnou rovnost žen a mužů na úrovni života ve městech a obcích.

Článek 21 - se zaměřuje na jistotu a bezpečnost. Signatář musí zajistit osobní bezpečnost a volnost pohybu jak pro ženy, tak pro muže. Úkolem pro signatáře tedy je analyzovat z hlediska genderu statistiku množství a struktury incidentů a vypracovat a uskutečňovat strategii, politiku a akce na zlepšení stavu nebo struktury místního prostředí.⁶⁵

Článek 22 - se nazývá genderově motivované násilí. Všeobecně násilí postihuje více ženy než muže. Definice násilí znamená porušení základních lidských práv a veškerou lidskou důstojnost. Signatář tedy musí posílit politiku a činnost proti genderově motivovanému násilí např. informováním veřejnosti o možnosti pomoci v dané oblasti, zajistit příslušné služby jako jsou policie a zdravotní úřady.⁶⁶

Článek 23 - je věnován obchodu s lidmi. Opět obchodování postihuje více ženy a dívky než muže a chlapce. Signatář musí zabránit obchodování s lidmi pomocí informačních kampaní a pro větší informovanost občanů pořádat školení s profesionály a další.

---

⁶⁴ *Evropská charta za rovnost žen a mužů na úrovni života ve městech a obcích*. Innsbruck : Rada evropských samospráv a regionů, 2006, s. 17.

⁶⁵ ADAMUSOVÁ, M., HEJZLAROVÁ, E. *Rovné příležitosti žen a mužů ve městech a obcích – Jak začít?* Praha : Fórum 50 %, o.s., 2009, s. 67.

⁶⁶ ADAMUSOVÁ, M., HEJZLAROVÁ, E. *Rovné příležitosti žen a mužů ve městech a obcích – Jak začít?* Praha : Fórum, 50 %, o.s., 2009, s. 67.

Plánování a udržitelný rozvoj

Článek 24 - týkající se udržitelného rozvoje zadává signatáři, aby při plánování a rozvíjení strategií respektoval principy udržitelného rozvoje.

„Proto se signatář zavazuje brát v úvahu princip rovnosti žen a mužů jako základní dimenzi veškerého plánování nebo rozvíjení strategií pro udržitelný rozvoj v oblasti své působnosti.“⁶⁷

Článek 25 - územní plánování měst a obcí udává signatáři důležitost uznání plánování a uskutečňování rozvoje prostor, dopravy, ekonomiky atd. Signatář musí plně uplatňovat právo na rovnost žen a mužů v občanském životě. Zavazuje se k tomu, že bude prosazována skutečná rovnost ve všech aspektech života v obci a že budou brány v úvahu potřeby žen a mužů.⁶⁸

Článek 26 - zaměřen na dopravní služby, o kterých byla zmínka již výše v článku 20. Signatář musí tedy brát v úvahu dopravní obslužnost, jak pro lidi ve městech, tak na venkově. Dále by se signatář měl snažit zlepšovat dopravní obslužnost, aby byly uspokojeny veškeré potřeby žen a mužů z hlediska dopravy.

Článek 27 - důležitým úspěchem pro danou obec nebo město je vyvážený udržitelný hospodářský rozvoj. Na základě toho se může významně zlepšit rovnost žen a mužů. Signatář se v článku zavazuje, že v rámci svých služeb a činností bude zohledňovat ženské a mužské potřeby.

Článek 28 - v každé obci a městě je důležité se starat o životní prostředí. Signatář má povinnost zajistit vysokou úroveň údržby životního prostředí, včetně odpadů, kvality ovzduší a změnu klimatu. Je důležité brát v úvahu odlišnost životních stylů žen a mužů.

Regulační úloha⁶⁹

Článek 29 - regulace obecně znamená určitou činnost usměrňující úlohu. Jedná se tedy o to, aby signatář při usměrňování svých úloh uznal důležitost rolí, které hrají účinnou regulační činností a ochranu spotřebitelů při zajišťování bezpečnosti a pohody obyvatelstva.

---

⁶⁷ *Evropská charta za rovnost žen a mužů na úrovni života ve městech a obcích*. Innsbruck : Rada evropských samospráv a regionů, 2006, s. 19.

⁶⁸ ADAMUSOVÁ, M., HEJZLAROVÁ, E. *Rovné příležitosti žen a mužů ve městech a obcích – Jak začít?* Praha : Fórum 50 %, o.s., 2009, s. 68.

⁶⁹ ADAMUSOVÁ, M., HEJZLAROVÁ, E. *Rovné příležitosti žen a mužů ve městech a obcích – Jak začít?* Praha : Fórum 50 %, o.s., 2009, s. 68 -70.

Družba a mezinárodní spolupráce

Článek 30 - na základě zlepšení vzájemných vztahů se signatář bude snažit navázat mezinárodní spolupráci místních a regionálních samospráv. Do této činnosti bude zapojovat ženy a muže z různého prostředí na základě rovnosti a bude využívat své již zavázané partnerství pro výměnu zkušeností a informací rovnosti žen a mužů.⁷⁰

6.3 Aplikace Evropské charty za rovnost žen a mužů na úrovni života ve městech a obcích v ČR

Na přípravě Charty se za Českou republiku podílely zástupkyně Svazu měst a obcí České republiky. Na základě usnesení vlády České republiky č. 422 ze dne 31. května 2010, vzala vláda České republiky na vědomí na základě doporučení zmocněnce pro lidská práva Michaela Kocába a Rady vlády pro rovné příležitosti žen a mužů, přijetí Charty.

Charta byla doposud podepsána čtyřmi obcemi České republiky – Miloticemi, Staňkovicemi, Zálužím u Berouna a Městskou částí Prahy 18 – Letňany.

Obcím byl zaslán v prosinci 2011 emailovou poštou krátký dotazník, který je uveden v příloze č. 2 bakalářské práce. Níže si uvedeme, co vlastně vedlo jednotlivé obce k podepsání Evropské charty za rovnost žen a mužů na úrovni života ve městech a obcích, v jaké fázi mají nebo zda vůbec zpracovávají Akční plán rovnosti a zmíníme se i o opatřeních na podporu rovnosti žen a mužů ve zmíněných obcích.

Za obec Milotice informace poskytla bývalá starostka obce Mgr. Alena Presová. Do letošních voleb bohužel nekandidovala, ale stala se předsedkyní Výboru pro rovná práva, který byl založen na základě zpracování Akčního plánu rovnosti.

Za Úřad městské části Prahy 18 s laskavostí poskytoval odpovědi Ing. Vladislav Gerhard. Ing. Gerhard zastává v úřadě funkci tajemníka a problematice rovných příležitostí žen a mužů a samozřejmě i Chartě se věnuje intenzivně na plný úvazek.

Za třetí obec Záluží u Berouna, odpovědi poskytla přímo paní starostka Ludmila Mottlová. Ve funkci starostky je již třetím rokem a práce žen v komunální politice má v obci Záluží tradici. I její předchůdkyně byla žena neboli starostka a sloužila celá dvě období.

Jako čtvrtá je obec Staňkovice u Žatce. Starostka Naděžda Černíková s ochotou poskytla odpovědi na otázky zasláné prostřednictvím emailové pošty.

---

⁷⁰ *Evropská charta za rovnost žen a mužů na úrovni života ve městech a obcích*. Innsbruck : Rada evropských samospráv a regionů, 2006, s. 21.

Dále se každoročně zúčastňuje a napomáhá při realizaci tzv. Síťování starostek. Jedná se o setkání pozvaných starostek, kde si navzájem vyměňují své zkušenosti s vedením obce či města.

6.3.1 Motivace obcí České republiky k přijetí Evropské charty za rovnost žen a mužů na úrovni měst a obcí

Obec Milotice svou motivaci čerpala v roce 2004 na základě vydané příručky o rozpočtování z hlediska rovnosti žen a mužů. S příručkou a danou problematikou se Mgr. Presová setkala při sestavování své vlastní práce a vždy si v praxi při sestavování rozpočtu kladla otázky, zda z veřejných prostředků neupřednostňuje obec některé skupiny obyvatel. Nemuselo jít vždy jen o ženy a muže.^{71,72,73,74}

Mgr. Presová se tedy začala o problematiku rovných práv více zajímat a přístup k Chartě byl pak výsledkem jejího objasňování členům zastupitelstva obce a samozřejmě občanům.

K Chartě se obec Milotice přihlásila proto, aby získala zkušenosti, dále aby se seznámila s tím, jaká opatření na podporu rovnosti přijímají města a obce v jiných zemích. Na základě toho pak zapracovali pro sebe vhodná opatření do Akčního plánu rovnosti a přiučili se tomu, jak nastavit kritéria plnění plánu, aby se dala kontrolovat a ve výsledku vytvořili pro jejich občany podmínky pro kvalitnější život v obci pro všechny skupiny občanů.

K Evropské chartě se městská část Prahy 18 přihlásila z důvodu přesvědčení, že rovnost žen a mužů je jedním ze základů demokratického státu. Prosazování těchto zásad na regionální úrovni je pak nejjednodušším způsobem, jak veškeré zásady uvést do praxe. Úřad městské části Prahy 18 je v aktivitách zapojen od roku 2007, v roce 2009 byl vyhodnocen jako třetí nejlepší Úřad roku v kategorii „Půl na půl“ - respekt k rovným příležitostem, v roce 2010 a v roce 2011 se umístil na prvním místě.

Hlavním důvodem toho, že se obec Záluží o Chartě vůbec dozvěděla, byla účast paní starostka Ludmily Mottlové na semináři v Norsku na téma „Ženy v politice – norské zkušenosti“, který spolupořádalo občanské sdružení Fórum 50 %, a uskutečnil se v srpnu 2009. Do té doby o existenci dokumentu vůbec nevěděli.

---

⁷¹ Informace získány na základě emailové komunikace s bývalou starostkou obce Milotice Mgr. Alenou Presovou.

⁷² Informace získány na základě emailové komunikace s tajemníkem Městské části Prahy 18 Ing. Vlastimilem Gerhardem.

⁷³ Informace získány na základě emailové komunikace se starostkou obce Záluží Ludmilou Mottlovou.

⁷⁴ Informace získány na základě emailové komunikace se starostkou obce Staňkovice Naděždou Černíkovou.

Díky získaným informacím a kontaktům se paní starostce Mottlové otevřel jiný prostor či náhled, který nekolidoval se zaběhnutými principy, které fungovali a fungují v jejím okolí a to nemínila jen politiku, ale spíše civilní život žen jako takových

Paní starostka si začala uvědomovat, že například genderové rozpočtování, které je v obci Záluží obvyklé – jelikož obec vedou téměř stále ženy, nemusí fungovat i jinde. A hlavně v obcích, kde se liší od politiky ve velkých městech, kdy politik není řadovým pracovníkem úřadu, ale pouze symbolem, tím kdo rozhoduje. Starostka malé obce zajišťuje agendu stavebního, finančního, katastrálního i evidenčního úřadu.

Dále paní starostka navázala úzkou spolupráci s občanským sdružením Fórum 50 %, které jí poskytuje informace a zpětnou vazbou, zprostředkovává další kontakty anebo poskytuje vzdělávací semináře. Obce typu Záluží si nemůže dovolit zaměstnávat odborníky na řešení různých problémů – veškerou práci na úřadě zastává paní starostka s paní místostarostkou osobně, a je tedy pochopitelné, že nejsou kompetentní ve všem.

Jako poslední je obec Staňkovice. Poté co si důkladně zastupitelstvo obce nastudovalo principy Charty, obec usoudila, že při zasedání zastupitelstva řadu věcí, která Charta zmiňuje, již běžně provádí. Přistoupili tedy k podpisu jako 1. z České republiky jednomyslně. Dále se také zastupitelstvo obce zúčastnilo pilotního projektu genderové rovnováhy rozpočtu a jako jediná ze zapojených obcí má rozpočet vyrovnaný, a to nejen genderově.

6.3.2 Fáze rozpracovanosti Akčního plánu rovnosti jednotlivých obcí

Obec Milotice ve spolupráci s občanským sdružením Fórum 50 %, uspořádala „Setkání s veřejností“, které se konalo v sobotu 1. října 2011 v komunitním centru na zámku. Na programu bylo představení Charty, příklady dobré praxe, diskuze o připravovaném Akčním plánu rovnosti obce v oblasti rovných práv.

Z výstupů tohoto setkání zpracovává Akční plán rovnosti, jeho návrh chce obec prodiskutovat v dubnu 2012 s veřejností a zastupiteli a předložit ke schválení na zastupitelstvu obce 19. června 2012.

Městská část Praha 18 rozpracovala Akční plán v roce 2011 a předpokládá jeho dokončení do 31. 3. 2012. Hlavní zásady se od roku 2009 prosazovaly na základě směrnice tajemníka „O prioritách a postupech ÚMČ Praha 18 při prosazování rovných příležitostí pro ženy a muže“.

Obec Záluží zatím nepracuje na žádném formálním dokumentu, protože cítí, že pro ně prozatímní způsob vedení obce je uspokojivý. Pokud se změní vedení obce

v neprospěch rovných příležitostí žen a mužů, bude Charta jedním z nástrojů, které lze použít jako opěrný pilíř.

V obci Staňkovice na Akčním plánu rovnosti zatím nepracují. Ale je vhodné se zmínit o pár opatřeních, které se jim v obci podařilo prosadit. Například neustávat v boji o zachování veřejné dopravy z důvodu toho, že jsou zde postižené děti, ženy a senioři. Dále zastupitelstvo osvobodilo bezdomovce od platby poplatků za odpady a přijalo usnesení, že volná pracovní místa budou rozdělena rovnoměrně mezi ženy a muže.

Dále jsou přijaty návrhy na odpuštění poplatků za odpady na druhé dítě a seniora nad 75 let.

6.3.3 Zastoupení žen v zastupitelstvu jednotlivých obcí

Obec Milotice má v zastupitelstvu obce čtyři ženy (44 %) a pět mužů (56 %). Městská část Prahy 18 má v zastupitelstvu 6 žen (67 %) a 3 muže (33 %).

Zastupitelstvo obce Záluží v době, kdy byla schválena Charta (10/2010) bylo devítičlenné z toho šest mužů a tři ženy – starostka a místostarostka. Od listopadu 2010 je zastupitelstvo Záluží jen sedmičlenné z toho 4 ženy (57 %) - (opět starostka i neuvolněná místostarostka) a 3 muži (43 %).

Obec Staňkovice má ve svém zastupitelstvu 2 ženy a 5 mužů. Volby v obci Staňkovice vyhrály čtyři ženy, ale dvě ihned po volbách odstoupily, ale % poměr žen a mužů odpovídá paritnímu zastoupení, obec má 60 % mužů a 40 % žen.

6.3.4 Jednotlivá opatření obcí na podporu rovnosti žen a mužů

V roce 2007 obec Milotice otevřela Komunitní centrum na zámku a iniciovala setkávání seniorů v tomto prostoru, poskytující drobnou finanční podporu a hlavně pomoc projektové manažerky, která v Komunitním centru se cca 50 aktivních seniorů pravidelně schází a pořádá společné akce, včetně plesu a výletů. Zapojily se převážně ženy, které žijí samy a nemají možnost se setkávat s ostatními. Dále obec nabídla prostor a finanční podporu maminkám s malými dětmi, které nechodí ještě do mateřských škol. Vznikla tak skupina, která pořádá akce a pravidelně se každý týden schází. Obě tyto skupiny se také aktivně účastnily Milotického "Setkání s veřejností", které napomáhá obci při tvorbě Akčního plánu rovnosti.

Každoročně se v obci s podporou dotace z Ministerstva pro místní rozvoj a programu LEADER, které využívá investiční prostředky ze státního rozpočtu na základě zákona o státním rozpočtu České republiky, vytváří místo k sportovním

aktivitám, zaměřených na různé věkové skupiny: víceúčelové hřiště, dětská hřiště, hřiště na petanque, minigolf a v letošním roce v nevyužívané kotelně mateřské školy horolezecká stěna.

Obec věnuje velký příspěvek mužskému fotbalu, vzniká tak možnost k zapojení se do sportovních aktivit i ženám a seniorům.

V Komunitním centru pořádá obec semináře, které jsou zaměřeny na problematiku mužskou, ženskou i dětskou např. semináře pro vinaře, zahrádkáře, rukodělné aktivity, prázdninovou dílnu pro děti, aj.

Z hlediska zavedení opatření na podporu rovnosti žen a mužů se Městská část Praha 18 velice snaží od doby, co se aktivně snaží prosazovat rovnost žen a mužů jako základní právo demokracie. Interními dokumenty definovala nejčastější diskriminace a znevýhodňování na Úřadu městské části Praha 18, ale také ve všech činnostech v místní samosprávě s tím, aby veškeré zdroje a služby byly stejným způsobem poskytovány nejen zaměstnancům, ale také všem obyvatelkám a obyvatelům Městské části Praha 18.⁷⁵

V podstatě všechny směrnice a příkazy jsou přizpůsobeny těmto zásadám:

- Příkaz č.13/2007 k dodržování povinností vedoucích zaměstnanců ÚMČ 18,
- Příkaz č. 15/2007 k zajištění rovného zacházení a diskriminace zaměstnanců Úřadu Městské části Praha 18,
- Příkaz č. 24/2007 Organizační řád respektive i jeho novelizovaná verze platná od 1. 3. 2010,
- Příkaz č. 25/2007 k vymezení pracovních míst úředníku a ostatních zaměstnanců Úřadu Městské části Praha 18,
- Příkaz č. 3/2008 zahájení budování Systému managementu jakosti na ÚMČ 18
- Příkaz č. 13/2008 systém řízení Bezpečnosti práce na pracovišti na ÚMČ,
- Příkazy č. 13b/2008 lékařské prohlídky v rámci závodní lékařské péče u ÚMČ,
- Příkaz č. 13e/2008 poskytování OOPP, mycích, čistících a dezinfekčních prostředků zaměstnancům ÚMČ Praha 18,
- Příkaz č. 17/2008 zdravotní rizika práce na zařízeních se zobrazovacími jednotkami a opatření k ochraně zdraví ÚMČ Praha 18,
- Příkaz č. 20/2008 – Úprava pracovní doby 31. 12. 2008,
- Příkaz č. 2/2009 – Vzdělávání a rozvoj úředníků a zaměstnanců ÚMČ Praha 18,

---

⁷⁵ GERHARD, V. *Akční plán pro rovné postavení žen a mužů - Městská část Praha 18*. Praha : MČ Praha 18 a ÚMČ Praha 18, 2012, s. 4.

- Směrnice č.1/2009 o prioritách a postupech ÚMČ Praha 18 při prosazování rovných příležitostí pro ženy a muže,
- Příkaz č. 5/2009 – zavedení genderového jazyka v podmínkách ÚMČ Praha 18,
- Příkaz č. 14/2009 – úprava pracovní doby o Vánočních svátcích,
- Příkaz č. 2/2010 – postup při realizaci výběrových řízení na ÚMČ Praha 18,
- Příkaz č. 5/2010 – systém řízení rizik – Závazná pravidla pro jejich uplatňování,
- Příkaz č. 13a/2008 – Harmonizovaný příkaz – Postup při vzniku úrazů,
- Příkaz č. 1/2011 – Poskytování informací zaměstnanci ÚMČ Statutu sociálního fondu MČ Praha 18,
- Zavedení pružné pracovní doby.

Obec Záluží z hlediska podpory rovnosti žen a mužů svůj úkol v současnosti vnímá především v zajišťování dobrých životních podmínek pro život žen, dětí a seniorů v obci. Což je řádný provoz mateřské školy, neustálá modernizace vybavení a mobiliářů, které mohou využívat děti a mládež ve volném čase.

V roce 2011 obec dokončila víceúčelové hřiště pro mládež. V rámci Dopravní obslužnosti s obcí Hořovice se snaží udržet co nejlepší dopravní obslužnost v obci. Už z toho důvodu, že nejvíce využívají veřejnou dopravu děti, senioři a ženy. Muži zpravidla ani neví, kde je zastávka autobusu.

Závěrem se paní starostka Motlová zmínila i o slabinách obce Záluží, které by se také našly hlavně v tom, že obec nedisponuje veřejným prostorem ke společným setkáním a marně hledá dobrovolníky, kteří by organizačně pomáhali trávit dětem volný čas v různých sportovních kroužcích.

Další úkol pro obec do budoucna spočívá v propagaci a představování dokumentu Charta. Paní starostka se tedy snaží na setkáních s kolegy a nyní ve spolupráci se starostkou obce Praskolesy (vzdálené asi 7 km) představovat Chartu, i mezinárodní projekt Comenius Regio, ve kterém spolupracuje Česká republika s Maďarskem – na téma „Z malých místních komunit do Evropy“ – kde je otázka rovnoprávnosti také jedním z témat diskuse.

Obec Staňkovice z hlediska podpory rovnosti žen a mužů usnadnila ženám s dětmi přístup do obecního úřadu zajištěním obecních hraček, kříd a vytvořením malého hřiště před budovou obecního úřadu a možnosti vyřízení úředních záležitostí v předzahrádce obecního úřadu.⁷⁶

---

⁷⁶ Informace získány na základě emailové komunikace s tajemníkem Úřadu Městské části Prahy 18 Ing. Vladimírem Gerhardem.

6.4 Akční plán rovnosti

„Jedním z konkrétních kroků, vedoucích k prosazování principů daných Chartou je i tvorba tzv. Akčního plánu rovnosti. Každý signatář Charty by měl v přiměřené lhůtě Akční plán vypracovat a také se aktivně zasazovat o jeho plnění. Tento Akční plán rovnosti má stanovit signatářovi cíle a priority v oblasti rovnosti, opatření, která hodlá přijmout a také termíny, ve kterých tak hodlá učinit.“⁷⁷

Sestavování Akčního plánu rovnosti

Před samotným zpracováním Akčního plánu by každý územní samosprávný celek měl uspořádat jednání s veřejností na zastupitelstvu nebo radě dané obce či města. Na zasedání je důležité projednat a prodiskutovat s občany samotné přijetí Charty.

Druhým důležitým krokem je zapracování jednotlivých principů Charty do pracovních a organizačních řádů a do dalších interních dokumentů. Zároveň každý zaměstnavatel by měl zvážit vydání vlastního interního dokument, který by stanovil pravidla a rámce pro řešení případů diskriminace a eventuelně zřídil antidiskriminační tým, který by figuroval uvnitř větších úřadů.⁷⁸

Další krok je zřízení pracovní skupiny, která se bude plně věnovat zpracování a vytvoření Akčního plánu rovnosti. Pracovní skupina by měla být převážně složena ze stejného počtu žen a mužů a dále by měla do svého plánu práce zařadit také problematiku rovnosti žen a mužů na daném území.

Asi nejdůležitější částí ze sestavování Akčního plánu rovnosti je jasné stanovení cílů, které by daná pracovní skupina měla mít na starost. Doporučuje se rozdělit jednotlivé cíle na vnější a vnitřní. Například vzdělávání a osvěta v oblasti rovnosti žen a mužů, podpora volnočasových aktivit dětí, investice do veřejné dopravy atd.

Ukázka vnitřních opatření:

- podpora opatření zaměřených na sladování rodinného a pracovního života na úřadě,
- pravidelný kontakt se zaměstnanci a zaměstnankyněmi na mateřské či rodičovské dovolené,
- zajištění možnosti pružné pracovní doby po návratu do zaměstnání včetně možnosti práce z domova.

⁷⁷ Příručka k provádění Evropské charty pro rovnost žen a mužů [online]. Praha : Svaz měst a obcí ČR, 2011, poslední revize 6.3.2012 [cit. 2012-03-06]. Dostupné z WWW: <<http://www.smocr.cz/cz/oblasti-cinnosti/rovne-prilezitosti/prirucka-k-provadeni-evropske-charty-pro-rovnost-zen-a-muzu.aspx>>.

⁷⁸ ADAMUSOVÁ, M., HEJZLAROVÁ, E. *Rovné příležitosti žen a mužů ve městech a obcích – Jak začít?* Praha : Fórum 50 %, o.s., 2009, s. 34.

Poté co si daný úřad stanoví navzdory pracovní skupině jasné cíle, nastává pro úřad další úkol a tím je zjištění genderové citlivosti na základě genderového auditu.

Audit hodnotí politiky, programy a samotnou práci, kde se zjišťuje, jakým způsobem úřad zohledňuje dopady své práce na ženy a muže.⁷⁹ Věnuje největší pozornost výběrovým řízením na nové zaměstnance či zaměstnankyně, dále na odchody a propouštění zaměstnanců, rovné odměňování, komunikaci uvnitř úřadu, včetně sexuálního obtěžování.

Dalším doporučením pro úřad je pravidelné zjišťování spokojenosti zaměstnanců a zaměstnankyň na základě průzkumu. Daná zjištění na základě průzkumu napomohou díky zpětné vazbě úřadu s aktualizací programů a plánů uvnitř úřadu. Takovýto průzkum je důležitý i v rámci spokojenosti a potřeb veřejnosti. Průzkum v rámci potřeb veřejnosti zase napomáhá při tvorbě Akčního plánu rovnosti a plánům k rozvoji lidských zdrojů.

Akční plán rovnosti stanovuje cíle, priority, opatření a zdroje financování, které zajistí účinnost Charty a jejích závazků. Plán zároveň uvádí navrhované termíny pro jejich uskutečňování.⁸⁰

6.4.1 Komparace Akčních plánů rovnosti města Bern a Městské části Prahy 18

Prvním vybraným městem ke komparaci je město Bern. Bern je hlavním městem Švýcarska a kantonu Bern. Má něco kolem 130 000 obyvatel. Jako první švýcarské město se rozhodlo v roce 2007 podepsat Evropskou chartu za rovnost žen a mužů na místní úrovni a zavázalo se k vytvoření Akčního plánu rovnosti. Město se snaží svojí atraktivitou oslovit jak muže a ženy a chce napomoci odbourání veškerých nerovností. Z pozice péče o město nabízí externí péči o děti mimo rodinu, anebo se snaží podpořit rovnost mezi ženami a muži.

„Tímto Akčním plánem pro rovné postavení žen a mužů se město vydává novou cestou.“⁸¹

Druhým vybraným městem je okraj Prahy neboli Městská část Prahy 18 – Letňany. V roce 1990 se městská část osamostatnila. Předtím spadala pod Městskou část Prahy 9. Jak je zmiňováno v Akčním plánu rovnosti městské části je v současné době Praha – Letňany jedno z největších z malých městských částí Prahy.

⁷⁹ ADAMUSOVÁ, M. HEJZLAROVÁ, E. *Rovné příležitosti žen a mužů ve městech a obcích – Jak začít?* Praha : Fórum 50 %, o.s., 2009, s. 36.

⁸⁰ GERHARD, V. *Akční plán pro rovné postavení žen a mužů - Městská část Praha 18.* Praha : MČ Praha 18 a ÚMČ Praha 18, 2012, s. 4.

⁸¹ BRANDER, S., et al. *Akční plán pro rovné postavení žen a mužů 2009-2012.* Bern : Prezidiální ředitelství, 2008, s. 3.

„Původně Letňany tvořily velké panelákové sídliště, které bylo od ostatní městské zástavby odděleno poli. Dnes se obytný prostor propojuje, panelové domy i domy pocházející z dřívější vesnice jsou rekonstruovány. V průběhu posledního desetiletí byl v Letňanech mezi ulicemi Kbelskou a Lovosickou postaven obytný prostor Nový Prosek. Mezi důležité objekty čtvrti patří kromě Letňanského výstaviště i sportovní centrum s bazénem, hokejovou a tenisovou halou.“⁸²

V březnu 2011 se městská část rozhodla na svém zasedání o přijetí Evropské Charty za rovnost žen a mužů na úrovni života ve městech a obcích.

Úřad městské části Prahy 18 byl v roce 2009 vyhodnocen jako 3. nejlepší Úřad roku v kategorii „Půl na půl“ - respekt k rovným příležitostem, v roce 2010 a v roce 2011 se umístil na prvním místě.

Bylo by možno porovnávat hned několik kapitol z Akčního plánu rovnosti obou měst, ale z důvodu daného rozsahu bakalářské práce se dále zaměříme jen na některé z nich. Každý Akční plán rovnosti daného města musí obsahovat tzv. SWOT analýzu silných a slabých stránek daného města či obce. Cílem SWOT analýzy je utřídit jednotlivé faktory, na základě nichž se bude dále pracovat.

Cílem srovnání obou Akčních plánů rovnosti je zjištění silných stránek Akčních plánů. Silné stránky Akčního plánu jako samotného jsou hlavně v koncipaci strategie na konkrétní období a území. Je to důležitá metoda, díky které je možno identifikovat příležitosti a hrozby, silné a slabé stránky dané oblasti. Na základě SWOT analýzy se danému městu či obci ukáže, jak dokážou fungovat.

Silné stránky města Bern jsou především v samotné práci městské samosprávy, která se zaměřuje na rovné postavení a jejich činnost je viditelná a měřitelná. Dále silnou stránku město pocítuje v běžné práci, která se koordinuje, dobré přístupy se posilují a nová opatření se budují na již existujícím základě. Město Bern má snahu integrovat rovné postavení do různých oblastí politiky města např. do vzdělání, podpory sportu a kultury, ale též do plánování a výstavy nebo do oblasti veřejné bezpečnosti.

V městské samosprávě je prostřednictvím Akčního plánu rovnosti rovné postavení zakotveno jako řídicí úkol v městské samosprávě. Konkrétně to znamená,

---

⁸² GERHARD, V. *Akční plán pro rovné postavení žen a mužů - Městská část Praha 18*. Praha : MČ Praha 18 a ÚMČ Praha 18, 2012, s. 9.

že skutečné rovné postavení se stane skutečností pro všechny na základě účinné práce, či postavení.⁸³

Silné stránky Městské části Prahy 18 jsou především ve vysoké spokojenosti života obyvatel v Městské části Prahy 18 – Letňany. Na základě průzkumu Úřadu Městské části Prahy 18 vyšlo najevo, že necelých 8 % obyvatel je nespokojeno s životem v Městské části Prahy 18. Další silnou stránkou je vzdělané obyvatelstvo a stále relativně nízká nezaměstnanost. Co je pro obyvatelstvo určitě přínosné, je existence metra a rychlé spojení s centrem. Dále nabízí kvalitní služby a obchody.

Velkou výhodou a silnou stránkou pro Úřad městské části Prahy 18 je jejich aktivní činnost spočívající ve vydávání Letňanských listů, které vycházejí každý měsíc. Listy obsahují aktuality, informace o kultuře a sportu a každé listy jsou věnovány různým tématům. Městská část Prahy 18 také nabízí dobré zdravotní služby a terénní sociální služby, dále možnosti sportovního využití, budování dětských hřišť a lesoparků.⁸⁴

Pokud bychom se zaměřili na samotnou komparaci obou vybraných měst, tak shodné silné stránky bychom našli určitě v zaměření na politiku rovných příležitostí žen a mužů, a že činnosti obou samospráv jsou viditelné. Konkrétně u městské části Prahy 18 viditelná činnost spočívá ve vydávání Letňanských listů. U města Bern činnost spočívá v činnostech, které jsou měřitelné. Město se snaží neustále své obyvatelstvo informovat o aktuálním dění ve městě. Dalším společnou silnou stránkou je snaha obou měst integrovat rovné postavení do sportovních aktivit. U městské části Prahy 18 se jedná o výstavbu dětských hřišť jak pro dívky, tak pro chlapce a dále výstavba lesoparků. Město Bern se snaží zavést dívčí a ženské sporty a dále se snaží o výstavbu sportovního centra mládeže, které by bylo určené jak pro mladistvé tak seniory i malé děti.

Závěrem musíme konstatovat, že obě města se snaží zapracovat na silných stránkách a snaží se snižovat počet slabých stránek. V průběhu realizace samotného Akčního plánu rovnosti se počet silných stránek bude určitě zvyšovat.

---

⁸³ BRANDER, S., et al. *Akční plán pro rovné postavení žen a mužů 2009-2012*. Bern : Prezidiální ředitelství, 2008, s. 3.

⁸⁴ GERHARD, V. *Akční plán pro rovné postavení žen a mužů - Městská část Praha 18*. Praha : MČ Praha 18 a ÚMČ Praha 18, 2012, s. 7.

6.4.2 Nedostatky města Bern i Městské části Prahy 18

V předešlé kapitole jsme se snažili porovnat podobné části silných stránek u vybraných měst. Nyní se zaměříme na nedostatky, které byly jak při zadávání Akčních plánů rovnosti a trvají nadále.

Město Bern pociťuje velké nedostatky v nerovném rozdělení placené výdělečné a neplacené domácí a dobrovolné práce. Sám hlavní primátor města Bern již ve své předmluvě v Akčním plánu rovnosti uvedl, že by byl rád, aby se tyto nedostatky daly do pořádku. Město se snaží hledat řešení a to na základě toho, že chce nabízet služby veřejnosti, které by měly vliv na rozdělování zdrojů např. delegováním služeb na třetí osobu nebo město jako zadavatel v procesu zásobování může z pozice zaměstnavatele ovlivnit vývoj podílu žen v rozhodovacích orgánech a klíčových pozicích. Nárůst výdělečné činnosti žen totiž vedl k vícenásobnému zatížení. Nyní město začalo pociťovat zlepšení a ženy začaly být zastoupeny ve větším měřítku v politice a řídicích orgánech a vedoucích pozicích.

Dalším nedostatek pro město Bern jsou, chybějí nabídky práce na částečný úvazek na pracovním trhu. Neustálé jednostranné rozdělení práce v soukromé oblasti stěžuje ženám angažovanost ve svém povolání. Tento nedostatek úzce souvisí i s nerovností mezd a nedostatkem nabídek práce s pružnou pracovní dobou. Ve městě jsou nyní zaznamenávány pokroky v rovnosti mezd žen a mužů.

Přes neustálé budování nových zařízení na externí péči o děti mimo rodinu jsou poradníky v těchto zařízeních beze změny dlouhé. To pro město znamená další nedostatek a ženy, které se rozhodnou po mateřské dovolené pro návrat do zaměstnání by určitě nabídku externí péče o děti mimo rodinu uvítaly.

Primátor města pan Alexander Tschäppat dále doporučuje přehodnotit a zrušit stereotypní role jak ve školství, tak i v oblasti volného času a pracovním prostředí, kde by bylo dobré vsadit na nové impulzy díky nové generaci inženýrek, architektek a odbornic na péči o opatrování dětí.⁸⁵ Město se snaží tento nedostatek odstranit a to na základě výstavby nového nádraží v Bernu, které se naplánovalo za účasti odbornic z řad žen.

Město chce zvýšit nabídky na částečné pracovní úvazky ve vedoucích pozicích pro ženy a promíchat profesní působiště, kde doposud byla působiště ovlivňována pohlavím a hodnocením personálu bez ohledu na diskriminaci. Městská rada a samospráva by měla začít vytvářet projekty, programy a rozhodnutí, která by měla

---

⁸⁵ BRANDER, S., et al. *Akční plán pro rovné postavení žen a mužů 2009-2012 - předmluva primátora města Bern Alexandra Tschäppate*. Bern : Prezidiální ředitelství, 2008, s. 3.

příznivý dopad na rovné postavení. Je tedy potřeba k podpoře rovného postavení mít vhodné základy, školení a odbornou podporu.

Překážkou pro zavedení rovného postavení ve městě Bern jsou především různé formy diskriminace, násilí a nátlak na určité pohlaví. Tyto překážky souvisí, jak s domácím násilím nebo sexuálním obtěžováním na pracovišti, ale i s nábožensky orientovanou diskriminací. Město se snaží proti tomu bojovat různými prostředky např. policejní zásahovou strategií, poradenstvím a výukovými programy pro násilníky a mnoho dalšího.⁸⁶

Městská část Prahy 18 má velkou snahu neustále zlepšovat situaci v městské části, bohužel stále se vyskytují jisté nedostatky. Jedním z nich je problém neustálého růstu nového obyvatelstva a s tím samozřejmě souvisí nedostatek parkovacích míst. Město by mělo do budoucna počítat s výstavbou hlídaného parkoviště většího rozměru anebo zvýšit počet parkovacích míst.

Dalším problémem je snížená aktivita městské policie z důvodu výstavby velkého nákupního centra a špatná dopravní spojení z důvodu špatných frekvencí a nenavazujících spojů. Dále je využíván nízký počet nízkopodlažních autobusů. V městské části chybí více volnočasových aktivit pro seniory a do budoucna chtějí navrhnout místnímu kulturnímu domu, aby ve svém repertoáru rozšířil nabídku kulturních akcí.

Jako v každém městě a obci se městská část Prahy 18 potýká s vandalismem, drogami a alkoholem u školáků, proto chce městská část zvýšit ambulantní sociální služby. Velkým řešením problematiky vandalismu apod. byla výstavba klubu Letnice, který slouží jak pro dospělé tak pro děti, jako prostor pro volnočasové aktivity a navíc podpora poradenství pro návštěvníky klubu při zvládnutí obtížných životních situací.⁸⁷

Slabé stránky neboli nedostatky se nacházejí v každé obci či městě. Záleží pak, zda dané město či obec se bude snažit do budoucna tyto nedostatky odstranit anebo nechá řešení samovolný průběh.

---

⁸⁶ BRANDER, S., et. al. *Akční plán pro rovné postavení žen a mužů 2009-2012*. Bern : Prezidiální ředitelství, 2008, s. 4.

⁸⁷ GERHARD, V. *Akční plán pro rovné postavení žen a mužů - Městská část Praha 18*. Praha : MČ Praha 18 a ÚMČ Praha 18, 2012, s. 76.

6.4.3 Hlavní společné body a cíle Akčních plánů rovnosti města Bern a Městské části Prahy 18

Základem každého Akčního plánu rovnosti je stanovení si hlavních bodů a cílů, o které se bude dané město či obec v průběhu realizace snažit.

Hned v úvodu se zaměříme na komparaci hlavních bodů. První bod, na kterém se oba Akční plány rovnosti shodují, je rovné postavení na pracovním trhu.

Město Bern tuto problematiku zahrnuje již na druhou příčku. Týká se výtěžné činnosti, práce pro rodinu a práce v domácnosti. Městská část Prahy 18 rovnost na pracovním trhu zařadila až na čtvrtou příčku, která se týká rodin s dětmi. Velká shoda u obou Akčních plánů se vyskytla u podílu mužů jako partnerů na práci pro rodinu a v domácnosti a zlepšení nerovnosti ve mzdách u žen, v porovnání s muži. Obě města chtějí zlepšit zastoupení žen v klíčových pozicích a politických rozhodovacích grémiích.

Dalším společným bodem je podpora mladistvých. Každé z měst tuto problematiku pojalo jinak. Město Bern se snaží podporovat mladistvé při vytváření vlastních plánů bez omezení daného pohlaví a podporují volbu povolání též bez nezávislosti na dané pohlaví. Zvláštní pozornost věnují perspektivě budoucnosti mladistvých s přistěhovaleckým původem.⁸⁸ Městská část Prahy 18 chce podpořit mladistvé širokou nabídkou volnočasových aktivit, dále výstavbou dětských hřišť a hřišť pro mládež a v neposlední řadě prevencí v oblasti návykových látek a podporou místního Klubu Letnice, o kterém byla zmínka výše.⁸⁹

Zájem obou měst o zdravotně postižené obyvatelstvo je opět shodný bod. Město Bern zaznamenalo pokrok v nabídkách poradenství osobám s tělesným postižením a Městská část Prahy 18 se snaží nabízet zdravotně postiženému obyvatelstvu volnočasové aktivity, vzdělávací programy a spoluúčast na dění v městské části. Veřejná zařízení a služby jsou ve městě Bern stejným způsobem atraktivní jak pro ženy, tak pro muže. To samé platí v městské části Prahy 18, kdy se úřad Městské části snaží o zavedení motivačních programů, společných kulturních a sportovních akcí a obě města se snaží ve svých individuálních péčích cíleně zohlednit situaci a rozdílné potřeby žen a mužů.

Dalším společným bodem je zohledňování genderového kritéria a to v případě,

---

⁸⁸ BRANDER, S., et al. *Akční plán pro rovné postavení žen a mužů 2009-2012*. Bern : Prezidiální ředitelství, 2008, s. 14.

⁸⁹ GERHARD, V. *Akční plán pro rovné postavení žen a mužů - Městská část Praha 18*. Praha : MČ Praha 18 a ÚMČ Praha 18, 2012, s. 77.

kdy u plánování projektů jsou přizvány odbornice z řad žen. S tím úzce souvisí úprava mezd jak v městě Bern tak i Městské části Prahy 18. Toto opatření je průřezovým úkolem v personalistice městské samosprávy města Bern.

To samé opatření zohledňuje Úřad Městské části Prahy 18. Zavádění pružné pracovní doby a řešení požadavků na práci na zkrácený úvazek, zejména ve vybraných mužských profesích a hlavně budování mateřských center a případné zvýšení počtu míst v celodenních mateřských školách je poslední společný bod.

Závěrem jsme se mohli přesvědčit, že se v hlavních bodech a cílech obě města shodla početně. Mají zájem pomáhat jak zdravotně postiženým, tak ženám na mateřské dovolené díky práci v domácnosti. Dále se snaží o vyrovnání mezd mezi ženami a muži na pracovním trhu.

6.4.4 Vzájemná inspirace Akčních plánů

Další oblastí průzkumu bakalářské práce jsou oblasti, ve kterých by se obě města mohla vzájemně inspirovat.

Z obecného hlediska Městská část Prahy 18 podrobně rozpracovala Akční plán rovnosti a věnovala se všem aspektům života. Úřad městské části se snažil čerpat z několika zdrojů dat. Město Bern má Akční plán stručnější, ale bylo by velkým přínosem pro město, kdyby Akční plán rovnosti byl v některých částech více rozpracován a inspiroval se Akčním plánem rovnosti jiných obcí či měst nebo přímo Městské části Prahy 18. Konkrétně v tom, že by provedlo dotazníkový průzkum mezi obyvateli, díky kterému by získalo přesné údaje o demografické struktuře nejen trvale hlášených obyvatel, ale i obyvatel, kteří v městě Bern trvalé bydliště nemají. Město by díky tomu zjistilo, kolik obyvatel si myslí, že v budoucnu město opustí.⁹⁰

Městská část Prahy 18 by se mohla inspirovat městem Bern hlavně tím, že městu se podařilo navázat spolupráci s Radou města. Rada schvaluje strategické body a cíle komunální politiky rovného postavení a pověřuje ředitelství realizací opatření týkající se rovných příležitostí žen a mužů na svých pracovištích.⁹¹

Dále by se obě města mohla vzájemně inspirovat v zaměření se na seniory a zdravotně postižené, což preferuje Městská část Prahy 18. Na druhou stranu město Bern věnuje svou pozornost prevenci a odbourání diskriminace a násilí z důvodu pohlaví. Ve městě Bern se ženy a muži mohou volně a bezpečně pohybovat, aniž by

⁹⁰ GERHARD, V. *Akční plán pro rovné postavení žen a mužů - Městská část Praha 18*. Praha : MČ Praha 18 a ÚMČ Praha 18, 2012, s. 10.

⁹¹ BRANDER, S., et al. *Akční plán pro rovné postavení žen a mužů 2009-2012*. Bern : Prezidiální ředitelství, 2008, s. 12 - 13.

byli vystaveni fyzickému či psychickému násilí. O to víc musí Městská část Praha 18 zvýšit pochůzky Městské policie a zavést kamerový systém.

Dále Městská část Praha 18 chce do budoucna vystavit další mateřské školy a udržovat stávající školní zařízení, vybudovat mateřská centra, prosazovat pružnou pracovní dobu. Hlavně to je přínosné pro ženy po návratu z mateřské dovolené do zaměstnání. Město Bern z hlediska péče o děti již zaznamenal velký pokrok a je již o krok napřed. Zavedlo školy a školky s celodenní péčí a práci na částečný úvazek, hlavně ve veřejném sektoru.

Závěrem je nutné dodat informace o realizaci Akčního plánu rovnosti města Bern i Městské části Praha 18. Akční plán městské části Praha 18 byl schválen v březnu roku 2012. Po schválení Akčního plánu zajistily příslušné orgány státní správy a samosprávy neprodleně konkretizaci opatření. Tyto práce bude doprovázet pracovní skupina pro Akční plán spadající do kompetence Komise Národní sítě Zdravých měst (dále NZSM) a Rady seniorů. Komise NSZM a Rady seniorů zdokumentují pokroky, popř. vývoj opatření každý rok formou zprávy. OKT – oddělení informatiky k tomuto účelu poskytne jednoduchou elektronickou předlohu. V roce 2014 sestaví závěrečnou zprávu a bude koordinovat práce na dalším Akčním plánu (2014-2018) spolu s orgány státní správy a samosprávy.⁹²

Akční plán rovnosti města Bern byl schválen už v roce 2009. Po zavedení Akčního plánu městskou radou provedla vedoucí pracoviště do jara 2009 konkretizaci opatření (kroky k realizaci, milníky). Tyto práce byly doprovázeny pracovní skupinou pro Akční plán, spadající do kompetence odborného pracoviště pro rovné postavení žen a mužů. S realizací opatření začali již v prvním čtvrtletí roku 2009. Pracovištěm při realizaci dle potřeby poskytuje podporu odborné pracoviště pro rovné postavení a konference generálních sekretariátů. Odborné pracoviště k tomuto účelu poskytuje jednoduchou elektronickou předlohu. V roce 2010 byla informována rada města prostřednictvím dílčí zprávy. V roce 2012 sestaví závěrečnou zprávu a bude koordinovat práce na dalším Akčním plánu (2012-2015) spolu s pracovišti a konferencí generálních sekretariátů.⁹³

---

⁹² GERHARD, V. *Akční plán pro rovné postavení žen a mužů - Městská část Praha 18*. Praha : MČ Praha 18 a ÚMČ Praha 18, 2012, s. 82.

⁹³ BRANDER, S., et al. *Akční plán pro rovné postavení žen a mužů 2009-2012*. Bern : Prezidiální ředitelství, 2008, s. 26 - 27.

6.4.5 Návrhy na zlepšení chybějících potřeb v Městské části Prahy 18

Prvními chybějícími službami obyvatelů Městské části Prahy 18 jsou služby zdravotní. Z průzkumu, který Úřad Městské části Prahy 18 provedl, občané hodnotí obecně zdravotnictví pozitivně.

Zaměříme se na konkrétní zdravotní obory, které občanům schází. Nejvíce občanům schází stomatolog, dále poliklinika neboli jednotné zdravotnické středisko, pohotovost a praktický lékař pro dospělé.⁹⁴

Návrhů k řešení této situace je více. Už z toho důvodu, že v Městské části Prahy 18 bydlí senioři a malé děti, by Úřad Městské části Prahy 18 mohl oslovit nejbližší nemocnice např. Bulovku, Vysočany, Prosek a další s návrhem výstavby pohotovosti nebo polikliniky v Letňanech. To by mohla městská část doložit svým průzkumem, který provedla v rámci zpracování Akčního plánu rovnosti. Kdyby bydleli lékaři či lékařky typu stomatolog nebo praktický lékař v Městské části Prahy vystavěli by svou vlastní ordinaci v této městské části.

Dále obyvatelům Městské části Prahy 18 schází kulturní a společenské aktivity. Obyvatelé navrhují nebo si přejí vytvořit prostor, kde by se lidé hromadně scházeli za účelem kulturního vyžití.⁹⁵ Bylo by přínosné vystavět v městské části Prahy 18 kulturní dům nebo sál, kde by se hrála představení jak pro dospělé, tak pro děti. Jistým návrhem bylo i vybudování malého soukromého divadla. Kulturní dům by určitě byl celkovým přínosem pro městskou část. Už z důvodu pořádání různých plesů, akcí a příležitostí, které by sloužily k pronájmu a tím by městská část mohla získat i finanční prostředky. Pro seniory by se zde mohly uspořádat taneční večery a pro mladistvé taneční hodiny jak klasického tance, tak různých sportovních zaměření.

Dalším návrhem pro zamyšlení je výstavba restaurace, která by mohla být na vyšší úrovni, poskytovala by dětský koutek a byla vesměs nekuřáckého typu. Co v městské části dále chybí je kino. Stačilo by zde vystavět i kino menšího formátu anebo letní kino.

Třetí chybějící potřebou obyvatelstva Městské části Prahy 18 jsou sportovní a další volnočasové aktivity. Sportovní aktivity jsou hodnoceny obyvatelstvem lépe než kulturní vyžití, o kterém jsme se zmiňovali v předešlém odstavci. Nynější situace je taková, že v městské části je bazén, zimní stadión, fitness, squash, tenis a golfový

⁹⁴ GERHARD, V. *Akční plán pro rovné postavení žen a mužů - Městská část Praha 18*. Praha : MČ Praha 18 a ÚMČ Praha 18, 2012, s. 52.

⁹⁵ GERHARD, V. *Akční plán pro rovné postavení žen a mužů - Městská část Praha 18*. Praha : MČ Praha 18 a ÚMČ Praha 18, 2012, s. 64.

areál.⁹⁶ I když se zdá současná situace sportovních a volnočasových aktivit v městské části ideální, obyvatelstvo postrádá v oblasti sportu a na základě průzkumu, který provedl Úřad Městské části Prahy 18 opět při tvorbě Akčního plánu rovnosti, sportovní vyžití mimo placené areály, dále cyklostezky a inline dráhy a celkové prostranství pro sport. Návrhem pro městskou část by mohlo být založení vlastního fotbalového klubu, díky kterému by městská část mohla získat sponzoring na základě reklamy.

Z hlediska rovnosti žen a mužů je fotbalové hřiště silně ve prospěch mužů, ale zde je i to chápáno jako podpora dívek, aby se začaly fotbalu věnovat aktivněji. Dalším návrhem by mohlo být zřízení sportovního centra, ve kterém by se v ranních hodinách konaly cvičební hodiny pro maminky s dětmi, odpoledne aktivity pro děti a mládež a ve večerních hodinách by se zde mohlo provozovat cvičení pro seniory s kvalitními instruktory a instruktorkami. Po večerech by muži i ženy mohli zde hrát sálový fotbal, volejbal či jiné míčové aktivity. A to vše ve finančně dostupných cenách. Obyvatelé by si zde přáli i lezeckou stěnu, minigolf, velké plážové centrum, ale to už jsou nadstandardní přání.⁹⁷

Čtvrtou a poslední potřebou, která obyvatelům v městské části chybí, jsou vzdělávací aktivity mimo školy s povinnou školní docházkou. Sice zájem obyvatel o další vzdělávání není obrovský, ale obyvatelé i přesto mají zájem o výuku cizích jazyků, kurzy výpočetní techniky. Senioři upřednostňují pochopitelně ruční práce, keramiku a paličkování. Městská část by mohla navrhnout případnou výstavbu jazykové školy, ve které by se na základě rovnosti žen a mužů a přání obyvatel vyučovaly jazykové kurzy, které by připravovaly zájemce na mezinárodně uznávané zkoušky, dále by se zde mohli vyučovat jazykové kurzy pro seniory a velkým zájem by mohl být o výuku jazyků exotického původu, jako je čínština, japonština atd.

V jedné z místních základních škol by se mohly vyučovat ve večerních hodinách počítačové kurzy, jak pro začátečníky, tak i pro seniory, muže a ženy. Dále by škola mohla poskytnout jednu místnost pro kurzy pletení, paličkování, modelářské kurzy a dřevo-malířský kroužek. Obyvatelé městské části, jak ženy či muži, jeví i velký zájem o přednášky odborníků na různá témata, které by se mohly uskutečňovat v městské knihovně.⁹⁸

---

⁹⁶ GERHARD, V. *Akční plán pro rovné postavení žen a mužů - Městská část Praha 18*. Praha : MČ Praha 18 a ÚMČ Praha 18, 2012, s. 69.

⁹⁷ Informace získány na základě průzkumu, který provedl Úřad Městské části Prahy 18, a po telefonickém rozhovoru konzultovány chybějící aktivity.

⁹⁸ GERHARD, V. *Akční plán pro rovné postavení žen a mužů - Městská část Praha 18*. Praha : MČ Praha 18 a ÚMČ Praha 18, 2012, s. 73.

Uvidí se v budoucnu, co městská část pojme jako prioritu a zda uspokojí své obyvatele dle jejich přání. Akční plán jim byl velmi nápomocen, jelikož během průběhu zpracování má skvěle Úřad městské části zpracovanou analýzu stávající situace a potřeb obyvatel. Jedním ze zdrojů dat byly existující údaje statistiky, které vedl Český statistický úřad. Další údaje pochází z výzkumu, který byl proveden mezi obyvateli městské části, na základě dotazníků. Pro městskou část jsou tyto údaje velkým přínosem.

6.4.6 Signatáři Evropské charty za rovnost žen a mužů na úrovni života ve městech a obcích

Signatáři Charty stvrdili svým podpisem svůj souhlas s daným textem s tím, že jsou si vědomy svých povinností, které na základě podpisu vyplývají.

Jak již bylo zmiňováno výše, Chartu podepsalo přes 929 měst a obcí z Itálie, Portugalska, Španělska, Švýcarska, Francie, Švédska, Norska, Kypru, Německa, Rakouska, Slovenska, Finska, Lucemburska, Řecka, Belgie, Islandu, Spojeného království, Litvy, Maltu, Moldávie, Polska, Srbska, Holandska a samozřejmě z České republiky.

Mezi první signatáře patřil i Český svaz měst a obcí (SMOČR) a jemu podobné instituce z Rakouska, Itálie, Řecka, Finska, Lucemburska, Španělska a dalších zemí. K prvním městům, která se zavázala učinit kroky k naplňování principů Charty, patřila Vídeň, Frankfurt nad Mohanem a španělská Valencie a Sevilla.⁹⁹

Níže jsou zmíněna konkrétní města a obce vybraných států. Jsou zde vypsána města a obce konkrétně, aby byl vidět světový nepoměr. Hlavně je nutné si povšimnout například u Itálie, kde Chartu přijala jak malá, tak i významná města a obce. I z pozice sousedních zemí je na tom Česká republika opravdu špatně. Proto je důležité, zamyslet se při pohledu na tento velký počet signatářských měst a obcí ve světě nad tím, kde se nachází zásadní problém a proč je na tom Česká republika tak bídne.

Sousední Rakousko má 17 signatářských měst a obcí

Engerwitzdorf, Frankenburg am Hausruck, Innsbruck, Knittelfeld, Leibnitz, Mannersdorf am Leithagebirge, Mistelbach, Oberpullendorf, Purkersdorf, Saalfelden,

---

⁹⁹ *Evropská charta za rovnost žen a mužů – šance i pro vaši obec či město?* [online]. Praha : Fórum 50 % o.s., 2012, poslední revize 28.3.2012 [cit. 2012-03-28]. Dostupné z WWW: <<http://padesatprocent.cz/cz/nase-aktivity/rovnost-zen-a-muzu-ve-mestech-a-obcich/evropska-charta-za-rovnost-zen-a-muzu-sance-i-pro-vasi-obec-ci-mesto>>.

Salzburg, Sankt Nikolai im Sausal (Marktgemeinde), Schwaz, Ternitz, Weitra, hlavní město Vídeň, Zell am See.

Sousední Německo má 19 signatářských měst a obcí

Bonn, Borken, Bottrop, Duisburg, Gersdorf, Hattingen, Heidelberg, Kaiserslautern, Mainz, Plettenberg, Stuttgart, Westerstede, Göttingen (Landkreis), Münster, Neunkirchen (Landkreis), Recklinghausen, Rhein-Sieg-Kreis (Kreis), Steinfurt (Kreis), Städtetag Rheinland-Pfalz.

Daleká Itálie má neuvěřitelných 333 signatářů¹⁰⁰

Jelikož signatářských obcí a měst je v Itálii nesččetně mnoho, zmíníme se zde jen o některých.

Seznam obcí a měst - Alessandria, Bagnone, Barberino di Mugello, Barberino Val d'Elsa, Barchi, Borgo San Lorenzo, Borso del Grappa, Bracciano, Brognaturo, Bucine, Buggiano, Buti, Calenzano, Camaiole, Campagnatico, Campagnola Emilia, Campi Bisenzio, Campiglia, Castel Focognano, Castel Maggiore, Castel San Niccolò, Castelfiorentino, Castelfranco di Sopra, Castelfranco di Sotto, Castell'Azzara, Castellina in Chianti, Castellina Marittima, Castelnuovo Berardenga, Castelnuovo di Garfagnana, Castelnuovo di Val di Cecina, Castiglion Fibocchi, Castiglion Fiorentino, Castiglione d'Orcia, Castiglione della Pescaia, Cava de' Tirreni, Cavriglia, Cecina, Cerreto, Guidi, Certaldo, Cetona, Chianciano Terme, Chianni, Chiesina Uzzanese, Chitignano, Chiusdino, Chiusi, Cirigliano, Civitella in Val Di Chiana, Collesalvetti, Comano, Coreglia Antelminelli, Corigliano Calabro, Cortona, Cossignano, Crespina, Cutigliano, Dicomano, Empoli, Fabbriche di Vallico, Fauglia, Fermignano, Figline Valdarno, Firenze, Firenzuola, Fivizzano, Foiano della Chiana, Follonica, Forte dei Marmi, Fosciandora, Fosdinovo, Pisa, Pistoia, Prato, Ragusa, Ravenna, Reggio Calabria, Salerno, Siena, Basilicata, Lazio, Marche, Toscana, Veneto atd.

Italská města a obce byla a jsou Evropskou chartou velice ovlivněna a do budoucna chce mít 400 signatářských obcí a měst.

Vláda České republiky by měla rozeslat dopis všem starostům/starostkám, hejtmanům/hejtmankám a doporučit přistoupení k Chartě. Díky tomu by Česká republika mohla zvýšit počet signatářských obcí na světovou úroveň.¹⁰¹

---

¹⁰⁰ *The European Charter for equality of women and men in local life – List of signatories* [online]. CEMR, 2012, poslední revize 28.3.2012 [cit. 2012-03-28]. Dostupné z WWW: <http://aa.ecn.cz/img_upload/666f72756d35302d6669313030313139/seznam_signataru_charty.pdf>.

Česká republika má 4 signatářské obce

Česká republika má celkem 6 244 obcí, z toho má 3 signatáře, kteří se rozhodli stvrdit svými podpisy Chartu a tím reprezentovat Českou republiku jako signatáři.

Na první pohled je vidět velký nepoměr signatářských obcí a měst v jednotlivých státech. Obecným problémem je, že se všeobecně o Evropské chartě za rovnost žen a mužů na úrovni života ve městech a obcích málo ví, dalo by se přímo tvrdit, že je to problém společenský. Na problematiku rovných příležitostí žen a mužů v České republice se pohlíží stále jako na nepopulární téma a setkáváme se neustále s odsudky, zlehčováním a jakýmsi zatlačováním rovnosti žen a mužů do pozadí.¹⁰²

Zastupitelstva jednotlivých měst a obcí většinou tvoří muži, kteří pokládají tuto problematiku za nedůležitou, a proto není zájem o Chartu jako takovou a ani není zájem o prosazování jejích principů.

„Občanské sdružení Fórum 50 % se v rámci nového projektu pokouší tuto situaci změnit a spolu s partnerem, norským svazem měst a obcí zprostředkovat vybraným zástupcům českých měst a obcí praktické zkušenosti s uplatňováním Charty v Norsku a přispět tím k podpisům Charty dalšími městy a obcemi.“¹⁰³

V zahraničí jsou taktéž problémy s prosazováním Charty jako takové, ale na rozdíl od České republiky nejsou pro zahraniční státy rovné příležitosti žen a mužů bojem mezi muži a ženami, ale skutečně praktickou záležitostí, která má pomoci v běžných situacích jednotlivým skupinám, a tak nakonec zlepšit život všech.

Česká republika by si mohla vzít příklad z norského pojetí a pohledů na rovnost pohlaví už z toho důvodu, že práva jsou stejná pro muže i ženy, kvalita v plném využití veškerých zdrojů doma i v práci stejná jak pro ženy, tak muže a dále rovnováha mezi muži a ženami je výhodou pro národní demografický a ekonomický rozvoj.¹⁰⁴

Pro Českou republiku to znamená zvýšení propagace a snahy ostatní obce a města motivovat k přijetí Charty.

---

¹⁰¹ ADAMUSOVÁ, M., HEJZLAROVÁ, E. *Rovné příležitosti žen a mužů ve městech a obcích – Jak začít?* Praha : Fórum 50 % o.s., 2009, s. 52.

¹⁰² ADAMUSOVÁ, M. HEJZLAROVÁ, E. *Rovné příležitosti žen a mužů ve městech a obcích – Jak začít?* Praha : Fórum 50 % o.s., 2009, s. 10.

¹⁰³ *Evropská charta za rovnost žen a mužů – šance i pro vaši obec či město?* [online]. Fórum 50 %, o.s., 2012, poslední revize 28.3.2012 [cit. 2012-03-28]. Dostupné z WWW: <<http://padesatprocent.cz/cz/nase-aktivity/rovnost-zen-a-muzu-ve-mestech-a-obcich/evropska-charta-za-rovnost-zen-a-muzu-sance-i-pro-vasi-obec-ci-mesto>>.

¹⁰⁴ ADAMUSOVÁ, M. HEJZLAROVÁ, E. *Rovné příležitosti žen a mužů ve městech a obcích – Jak začít?* Praha : Fórum 50 %, o.s., 2009, s. 42.

7 DALŠÍ MOŽNOSTI ROZŠIŘOVÁNÍ EVROPSKÉ CHARTY ZA ROVNOST ŽEN A MUŽŮ NA ÚROVNI ŽIVOTA VE MĚSTECH A OBCÍCH

Charta je velkou příležitostí jak pro Evropu tak i Českou republiku a to z několika důvodů - rovnost žen a mužů by mohla začít být skutečností každodenního života, pro demokracii by to znamenalo vyváženou účast a zastoupení žen a mužů v rozhodovacích procesech a ve vedoucích postaveních.

Dále v rozvoji a financování výdajů měst a obcí by se zvýšila na úroveň západoevropských zemí, a na základě toho by se hledaly nové možnosti financování a nevířelo by stereotypní pojetí rozpočtu.

Je tedy nutné mnohem intenzivněji Chartu propagovat a uplatňovat její principy. Přitom je to tak jednoduché, stačilo by pouze důsledně vyvrátit zažitá stereotypy a provádět větší medializaci Charty jako takové, ale i výsledků, kterých dosáhly obce, jež ji přijaly. Dobrý způsob je šíření myšlenek rovných příležitostí a informací, o tom, že jinde to funguje např. v Norsku a jak – formou diskusí, propagací na webu, případně přednášky dále penetrací tématu do místního tisku, zkusit navázat spolupráci s místním rádiovým rozhlasem, např. Českým rozhlasem.

„V českém prostředí se setkáváme stále s odsudky, zlehčováním a jakýmsi zatlačováním rovných příležitostí žen a mužů do pozadí. Je snad i naším národním zvykem věc rovných příležitostí bagatelizovat a zlehčovat, ve skutečnosti je to však jen zastírací manévr, jak věci neměnit. Tento postoje se odehrává na všech úrovních společenského i politického života.“¹⁰⁵ Je tedy důležité zamyslet se nad celkovým klimatem společnosti a zkusit ho změnit. Na základě toho získat větší důvěru k Chartě ze strany vlády a politiků na všech úrovních.

Další možností rozšiřování Charty je nalezení a získání partnerů - podporovatelů myšlenky zavedení rovných příležitostí do skutečného života a na základě toho zjistit postoje kolegů zastupitelů a zastupitelek. Určitě by každé město či obec měly kontaktovat neziskové organizace, které se rovnou příležitostí žen a mužů zabývají a díky tomu dále propagovaly principy Charty.

Dobrou inspirací je město Opava. Opava není sice signatářem Evropské charty za rovnost žen a mužů na úrovni života ve městech a obcích, ale do budoucna se jim stát chce.

---

¹⁰⁵ ADAMUSOVÁ, M., HEJZLAROVÁ, E. *Rovné příležitosti žen a mužů ve městech a obcích – Jak začít?* Praha : Fórum 50 %, o. s., 2009, s. 10.

Opava se snaží prosazovat a medializovat Chartu na všech úrovních. Snaží se kontaktovat místní opavské zastupitelstvo dětí a mládeže, ve kterém chtějí uspořádat prezentaci a debatu, která by byla zaměřena na téma Charty a poskytnutí daných informací k jejímu prosazování. Chtějí motivovat ženy pro zapojení do veřejného a zejména politického života města. Dobrým tahem je využití tématu rovných příležitostí ve volebních programech pro následující volební období, a poté by se každá obec či město měly snažit prosadit schválení Charty zastupitelstvem, které bude zvoleno v následujících volbách. Je velice pravděpodobné, že nově zvolené zastupitelstvo obce či města bude problematiku rovných příležitostí žen a mužů a hlavně Chartu vnímat zcela jinak než předešlé zastupitelstvo.¹⁰⁶

Na úrovni České republiky by se jednalo o postupné prosazování rovných příležitostí do fungování Strany pro otevřenou společnost. Strana pro otevřenou společnost je česká – liberálně ekologická politická strana, zaměřená zejména na regionální politiky. Jednalo by se o nábor nových členů a členek, které by Chartu a rovné příležitosti žen a mužů do Strany vnesli a navrhli jako svůj program. Dále by se dala zajistit podpora u poslanců a senátorů, které by daná obec či město znala a tím se snažit implementovat principy rovnosti v legislativě České republiky.

Evropská charta za rovnost žen a mužů na úrovni života ve městech a obcích a její principy se dají šířit různými způsoby. Záleží tedy na jednotlivých obcích či městech jakou cestou propagace se v zájmu prosazování rovných příležitostí žen a mužů vydají. Je třeba si uvědomit, že místní a regionální samosprávy jako složky vlády, stojící nejbliže k lidem, představují nejlepší platformu pro boj proti přetrvávání a reprodukci nerovnosti a možnost podporovat vskutku rovnou společnost. Na základě svých pravomocí a spolupráce s nejšířší řadou činitelů mohou podniknout konkrétní akce ve prospěch rovnosti žen a mužů.¹⁰⁷

Závěrem se zmíníme o jednom z největších problémů s šířením Charty v České republice. Organizace Svaz měst a obcí České republiky jako taková s dokumentem Evropské charty za rovnost žen a mužů na úrovni života ve městech a obcích sama přišla. Bohužel neaplikuje principy vycházející z Charty.

Proto je důležité do budoucna přijít na řešení daného problému a na základě toho se snažit o šíření Charty do všech koutů České republiky.

---

¹⁰⁶ ADAMUSOVÁ, M., HEJZLAROVÁ, E. *Rovné příležitosti žen a mužů ve městech a obcích – Jak začít?* Praha : Fórum 50 %, o.s., 2009, s. 38.

¹⁰⁷ *Evropská charta za rovnost žen a mužů na úrovni života ve městech a obcích.* Innsbruck : Rada evropských samospráv a regionů, 2006, s. 17.

ZÁVĚR

K uzákonění genderové rovnosti je důležité prosazovat spravedlnost a jedním z důležitých kroků je budovat demokracii, jelikož většina českých obyvatel zastává argument, že ženy by měly mít přístup k polovině všech pozic v politických, či rozhodovacích orgánech a nezáleží na tom, zda jsou zvoleny přímo nebo nepřímo.

Z tohoto pohledu je nevyužívání ženských zkušeností ztrátou a zvyšuje riziko, že politické rozhodování bude neefektivní. Je také skutečností, že lepší povědomí o genderové rovnosti je nástrojem, který umožňuje efektivnější využívání zdrojů. Vhodné vyhodnocování genderových dopadů také může zaručit, že se nebude plýtvat penězi.

V České republice bohužel chybí instituce neboli klíčový aktéři pro prosazování rovných příležitostí žen a mužů v krajích, místních samosprávách a úřadech práce. Načež Česká republika byla první evropskou zemí, která zavedla tzv. gender focal point což znamená, že na každém ministerstvu musí být zřízeno oddělení týkající se rovných příležitostí. Bohužel tématu nyní není věnována pozornost a stávající institucionální zabezpečení výkonu politiky rovného zacházení s muži a ženou je zcela nedostačující. Nasvědčuje tomu i samotné přeřazení Oddělení rovnosti žen a mužů z Úřadu vlády České republiky na Ministerstvo práce a sociálních věcí.

Oddělení rovnosti žen a mužů ještě za své působnosti na Úřadu vlády České republiky udělalo statistiku, při které bylo zjištěno, že společnost tvoří 51 % žen. Z toho ve vládě je jen jedno místo obsazené ženou, dále v Poslanecké sněmovně Parlamentu je 44 (22 %) žen z 200 poslanců. Z celkového počtu 6 251 obcí je 15 % řízeno ženami neboli starostkami a z hejtmanů je jedna žena (7,7 %).

Bohužel Česká republika se staví k rovným příležitostem žen a mužů negativně a bere tuto problematiku jako výmysl moderní doby. Česká společnost odsuzuje, zlehčuje a snaží se problematiku rovných příležitostí a celkově rovnost žen a mužů zatlačovat do pozadí.

Je to zřejmě klimatem ve společnosti. Nejspíše je ve společnosti nízká úroveň informovanosti veřejnosti o problematice rovnosti žen a mužů. Osoby, které jsou o problematice rovnosti žen a mužů dobře informovány, vytváření rovných příležitostí žen a mužů podporují. Především mladá generace je k prosazování rovnosti žen a mužů názorově otevřenější.

Kdyby si každý uvědomil, že se s problematikou rovných příležitostí žen a mužů setkáváme v každodenních aspektech života a že to není jen novodobý výmysl, možná že by se některé neshody ve společnosti zlepšily a někteří jednotlivci by se necítili diskriminováni. Skutečná rovnost žen a mužů je klíčová pro ekonomiku České republiky a společenské úspěchy nejen na evropské a celostátní úrovni, ale také v našich regionech, městech či obcích. Každý z nás by mohl k rozšiřování rovnosti přispět a to na základě toho, že o dané problematice začne přemýšlet a mluvit a tím měnit povědomí lidí okolo sebe.

Z práce je patrné, že zřejmě stojíme před obdobím, kdy bude třeba rovné příležitosti žen a mužů rozšiřovat do podvědomí celé republiky. K tomu nám může na pomoci přijetí Charty, která by do daných obcí či měst vnesla tu pravou motivaci.

V České republice je celkem 6 251 obcí a z toho máme pouze čtyři signatáře (0,00064 %). Přitom i to mizivé procento by mohlo být inspirací a motivací pro ostatní obce na základě toho, že v průběhu realizace Charty zviditelní své výsledky. Protože teprve až ostatní obce a města uvidí, že se dosáhlo určitých výsledků, které ovlivní to veřejné mínění.

Je třeba začít s výchovou rovných příležitostí žen a mužů na všech stupních škol, na úradech a dalších institucích. Ale to bez změny klimatu ve společnosti to nejspíše nepůjde. Charta by mohla být dobrý nástroj pro uvedení rovných příležitostí na komunální úroveň už z toho důvodu, že tato úroveň je nejbližší k lidem. Pokud s tím nezačne Česká republika něco dělat, zůstanou rovné příležitosti žen a mužů nadále jen v hromadě papíru a mnoha krásných slovech.

Českou republiku ještě čeká dlouhá cesta k naplnění Evropské charty za rovnost žen a mužů na úrovni ve městech a obcích.

SEZNAM POUŽITÝCH ZDROJŮ

Literární zdroje

1. ADAMUSOVÁ, M., HEJZLAROVÁ, E. *Rovné příležitosti žen a mužů ve městech a obcích – Jak začít?* Praha : Fórum 50 %, o.s., 2009. 72 s.
2. ASKLÖF, C., STRANDBERG, H., WENANDER, K. *Proč a jak vypracovat plán rovnosti žen a mužů.* Praha : Ministerstvo práce a sociálních věcí ČR, 2003. 53 s. ISBN 80-239590-8-5.
3. BRANDER, S. et al. *Akční plán pro rovné postavení žen a mužů 2009-2012.* Bern : Prezidiální ředitelství, 2008. 28 s.
4. ČURDOVÁ, A., HOLMAN, R. *Antidiskriminační zákon : pomoc slabším nebo převrácení práva?* Praha : Centrum pro ekonomiku a politiku, 2006. 90 s. ISBN 80-86547-55-8.
5. *Evropská charta za rovnost žen a mužů na úrovni života ve městech a obcích.* Innsbruck : Rada evropských samospráv a regionů, 2006. 17 s. ISBN 978-80-904447-0-6.
6. FIALOVÁ, E., KOLDINSKÁ, K. (eds.). *Neviditelný problém : Rovnost a diskriminace v praxi.* Praha : Gender studies, o.p.s., 2010. 67 s. ISBN 978-80-86520-30-8.
7. FOLTYSOVÁ, M., PAVLÍK, M. (eds.) *Rozpočtování z hlediska žen a mužů.* Praha : Ministerstvo financí ČR a Ministerstvo práce a sociálních věcí ČR, 2004. 77 s. ISBN 80-85045-14-1.
8. FORMÁNKOVÁ, L., RYTÍŘOVÁ, K. (eds.). *ABC feminismus.* Brno : Nesehnutí, 2004. 232 s. ISBN 80-903228-3-2.
9. FRIEDAN, B. *Femine mystique.* Praha : Pragma, 2002. 596 s. ISBN 80-7205-893-2.
10. GERHARD, V. *Akční plán pro rovné postavení žen a mužů – sMěstská část Prahy 18.* Praha : MČ Praha 18, 2012. 82 s.
11. GIDDENS, A. *Sociologie.* Praha : Argo, 1999. 595 s. ISBN 80-7203-124-4.
12. INDRUCHOVÁ, L. *Dívčí válka s idologií : klasické texty anglo amerického feministického myšlení.* 1. vyd. Praha : Sociologické nakladatelství, 1998. 304 s. ISBN 80-85850-67-2.
13. KALNICKÁ, Z. *Úvod do gender studies : otázky rodové identity.* Opava : Ústav pedagogických a psychologických věd, 2009. 119 s. ISBN 978-7248-528-4.

14. KARSTEN, H. *Ženy – muži*. 1. vyd. Praha : Portál, 2006. 183 s. ISBN 80-7367-145-X.
15. NOVÁKOVÁ, J. *Gender mainstreaming*. Praha : Ministerstvo práce a sociálních věcí ČR, 2002. 124 s. ISBN 80-86552-35-7.
16. *Rovné příležitosti žen a mužů*. Praha : Úřad vlády ČR - Oddělení rovnosti žen a mužů, 2010. s. 5
17. PAVLÍK, P., et al. *Stínová zpráva v oblasti rovného zacházení a rovných příležitostí žen a mužů 2008*. Praha : Nadace Open Society Fund, 2008. 144 s. ISBN 978-80-871110-09-6.
18. POLÁŠEK, M. *Dějiny feminismu a jeho osobnosti*. Zlín : Gymnázium ve Zlíně, 2003. 16 s.
19. SMOLJAK, F. *Metodika mainstreamingu genderového typu*. Praha : Studio Art Print, 2008. 39 s.
20. *Úmluva o odstranění všech forem diskriminace žen*. Praha : Česká ženská lobby, 2006, 25 s.
21. VESELÁ, M. *Z historie feminismu*. Praha, 2007. 45 s. Diplomová práce. Univerzita Masarykova.

Elektronické zdroje

1. *Evropská charta za rovnost žen a mužů – šance i pro vaši obec či město?* [online]. Fórum 50 %, o.s., 2012, poslední revize 28.3.2012 [cit. 2012-03-28]. Dostupné z WWW: <<http://padesatprocent.cz/cznase-aktivity/rovnost-zen-a-muzu-ve-mestech-a-obcich/evropska-charta-za-rovnost-zen-a-muzu-sance-i-pro-vasi-obec-ci-mesto>>.
2. *Feminismus* [online]. Praha : Azet, 2006, poslední revize 4.1.2012 [cit. 2012-01-04]. Dostupné z WWW: <<http://referaty.aktuality.sk/feminizmus/referat-12890>>.
3. *Gender mainstreaming v souvislosti s legislativou na světové, evropské a národní úrovni: Diskriminace a legislativa ČR a EU* [online]. Praha : RegioPartner, s.r.o., 2012, poslední revize 6.2.2012 [cit. 2012-02-06]. Dostupné z WWW: <http://www.equalcr.cz/files/clanky/1455/Priloha_3_legislativa.pdf>.

4. *Gender nástroje/gender toolbox*. Berlín : Fit pro gender mainstreaming, 2011, poslední revize 8.1.2012 [cit. 2012-01-08]. Dostupné z WWW: <[http://gendertoolbox.org/toolboxCZ/TschechischeVersion/5CZMaterialien/PDF_cz/5.1.1Gender Mainstreaming_cz.pdf](http://gendertoolbox.org/toolboxCZ/TschechischeVersion/5CZMaterialien/PDF_cz/5.1.1Gender%20Mainstreaming_cz.pdf)>.
5. *Naše aktivity* [online]. Praha : Fórum 50 %, o.s., 2009, poslední revize 2.2.2012 [cit. 2012-02-02]. Dostupné z WWW: <<http://padesatprocent.cz/cz/nase-aktivity/rovnost-zen-a-muzu-sance-i-pro-vasi-obec-ci-mesto>>.
6. NĚMEC, O. *Realizace principů rovných příležitostí na trhu práce v ČR* [online]. Praha, 2012 [cit. 2012-03-07]. Dostupné z WWW: <http://kvalitazivota.vubp.cz/prispevky/realizace_principu.doc>.
7. *Příručka k provádění Evropské charty pro rovnost žen a mužů* [online]. Praha : Svaz měst a obcí ČR, 2011, poslední revize 6.3.2012 [cit. 2012-03-06]. Dostupné z WWW: <<http://www.smocr.cz/cz/oblasti-cinnosti/rovnoprilezitosti/prirucka-k-provadeni-evropske-charty-pro-rovnost-zen-a-muzu.aspx>>.
8. *Rovné příležitosti žen a mužů ve městech a obcích Jak začít?* [online]. Praha : Fórum 50 %, o.s., 2009, poslední revize 20.1.2012 [cit. 2012-01-20]. Dostupné z WWW: <http://aa.ecn.cz/img_upload/666f72756d35302d6669313030313139/rovne_prilezitosti_zen_a_muzu_ve_mestech_a_obcich_jak_zacit.pdf>.
9. *Stálá komise pro rovné příležitosti* [online]. 2012, poslední revize 22.1.2012 [cit. 2012-01-22]. Dostupné z WWW: <<http://www.psp.cz/sqw/hp.sqw?k=95&ido=810>>.
10. *The European Charter for equality of women and men in local life – List of signatories* [online]. CEMR, 2012, poslední revize 28.3.2012 [cit. 2012-03-28]. Dostupné z WWW: <http://aa.ecn.cz/img_upload/666f72756d35302d6669313030313136/seznam_signataru_charty.pdf>.
11. *Výbor pro institucionální zabezpečení rovných příležitostí žen a mužů* [online]. Praha : Ministerstvo práce a sociálních věcí ČR, 2012, poslední revize 22.1.2012 [cit. 2012-01-22]. Dostupné z WWW: <<http://www.mpsv.cz/cs/12158>>.
12. *Ženy a muži v datech 2005* [online]. Praha : Ministerstvo práce a sociálních věcí ČR, 2005, poslední revize 20.1.2012 [cit. 2012-01-20]. Dostupné z WWW: <<http://www.mpsv.cz/files/clanky/2083/final.pdf>>.

Legislativní dokumenty

1. Česko. Zákon č. 2/1993 552 ze dne 16. prosince 1992, o vyhlášení Listiny základních práv a svobod ve znění ústavního zákona č. 162/1998 Sb. In *Sbírka zákonů, Česká republika*. Dostupné z WWW: <<http://www.psp.cz/docs/laws/listina.html>>. ISSN 1213-1792.

Ostatní zdroje

Informace získávány na základě emailové komunikace se starostkami z obcí Staňkovice, Milotice, Záluží a tajemníkem Městské části Prahy 18.

Dále byla nynější situace v České republice konzultována s Mgr. Ivou Vejmelkovou ze Svazu měst a obcí.

SEZNAM PŘÍLOH

1. Články Evropské charty za rovnost žen a mužů na úrovni života ve městech a obcích.
2. Krátký dotazník zaslaný v prosinci 2011 dotčeným obcím Milotice, Staňkovice, Záluží a Městská Praha 18 pomocí emailové pošty.

PŘÍLOHY

Příloha č. 1: Články Evropské charty za rovnost žen a mužů na úrovni života ve městech a obcích¹⁰⁸

DEMOKRATICKÁ ZODPOVĚDNOST

Článek 1

1. Signatář uznává, že právo na rovnost žen a mužů je základním předpokladem Demokracie, a že demokratická společnost si nemůže dovolit přehlížet dovednosti, znalosti, zkušenosti a tvůrčí schopnosti žen. K tomuto účelu musí na základě rovnosti zajistit zapojení, zastoupení a účast žen z různých prostředí a různých věkových skupin ve všech oblastech politického a veřejného rozhodování.

2. Signatář, jako demokraticky zvolený orgán odpovědný za zajišťování pohody a spokojenosti obyvatel v oblasti jeho působnosti, se proto zavazuje prosazovat a podporovat praktické uskutečňování tohoto práva ve všech oblastech činnosti – jako demokratická vedoucí síla místního společenství, obstaravatel a poskytovatel služeb, plánovací a regulační instituce a jako zaměstnavatel.

POLITICKÁ ÚLOHA

Článek 2 – Politické zastoupení

1. Signatář uznává stejné právo žen a mužů hlasovat, být kandidátem na volený úřad a tento úřad zastávat.

2. Signatář uznává stejné právo žen a mužů účastnit se vytváření a uskutečňování politiky, zastávat veřejný úřad a vykonávat všechny veřejné funkce na všech úrovních vlády.

3. Signatář uznává zásadu vyrovnaného zastoupení ve všech volených a veřejných rozhodovacích orgánech.

4. Signatář se zavazuje přijmout veškerá přiměřená opatření na podporu výše uvedených práv a zásad, včetně:

- vybízení žen, aby se zaregistrovaly k hlasování, vykonávaly svá individuální hlasovací práva a kandidovaly na veřejný úřad;
- vybízení politických stran a skupin přijmout a uskutečňovat zásadu vyrovnaného zastoupení žen a mužů;

---

¹⁰⁸ *Evropská charta za rovnost žen a mužů na úrovni života ve městech a obcích*. Innsbruck : Rada evropských samospráv a regionů, 2006, s. 8 - 22.

- vybízení politických stran a skupin učinit všechny zákonné kroky, včetně přijetí kvót, pokud se to shledává vhodným, zvýšit počet žen vybraných za kandidátky a následně zvolených;
- úpravy vlastních postupů a standardů chování, aby potenciální kandidáti a kandidátky a zvolení/é zástupci a zástupkyně nebyli/y odrazováni/by stereotypními formami jednání a projevů, nebo obtěžování;
- přijetí opatření umožňujících, aby zvolení/é zástupci/zástupkyně mohli/y sladit svůj soukromý, pracovní a veřejný život, například zajištěním toho, že pracovní rozvrh, pracovní metody a možnost péče o závislé osoby umožní všem zvoleným zástupcům se plně zapojit.

5. Signatář se zavazuje prosazovat a uplatňovat princip vyváženého zastoupení ve svých vlastních rozhodovacích a poradních orgánů a při jmenování svých zástupců a zástupkyň do externích orgánů. Pokud však orgán nemá vyrovnané zastoupení žen a mužů, bude výše uvedený závazek plnit tak, aby nebyl méně příznivý vůči menšinovému pohlaví, než je jeho současný poměr obou pohlaví.

6. Dále se zavazuje zajistit, že žádná veřejná nebo politická funkce, do níž jmenuje nebo volí zástupce a zástupkyně, nebude kvůli stereotypním postojům v zásadě nebo v praxi omezena nebo vnímána jako obvyklá role jednoho pohlaví.

Článek 3 – Účast v politickém a občanském životě

1. Signatář uznává, že právo občanstva účastnit se řízení veřejných věcí je základním demokratickým principem, a že ženy a muži mají právo účastnit se vlády a veřejného života ve svém regionu, městě a obci na základě rovnosti.

2. Pokud jde o různé formy veřejné účasti v řízení vlastních záležitostí, např. prostřednictvím poradních výborů, okolních rad, elektronické účasti nebo účastnického plánování, se signatář zavazuje zajistit, aby se ženy a muži mohli v praxi účastnit se na základě rovnosti. Pokud současné způsoby účasti nevedou k takové rovnosti, zavazuje se vypracovat a vyzkoušet nové metody.

3. Signatář se zavazuje prosazovat aktivní účast žen a mužů ze všech oblastí v politickém a občanském životě, zejména pokud jde o ženy a muže z minoritních skupin, které by mohli být jinak vyloučeni.

Článek 4 – Veřejné přihlášení se k principu rovnosti

1. Signatář jako demokratická hlava a zástupce své obce a území se veřejně formálně přihlásí k principu rovnosti žen a mužů na úrovni života ve městech a obcích, včetně:

- oznámení, že signatář po jednání svého vrcholného orgánu a přijetí Charty tuto Chartu podepsal;
- závazku plnit povinnosti stanovené touto Chartou a pravidelně informovat veřejnost o pokroku při plnění Akčního plánu rovnosti;
- závazku, že signatář a jeho volení členové a členky budou plnit a dodržovat pravidla dobrého chování pokud jde o rovnost žen a mužů.

2. Signatář využije svého demokratického mandátu k vyzývání jiných politických a veřejných institucí a soukromých orgánů, jakož i občanských organizací, aby v praxi zajistily právo na rovnost žen a mužů.

Článek 5 – Spolupráce s partnery na prosazování rovnosti

1. Signatář se zavazuje spolupracovat se všemi svými partnerskými organizacemi, z veřejného i soukromého sektoru, jakož i s občanskými organizacemi, aby tak mohl lépe prosazovat větší rovnost žen a mužů ve všech aspektech života v oblasti své působnosti.

2. Signatář bude při vypracování a revizi svých Akčních plánů rovnosti a dalších důležitých otázek týkajících se rovnosti konzultovat své partnerské orgány a organizace, včetně sociálních partnerů.

Článek 6 – Odmítání stereotypů

1. Signatář se zavazuje odmítat předsudky, praktiky a používání jazyka a obrázků založených na představě nadřazenosti nebo méněcennosti jednoho nebo druhého pohlaví a na stereotypních rolích žen a mužů, a pokud možno jim předcházet.

2. Ke splnění tohoto požadavku zajistí signatář, aby jeho vlastní veřejné a vnitřní komunikace byly plně v souladu s tímto závazkem, a aby podporovaly pozitivní představy o rovnosti a byly příkladem tohoto postoje.

3. Signatář také bude pomáhat svým zaměstnankyním a zaměstnancům, např. školením a jinými prostředky, odhalovat a odstraňovat stereotypní postoje a chování, a také v tomto ohledu upraví pravidla chování.

4. Signatář bude vykonávat činnost a vést kampaně ke zvýšení vědomí o škodlivosti stereotypního pohledu na roli žen a mužů, jež brání dosažení rovnosti žen a mužů.

Článek 7 – Dobrá administrativa a porady

1. Signatář uznává právo žen a mužů, aby byly jejich záležitosti projednávány na základě rovnosti a nestrannosti, spravedlivě a v přiměřené lhůtě, včetně:

- práva být vyslyšeni před rozhodnutím, které by se jich mohlo negativně dotknout;
- povinnosti orgánu uvést důvody svého rozhodnutí;
- práva na relevantní informace o záležitostech, jež se jich týkají.

2. Signatář uznává, že na poli jeho působnosti bude kvalita jeho politiky a rozhodování zvýšena, budou-li ti, kterých se týkají, mít před konečným rozhodnutím příležitost se k věci vyjádřit, a že je důležité, aby v praxi měli ženy a muži stejný přístup k relevantním informacím a stejnou příležitost reagovat.

3. Signatář se proto zavazuje učinit tyto případné kroky:

- zajistit, aby ustanovení pro poskytování informací brala v úvahu potřeby žen a mužů, včetně jejich přístupu k informacím a komunikačním technologiím;
- zajistit, aby, pokud se budou konat porady, se mohli ti, jejichž názory obvykle bývají nejméně slyšet, porad účastnit na základě rovnosti, a aby byly učiněny zákonné pozitivní kroky k zajištění tohoto požadavku;
- pokud je to vhodné, vést zvláštní porady pro ženy.

OBEČNÝ RÁMEC PRO ROVNOST

Článek 8 – Všeobecný závazek

1. Vzhledem ke všem svým úkolům signatář bude uznávat, respektovat a prosazovat relevantní práva a principy rovnosti žen a mužů a bojovat proti znevýhodňování a diskriminaci založeným na tenderu.

2. Závazky stanovené v této Chartě se vztahují na signatáře pouze, pokud tyto závazky jako celek nebo jejich určité aspekty spadají pod jeho pravomoc.

Článek 9 – Hodnocení postoje k otázce rovnosti mužů a žen

1. Signatář se zavazuje v rámci všech oblastí své pravomoci hodnotit postoje k otázce rovnosti mužů a žen, jak jsou stanoveny v tomto článku.

2. K zajištění tohoto úkolu se signatář zavazuje vypracovat program uvedeného hodnocení v souladu se svými vlastními prioritami, zdroji a časovým harmonogramem, který budou zahrnuty do jeho Akčního plánu rovnosti, nebo v něm budou zohledněny.

3. Hodnocení postojů k otázce rovnosti žen a mužů zahrne podle souvislosti tyto kroky:

- přezkoumání současné politiky, postupů, praktik a způsobů a rozsahu ke zjištění, ukazují-li na nespravedlivou diskriminaci, jsou-li založeny na stereotypech postojů vůči ženám a mužům a jsou-li patřičně brány v úvahu, a ke zjištění zvláštních potřeb žen a mužů;
- přezkoumání přidělených zdrojů, ať již finančních či jiných, pro výše uvedené účely;
- stanovení priorit a, pokud je to vhodné, vytyčení cílů, aby se mohly vyřešit problémy, které vyplynuly z těchto přezkumů, a zajistit konkrétní zlepšení v poskytování služeb;
- závazek včas vyhodnotit všechny významné návrhy nové nebo upravené politiky, nových postupů a změn v přidělování zdrojů, zjistit jejich potenciální dopad na ženy a muže a učinit konečná rozhodnutí v důsledku tohoto hodnocení;
- zohlednění potřeb nebo zájmů těch, kteří jsou vystaveni kolektivní diskriminaci nebo znevýhodňování.

Článek 10 – Kolektivní diskriminace nebo znevýhodňování

1. Signatář uznává, že jakákoli diskriminace, např. založená na pohlaví, rase, etnickém či sociálním původu, genetických znacích, jazyce, náboženství či víře, politickém nebo jiném názoru, příslušnosti k národnostní menšině, majetku, rodu, tělesném postižení, věku nebo sexuální orientaci, je zakázána.
2. Signatář dále uznává, že navzdory zákazu trpí mnoho žen a mužů kolektivní diskriminací nebo znevýhodňováním, včetně sociálně-ekonomického znevýhodňování, což má přímý dopad na jejich možnost uplatňovat ostatní práva stanovená a zmiňovaná Chartou.
3. Signatář se zavazuje v rámci svých pravomocí podniknout přiměřené kroky k potírání důsledků kolektivní diskriminace a znevýhodňování, jako:
  - zajistit, aby byly problémy kolektivní diskriminace nebo znevýhodňování zdůrazněny v Akčním plánu rovnosti a v posuzování otázek rovnosti žen a mužů;
  - zajistit, aby byly problémy vyvolané kolektivní diskriminací nebo znevýhodňováním brány v úvahu při akcích nebo opatřeních prováděných podle ostatních článků této Charty;
  - organizovat veřejné informační kampaně k potírání stereotypů a prosazování rovných příležitostí žen a mužů;
  - zacházení v případě žen a mužů trpících kolektivní diskriminací nebo znevýhodňováním;
  - učinit konkrétní opatření k řešení zvláštních potřeb migrujících žen a mužů.

ROLE ZAMĚSTNAVATELE

Článek 11

1. Signatář v roli zaměstnavatelské instituce uznává právo žen a mužů na rovnost příležitostí v souvislosti se všemi aspekty zaměstnání, včetně organizace práce a pracovních podmínek.

2. Signatář uznává právo na sladění profesionálního, společenského a soukromého života a právo na důstojnost a bezpečnost na pracovišti.

3. Signatář se zavazuje učinit přiměřená opatření v rámci svých pravomocí, včetně pozitivních akcí, na podporu výše zmíněných práv.

4. Opatření zmíněná v bodu 3. zahrnují:

1. přezkoumání příslušné politiky a postupů týkajících se zaměstnání v rámci organizace, vypracování a provádění Akčního plánu rovnosti z hlediska zaměstnavatelské instituce, kde by se řešily v přiměřené době nerovnosti a které by mimo jiné obsahovaly:

- rovné platy, včetně rovného odměňování za práci stejné hodnoty;
- opatření na přezkoumání výše platů, odměn, systému odměňování a důchodů;
- opatření k zajištění spravedlivého a průhledného postupu a rovných příležitostí
- opatření k zajištění vyváženého zastoupení žen a mužů na všech úrovních, a zejména k odstraňování nevyváženého zastoupení na vyšší úrovni řízení;
- opatření na řešení segregace z hlediska pohlaví a vybízení zaměstnanců a zaměstnankyň, aby vstupovali/y do netradičních zaměstnání;
- opatření k zajištění spravedlivého náboru;
- opatření k zajištění vhodných pracovních podmínek z hlediska zdraví a bezpečnosti;
- konání porad se zaměstnankyněmi a zaměstnanci a jejich odborovými organizacemi se zajištěním vyvážené účasti žen a mužů v poradních nebo vyjednávacích orgánech.

2. vystoupení proti sexuálnímu obtěžování na pracovišti formou jasného prohlášení, že takové chování je nepřijatelné, podpořením obětí, zavedením a prováděním průhledné politiky vůči provinilým a uvědomování o tomto problému;

3. vytváření pracovní síly na všech úrovních organizace, která odráží sociální, ekonomickou a kulturní různorodost místního obyvatelstva;

4. podporu sladění profesionálního, sociálního a soukromého života těmito prostředky:

- zavedením politiky umožňující, pokud je to vhodné, úpravu pracovní doby a opatření umožňující péči o závislé osoby zaměstnance či zaměstnankyně;
- vyzýváním mužů, aby využili svého nároku na dovolenou z důvodu péče o závislé osoby.

ZADÁVÁNÍ VEŘEJNÍCH ZAKÁZEK A UZAVÍRÁNÍ SMLUV

Článek 12

1) Signatář uznává, že při plnění svých úkolů a povinností pokud jde o veřejné zadávání zakázek, včetně smluv na dodávku výrobků, obstarávání sužeb nebo vykonávání práce, má povinnost prosazovat rovnost žen a mužů.

2) Signatář uznává, že tato odpovědnost je obzvláště důležitá tam, kde se navrhuje zadat zakázku jinému právnímu subjektu na poskytnutí důležité služby veřejnosti, za niž je signatář ze zákona zodpovědný. V takových případech signatář zajistí, aby právní subjekt, který vyhraje zakázku (bez ohledu na to, o jaký typ vlastnictví jde) měl stejnou odpovědnost zajistit nebo prosazovat rovnost žen a mužů, jakou by měl sám, kdyby tuto službu poskytoval přímo.

3) Signatář se dále zavazuje učinit, pokud to považuje za vhodné, tyto kroky:

- a) u každé důležité smlouvy, kterou navrhuje uzavřít, zvážit relevantní souvislosti pokud jde o pohlaví a příležitosti pro zákonné prosazování rovnosti;
- b) zajistit, aby smluvní specifikace zohlednily hledisko rovnosti žen a mužů;
- c) zajistit, aby také ostatní podmínky dotyčné smlouvy zohlednily tyto cíle;
- d) využít pravomoci vyplývající s legislativy Evropské unie o zadávání veřejných zakázek stanovovat výkonnostní podmínky s ohledem na sociální problémy;
- e) učinit zaměstnance/kyně a poradce/kyně odpovědnými za úkoly spojené se zadáváním veřejných zakázek a zajistit, aby si byli/y ve své práci vědomi/y rozměru rovnosti, případně je v tomto smyslu vyškolit;
- f) zajistit, aby podmínky hlavní smlouvy obsahovaly požadavek, že i subdodavatelé musí splňovat příslušné povinnosti k prosazování rovnosti žen a mužů.

ÚLOHA POSKYTOVÁNÍ SLUŽEB

Článek 13 – Výchova a celoživotní vzdělávání

1. Signatář uznává právo všech na vzdělání a dále uznává právo všech na odborný a další výcvik. Signatář uznává životní důležitost vzdělávání ve všech obdobích života, protože poskytuje skutečnou rovnost příležitostí při získávání důležitých dovedností pro možnost zaměstnání a při otevírání nových možností profesionálního a odborného růstu.
2. Signatář se zavazuje v rámci svých kompetencí zajistit nebo prosazovat rovný přístup ke vzdělání a odbornému a dalšímu výcviku žen a mužů, dívek a chlapců.
3. Signatář uznává potřebu eliminovat jakékoli stereotypní chápání úlohy žen a mužů ve všech formách vzdělávání. Aby tak mohl činit, zavazuje se zavést nebo prosazovat tato opatření:
  - přezkoumat vzdělávací materiály škol a dalších vzdělávacích programů a metod výuky, aby byly odstraněny stereotypní postoje a praktiky;
  - zavázat se podniknout konkrétní akce na podporu výběru netradičních zaměstnání;
  - do kursů občanské výchovy a vzdělávání k občanství zahrnout prvky zdůrazňující důležitost rovné účasti žen a mužů v demokratických procesech.
4. Signatář uznává, že způsob, jak jsou školy a další vzdělávací instituce řízeny, představuje pro děti a mladé lidi důležitý vzor. Zavazuje se tedy prosazovat vyvážené zastoupení žen a mužů na všech úrovních řízení škol.

Článek 14 – Zdraví

1. Signatář uznává právo všech na vysokou úroveň fyzického a duševního zdraví a prohlašuje, že přístup k dobré zdravotní péči a lékařskému ošetření a preventivní zdravotní péči pro ženy a muže jsou důležité pro uplatnění tohoto práva.
2. Signatář uznává, že při zajišťování rovných příležitostí žen a mužů požívat dobrého zdraví, lékařských a zdravotnických služeb je třeba brát v úvahu jejich rozdílné potřeby. Dále uznává, že tyto potřeby vznikají nejen v důsledku biologických rozdílů, ale také z rozdílných životních a pracovních podmínek a ze stereotypních postojů a předpokladů.
3. Signatář se zavazuje podniknout všechny přiměřené kroky v rámci své působnosti k prosazování a zajišťování nejvyšší zdravotní úrovně svých občanů a občanek. Proto se signatář zavazuje provádět nebo prosazovat tato opatření:
  - zapracovat do plánování, rozpočtování a poskytování zdravotních a lékařských služeb postoj založený na genderovou rovnost;

- zajistit, aby ti, kteří poskytují sociální péči a sociální služby, věděli, jak gender tyto služby ovlivňuje, a brali v úvahu rozdílné zkušenosti žen a mužů v poskytování této péče.

Článek 16 – Péče o děti

1. Signatář uznává důležitost role, jakou hraje dobrá kvalita, dostupná péče o děti, kterou si mohou dovolit všichni rodiče a pečující osoby, bez ohledu na to, jaká je jejich finanční situace, při prosazování skutečné rovnosti žen a mužů a při sladování jejich pracovního, veřejného a soukromého života. Signatář dále uznává podíl, jaký má tato péče o děti na zlepšení ekonomického a sociálního života a struktury obyvatelstva obce a společnosti jako celku.
2. Signatář se zavazuje zařadit obstarávání a prosazování této péče, poskytované buď přímo, nebo prostřednictvím jiných poskytovatelů, mezi své priority. Dále se zavazuje podporovat poskytování péče o děti jinými subjekty, včetně podpory poskytování této péče místními zaměstnavateli.
3. Signatář dále uznává, že výchova dětí vyžaduje, aby odpovědnost za ni sdíleli muži a ženy a společnost jako celek, a zavazuje se bojovat proti stereotypu, podle něž se péče o děti považuje hlavně za úkol nebo odpovědnost žen.

Článek 17 – Péče o další závislé osoby

1. Signatář uznává, že ženy a muži jsou povinni pečovat o další závislé osoby, nejen o děti, a že tato povinnost může ovlivnit jejich schopnost hrát plnou úlohu v ekonomickém a společenském životě.
2. Signatář dále uznává, že tyto pečovatelské povinnosti padají neúměrně na ženy a jsou tudíž překážkou rovnosti žen a mužů.
4. Signatář se zavazuje působit podle okolností proti této nerovnosti tak, že:
  - učiní poskytování a rozšiřování vysoce kvalitní, ne příliš drahé péče o závislé osoby, buď přímo, nebo prostřednictvím jiných poskytovatelů, jednou ze svých priorit;
  - poskytnou podporu těm a rozšíří příležitosti pro ty, kteří v důsledku péče o závislou osobu trpí sociální exkluzí;
  - budou vystupovat proti stereotypu, podle něž péče o závislé osoby je především úkolem žen.

Článek 18 – Zařazení do společnosti

1. Signatář uznává, že každý má právo na ochranu proti chudobě a sociální exkluzi a dále že ženy obecně více trpí sociální exkluzí, protože mají omezenější přístup ke zdrojům, zboží, službám a příležitostem než muži.
2. Signatář se proto zavazuje, že v celé šíři svých služeb a činností a ve spolupráci se sociálními partnery učiní opatření v rámci celkového koordinovaného přístupu s cílem prosazovat účinný přístup všech, kteří žijí nebo jim hrozí, že se octnou v situaci sociální exkluze nebo chudoby, k zaměstnání, bydlení, školení, výchově, kultuře, informacím a komunikačním technologiím a sociální a lékařské pomoci;
3. Uznávat zvláštní potřeby a situaci žen, které se octly v sociální exkluzi;
4. Prosazovat integraci migrujících žen a mužů s ohledem na jejich konkrétní potřeby.

Článek 19 – Bydlení

1. Signatář uznává právo na bydlení a prohlašuje, že přístup ke kvalitnímu bydlení představuje jednu z nejhlavnějších lidských potřeb, jež je životně důležitá pro spokojenost všech osob a jejich rodin.
2. Signatář dále uznává, že ženy a muži mají často specifické a odlišné potřeby pokud jde o bydlení, což je třeba brát v úvahu, jako i skutečnost, že:
  - a) v průměru mají ženy nižší příjem a menší zdroje než muži, a tudíž potřebují bydlení, jež je jim dostupné;
  - b) ve většině neúplných rodin jsou hlavou domácnosti ženy, v důsledku čehož potřebují mít přístup k sociálnímu bydlení;
  - c) zranitelní muži často silně převažují mezi osobami bez domova.
3. Signatář se tedy zavazuje podle situace:
  - a) poskytnout nebo podporovat přístup všech k bytům přiměřené velikosti a přiměřené úrovně se slušným prostředím a přístupem k základním službám;
  - b) učinit kroky k předcházení bezdomovectví a zejména poskytovat pomoc osobám bez domova založenou na kritériích potřeby, zranitelnosti a nediskriminace;
  - c) pomáhat podle svých pravomocí učinit cenu bydlení dostupnou pro ty, kteří nemají přiměřené zdroje.
5. Signatář se rovněž zavazuje zajistit nebo podporovat rovná práva žen a mužů najímat, vlastnit nebo užívat své domovy a k tomuto cíli použít své pravomoci nebo vlivu k zajištění toho, aby ženy měly stejný přístup k hypotékám a dalším formám finanční pomoci a k úvěrům pro účely bydlení.

Článek 20 – Kultura, sport a rekreace

1. Signatář uznává právo všech účastnit se kulturního života a těšit se z umění.
2. Dále signatář uznává význam role, kterou hraje sport v životě obce a při zabezpečování práv na zdraví, jak se uvádí v článku 14. Uznává také, že ženy a muži mají právo na rovný přístup ke kulturním, rekreačním a sportovním činnostem a zařízením.
3. Signatář uznává, že ženy a muži mohou mít různé zkušenosti a zájmy pokud jde o kulturu, sport a rekreaci a že to může být důsledkem genderově stereotypních postojů a konání, a proto se zavazuje provádět a prosazovat opatření, jako:
  - zajistit, pokud je to vhodné, aby ženy a muži, chlapci a dívky měli rovný přístup ke sportovním, rekreačním a kulturním zařízením a činnostem;
  - vybízet ženy a muže, chlapce a dívky, aby se účastnili sportů a kulturních činností stejnou měrou, včetně činností tradičně považovaných za převážně „ženské“ nebo „mužské“;
  - vybízet umělce/umělkyně a kulturní a sportovní sdružení, aby podporovali kulturní a sportovní činnosti, které odmítají stereotypní názory na ženy a muže;
  - podněcovat služby veřejných knihoven, aby prostřednictvím svých knižních fondů a jiných materiálů odmítaly stereotypní postoje v názoru na ženy a muže.

Článek 21 – Jistota a bezpečnost

1. Signatář uznává právo každé ženy a každého muže na osobní bezpečnost a volnost pohybu a to, že tato práva nemohou být svobodně vykonávána, pokud ženy či muži se necítí jistí či bezpeční, ať již v soukromí nebo na veřejnosti, nebo cítí-li se nejistí a ohrožení.
2. Signatář dále uznává, že ženy a muži, částečně vinou odlišných povinností nebo odlišného životního stylu často čelí odlišným problémům jistoty a bezpečnosti, jimiž je třeba se zabývat.
3. Signatář se tedy zavazuje:
  - a) analyzovat z hlediska genderu statistiky týkající se množství a struktury incidentů (včetně vážných zločinů proti jednotlivci), které mají dopad na bezpečnost nebo pocit jistoty žen a mužů, a pokud je to vhodné, zjistit míru a povahu strachu ze zločinu nebo jiných zdrojů pocitu nebezpečí;
  - b) vypracovat a uskutečňovat strategii, politiku a akce, včetně konkrétních zlepšení stavu nebo struktury místního prostředí (např. mezi úrovně křižovatky, parkoviště,

pouliční osvětlení), nebo zlepšení ochrany a s tím spojených služeb, zvyšovat praktickou bezpečnost a jistotu žen a mužů a snažit se snižovat jejich pocit nejistoty a nedostatečné bezpečnosti.

Článek 22 – Genderově motivované násilí

1. Signatář uznává, že genderově motivované násilí, které neúměrně více postihuje ženy, představuje porušování základních lidských práv a je urážkou důstojnosti a fyzické a citové integrity lidských bytostí.

2. Signatář uznává, že genderově motivované násilí vzniká z představy pachatele o nadřazenosti jednoho pohlaví nad druhým na základě nerovného poměru síly.

3. Signatář se tedy zavazuje zavést a posílit politiku a činnost proti genderově motivovanému násilí, včetně:

- poskytování nebo konkrétního podporování struktur pro oběti;
- informování veřejnosti ve všech hlavních místních jazycích o možnosti pomoci v dané oblasti;
- zajištění, aby byli/y profesionální pracovníci/ce vyškoleni/y v rozpoznávání obětí a v poskytování podpory těmto obětem;
- zajištění účinné koordinace příslušných služeb, jako jsou policie a zdravotní a bytové úřady;
- kampaní na zvyšování uvědomělosti a vzdělávací programy zaměřené na potenciální a skutečné oběti a pachatele/ky.

Článek 23 – Obchodování s lidmi

1. Signatář uznává, že zločin obchodování s lidmi, který neúměrně více postihuje ženy a dívky, představuje porušování základních lidských práv a je urážkou důstojnosti a fyzické a citové integrity lidských bytostí.

2. Signatář se zavazuje zavést a posílit politiku a činnost k zabránění obchodování s lidmi podle okolností prostřednictvím:

- informačních kampaní a kampaní zvyšujících uvědomění občanů;
- školení pro profesionální pracovníky/ce odpovědné za rozpoznávání a podporování obětí;
- opatření na potlačování poptávky;
- vhodných opatření na pomoc obětem, včetně přístupu k lékařskému ošetření, přiměřenému a bezpečnému bydlení a jazykovému překladu.

PLÁNOVÁNÍ A UDRŽITELNÝ ROZVOJ

Článek 24 – Udržitelný rozvoj

1. Signatář uznává, že při plánování a rozvíjení strategií pro budoucnost území spadajícího pod jeho pravomoc je třeba plně respektovat principy udržitelného rozvoje, včetně vyváženého zahrnutí ekonomických, sociálních, environmentálních a kulturních rozměrů, a zejména potřeby prosazovat a dosahovat rovnosti žen a mužů.
2. Signatář se proto zavazuje brát v úvahu princip rovnosti žen a mužů jako základní dimenzi veškerého plánování nebo rozvíjení strategií pro udržitelný rozvoj v oblasti své působnosti.

Článek 25 – Územní plánování měst a obcí

1. Signatář uznává důležitost plánování a uskutečňování rozvoje prostor, dopravy, ekonomiky a výstavby při vytváření podmínek, za nichž je možné plně uplatňovat právo na rovnost žen a mužů v občanském životě.
2. Signatář se zavazuje zajistit, že při vypracovávání, přijímání a uskutečňování této politiky a těchto plánů bude brána v úvahu potřeba prosazovat skutečnou rovnost ve všech aspektech života v obci, budou brány v úvahu konkrétní potřeby žen a mužů pokud jde např. o zaměstnání, přístup ke službám a kulturnímu životu, vzdělání a rodinnou odpovědnost, založené na příslušných místních a dalších údajích, včetně signatářova vlastního hodnocení problémů vyvolaných pohlavím; budou přijata řešení, která budou brát v úvahu specifické potřeby žen a mužů.

Článek 26 – Mobilita a doprava

1. Signatář uznává, že mobilita a přístup k dopravním prostředkům jsou základními podmínkami toho, aby ženy a muži mohli uplatňovat mnohé ze svých práv, úkolů a činností, včetně přístupu k práci, vzdělání, kultuře a základním službám. Rovněž uznává, že udržitelnost a úspěch obce či regionu závisí do velké míry na rozvoji účinné, vysoce kvalitní dopravní infrastruktury a veřejné dopravy.
2. Signatář dále uznává, že ženy a muži často mají v praxi rozdílné potřeby a způsoby užívání pokud jde o mobilitu a dopravu, založené na faktorech jako jsou příjem, povinnost pečovat o druhé nebo pracovní doba, a že tedy ženy často tvoří větší část uživatelů veřejné dopravy než muži.
3. Signatář se proto zavazuje:

- a) brát v úvahu potřeby mobility a způsob používání dopravy v případě žen a mužů, včetně těch, kteří žijí v městech a na venkově;
  - b) zajistit, aby dopravní služby dostupné občanům a občankám v oblasti působnosti úřadu pomáhaly uspokojovat specifické i obecné potřeby žen a mužů a zajišťovat skutečnou rovnost žen a mužů na úrovni života v obcích.
4. Signatář se dále zavazuje prosazovat postupné zlepšování služeb veřejné dopravy v oblasti své působnosti, včetně intermodálních spojů, aby byly uspokojeny specifické a obecné potřeby žen a mužů pokud jde o pravidelnou, nenákladnou, bezpečnou a dostupnou dopravu, a přispívat k jejímu udržitelnému rozvoji.

Článek 27 – Hospodářský rozvoj

1. Signatář uznává, že dosažení vyváženého a udržitelného hospodářského rozvoje je životně důležitou složkou úspěchu obce nebo regionu, a že jeho činnost a služby v této oblasti mohou významně přispět ke zlepšování rovnosti žen a mužů.
2. Signatář uznává potřebu zvýšit míru a kvalitu zaměstnanosti žen a dále uznává, že nebezpečí chudoby spojené s dlouhodobou nezaměstnaností a neplacenou prací je v případě žen vysoké.
3. Signatář se zavazuje, že v souvislosti se svou činností a službami v oblasti hospodářského rozvoje bude plně zohledňovat potřeby a zájmy žen a mužů a příležitosti ke zvyšování rovnosti mezi nimi a přijme příslušná opatření ke splnění tohoto cíle. Tato opatření mohou zahrnovat:
  - pomoc ženám podnikatelkám;
  - zajištění finanční a jiné podpory podnikům, aby prosazovaly rovnost pohlaví;
  - vybízení účastnic kurzů, aby získaly dovednosti a dosáhly kvalifikace pro práci tradičně považovanou za „mužskou“ a naopak;
  - vybízení zaměstnavatelských institucí, aby učnice a účastnice školení získávaly dovednosti a kvalifikaci a mohly se ucházet o místa tradičně považovaná za „mužská“, a naopak.

Článek 28 – Životní prostředí

1. Signatář uznává za svou povinnost zajišťovat vysokou úroveň ochrany a zlepšování kvality životního prostředí v oblasti své působnosti, včetně místní politiky pokud jde o odpady, hluk, kvalitu ovzduší, biodiverzitu a dopady změny klimatu. Uznává rovné právo žen a mužů mít prospěch z jeho služeb a politiky pokud jde o životní prostředí.

2. Signatář uznává, že v mnoha místech se životní styl žen a mužů liší a že ženy a muži mohou místní služby a veřejné a volné prostory používat jinak, nebo se potýkat s rozdílnými environmentálními problémy.

4. Signatář se tedy zavazuje vypracovat svou environmentální politiku a politiku poskytování služeb s vědomím specifických potřeb a specifického životního stylu žen a mužů a potřeby dodržovat princip solidarity mezi generacemi.

REGULAČNÍ ÚLOHA

Článek 29 – Místní samospráva jako regulační orgán

1. Při plnění svých úkolů a vykonávání funkce regulačního orgánu pro příslušné aktivity v oblasti své působnosti uznává signatář důležitost role, kterou hraje účinná regulační činnost a ochrana spotřebitelů při zajišťování bezpečnosti a pohody obyvatelstva v místě svého působení, a to, že regulace může mít na ženy a na muže rozdílný dopad.

2. Signatář se při vykonávání svých regulačních povinností zavazuje brát v úvahu specifické potřeby, zájmy a okolnosti žen a mužů.

DRUŽBA A MEZINÁRODNÍ SPOLUPRÁCE

Článek 30

1. Signatář uznává hodnotu družby a evropské a mezinárodní spolupráce místních a regionálních samospráv proto, že sblíží občany a že zlepšují vzájemné poznávání a porozumění překračující hranice států.

2. Signatář se zavazuje, že ve své činnosti v oblasti družby a evropské mezinárodní spolupráce bude:

- do této činnosti zapojovat ženy a muže z různého prostředí na základě rovnosti;
- využívat své družební svazky a evropská a mezinárodní partnerství jako platformy pro výměnu zkušeností a informací o záležitostech týkajících se rovnosti žen a mužů;
- do svých decentralizovaných akcí spolupráce zavádět rozměr genderové rovnosti.

Příloha č. 2: Krátký dotazník zasláný v prosinci 2011 dotčeným obcím Milotice, Staňkovice, Záluží a Městská část Praha 18 pomocí emailové pošty

1. Proč se Vaše obec rozhodla k přijetí Evropské charty za rovnost žen a mužů na úrovni života ve městech a obcích?
2. V jaké fázi má Vaše obec rozpracovaný Akční plán rovnosti a zda ho do budoucna plánuje zpracovávat popř., dokdy plánuje obec dokončení plánu?
3. Kolik žen má Vaše obec v zastupitelstvu obce?
4. Má Vaše obec nějaká opatření na podporu rovnosti žen a mužů, popř. jaká?